

Mozgásjavító, Óvoda, Általános Iskola,
Szakközépiskola,
Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézmény és
Kollégium

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2015. szeptember 01.

TARTALOM

1.	AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA.....	6
2.	KÖZZSZOLGÁLATI KÍNÁLAT, KÉPZÉSI SZERKEZET	8

AZ ÓVODA INTÉZMÉNYEGYSÉG NEVELÉSI PROGRAMJA..... 10

1.	AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI	10
2.	SZABÁLYOZÓK.....	10
3.	GYERMEKKÉP.....	10
4.	AZ ÓVODA FILOZÓFIÁJA.....	11
5.	A NEVELÉS, FEJLESZTÉS CÉLJA ÉS FELADATAI.....	11
5.1.	Egészséges életmódra nevelés	11
5.2.	Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	12
5.3.	Anyanyelvi és értelmi fejlesztés	12
6.	ÓVODAI ELLÁTÁS.....	13
7.	ÓVODAI FELVÉTEL.....	13
8.	SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK	13
9.	AZ ÓVODAI PROGRAM TARTALMA, FOGLALKOZÁSI FORMÁK.....	14
9.1.	Fejlesztő játék	14
9.2.	Mese, vers	15
9.3.	Ének.....	16
9.4.	Ábrázolás	17
9.5.	A környezet tulajdonságainak megismerése	18
9.6.	Mozgásnevelés.....	19
9.7.	Munka jellegű tevékenységek.....	20
9.8.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	21
10.	SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS AZ ÓVODÁBAN	21
11.	A FEJLŐDÉSI ÜTEM ÉRTÉKELÉSE, MÉRÉSE, AZ EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV	22
12.	AZ ÓVODAI NEVELÉS VÉGÉRE ELÉRENDŐ CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK.....	22
13.	KAPCSOLATOK, AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI	23
3.1.	Kapcsolattartás a szülőkkel.....	23
3.2.	Kapcsolattartás az intézmény többi intézményegységével.....	24
3.3.	Kapcsolattartás a külső támogató csoportokkal	25
3.4.	Külső kapcsolatok	25
14.	GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN.....	25
15.	A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK CSÖKKENTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA.....	27
16.	SZEMÉLYI FELTÉTELEK	27
17.	ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	28

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA INTÉZMÉNYEGYSÉG PEDAGÓGIAI PROGRAMJA..... 29

1.	AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI INTÉZMÉNYEGYSÉG	29
2.	TÖRVÉNYI HÁTTÉR.....	29
3.	AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA.....	30
3.1.	Jövőkép	30
3.2.	Alapelvek	30
3.3.	Értékek.....	31
3.4.	Célok	32
3.5.	Feladatok	33
3.6.	Fejlesztési területek.....	33
3.7.	Tevékenységek, színterek	36
3.8.	Eszközök, módszerek, eljárások.....	37
3.8.1.	A nevelési-oktatási tevékenységek során alkalmazott pedagógiai eszközök, módszerek, eljárások.....	37
3.8.2.	A nevelő oktató tevékenységek során alkalmazott terápiás eljárások.....	38
4.	AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA KÉPZÉSI RENDJE.....	40
5.	A BEISKOLÁZÁS (AZ ISKOLÁBA TÖRTÉNŐ BEKERÜLÉS) FOLYAMATA	41
6.	AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI INTÉZMÉNYEGYSÉG TEVÉKENYSÉGEI.....	43
6.1.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	43
6.2.	A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	44

6.3.	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása	45
6.4.	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	46
6.5.	A pedagógusok helyi intézményi feladatai	47
6.5.1.	A pedagógusok alapvető feladatai	47
6.5.2.	Az osztályfőnök alapvető feladatai.....	47
6.6.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek.....	48
6.6.1.	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	48
6.6.2.	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program.....	48
6.6.3.	A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése	49
6.6.4.	Az ifjúságvédelemben feladatok ellátása	49
6.6.5.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	49
6.7.	Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	50
6.8.	Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel.....	50
6.8.1.	A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák	50
6.8.2.	A szülők közösségét érintő együttműködési formák	50
6.8.3.	Az iskola kapcsolatai külső szakmai szervezetekkel.....	51
6.9.	A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	51
6.9.1.	A vizsgaszabályzat hatálya.....	51
6.9.2.	A vizsgaszabályzat célja.....	51
6.9.3.	A vizsgatantárgyak követelményrendszere	51
6.9.4.	Az értékelés rendje	51
6.10.	Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai.....	52
7.	AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA KÉPZÉSI RENDJE.....	52
7.1.	Tanítási idő, egyéb foglalkozások	52
7.2.	Az általános iskolai intézményegység mérés-értékelési rendszere	52
8.	HELYI TANTERV - ÁLTALÁNOS ISKOLA INTÉZMÉNYEGYSÉG	54
8.1.	A választott kerettanterv megnevezése	54
8.1.1.	Az általános iskolai óraterv	54
8.1.2.	Órafelhasználások.....	55
8.2.	A tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	58
8.3.	A pedagógiai folyamatok megvalósítása.....	58
8.3.1.	Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	58
8.3.2.	A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	58
8.3.3.	Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	59
8.3.4.	A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	59
8.4.	Mindennapos testnevelés	59
8.5.	A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai	59
8.6.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	59
8.6.1.	A tanulási esélyegyenlőség biztosítása.....	60
8.7.	Az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	60
8.7.1.	Az írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya	60
8.7.2.	Mérés, értékelés	62
8.7.3.	Saját fejlesztésű mérések.....	66
8.8.	A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	66
8.9.	Otthoni felkészüléshez adott feladatok meghatározásának elvei	67
	A KÖZÉPISKOLA INTÉZMÉNYEGYSÉG PEDAGÓGIAI PROGRAMJA.....	68
1.	A KÖZÉPISKOLA MINT INTÉZMÉNYEGYSÉG NEVELÉSI PROGRAMJA.....	68
1.1.	Pedagógiai szakaszok.....	68
1.2.	Kiemelt pedagógiai területek, az ezeket erősítő szervezési formák	69
1.3.	A középiskola specifikumai	71
2.	A KÖZÉPISKOLAI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA	72
2.1.	A középiskola céljai	72
2.2.	A középiskola feladatai.....	72
2.3.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	73
2.4.	A teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	74
2.5.	Környezeti nevelés	75

2.6.	Elsősegély-nyújtási alapismeretek.....	76
2.7.	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	77
2.8.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység feladatai.....	78
2.8.1.	A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók	78
2.8.2.	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	79
2.8.3.	A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	79
2.8.4.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	80
2.8.5.	A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	81
2.8.6.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	82
2.9.	Komplex intézményi mozgásprogram.....	82
2.10.	A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	83
3.	AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ OKTATÁS-NEVELÉS SZÍNTEREI.....	85
3.1.	Fejlesztési területek, nevelési célok – a középiskola pedagógiai tevékenységében megjelenő értékek	85
3.2.	Kulcskompetenciák	90
4.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK	
	JEGYZÉKE	95
5.	A PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI.....	95
5.1.	Kiemelt tanulási területek.....	95
6.	A KÖZÉPISKOLAI OKTATÁSI-NEVELÉSI CÉLOK ESZKÖZRENDSZERE.....	97
6.1.	Mérések	97
6.2.	Gólyatábor	98
6.3.	Elektronikus tanulói portfólió.....	98
6.4.	Tanórák	99
6.5.	Adaptáció	99
6.6.	Kompetencia alapú oktatás	99
6.7.	Készség-képességfejlesztés	99
6.8.	Kooperatív pedagógia	100
6.9.	Projektpedagógia	100
6.10.	Drámapedagógia.....	100
6.11.	Szakkörök.....	100
7.	ELJÁRÁSRENDEK.....	101
7.1.	Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	101
7.2.	Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel.....	101
8.	A KÖZÉPISKOLA HELYI TANTERVE	105
8.1.	A kötelező gazdasági fakultáció (gimnázium), illetve a szakmacsoportos alapozás (szakközépiskola) oktatásának általános céljai	105
8.2.	A választott kerettanterv megnevezése	106
8.3.	A választott kerettanterv feletti óraszám.....	111
8.4.	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	111
8.5.	Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	111
8.6.	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái.....	112
8.7.	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	115
8.8.	A tanulmányok alatti és az azt lezáró vizsgák vizsgaszabályzata.....	115
8.7.1.	A felvételi vizsgák.....	115
8.7.2.	A tanulmányok alatti vizsgák rendje	116
8.7.3.	Helyi tantervi vizsgák.....	119
8.7.4.	Évfolyamdolgozat.....	120
8.7.5.	Próba-érettségi.....	120
8.7.6.	A nyelvi előkészítő vizsgái.....	120
8.9.	Tantárgyi és vizsgakövetelmények a tanulmányok alatti számonkérések és vizsgák esetében (értékelési útmutató).....	121
8.10.	A tanulók értékelése	123
8.9.1.	A tanulók magatartásának értékelése.....	123
8.9.2.	A tanulók szorgalmának értékelése	124
8.9.3.	A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	124
8.11.	Fegyelmi intézkedések	125

EGYMI - MÓDSZERTANI KÖZPONT PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	126
1. AZ EGYMI TEVÉKENYSÉGRENDSZERE.....	126
1.1. Célok	126
1.2. A mozgáskorlátozott gyerekekre irányuló tevékenységek	127
1.2.1. A többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelt, oktatott mozgáskorlátozott gyermekek ellátásával kapcsolatos feladatok.....	128
1.3. A befogadó intézményre, közösségre, a mozgáskorlátozott gyermekeket nevelő családokra irányuló tevékenységek.....	128
A KOLLÉGIUM INTÉZMÉNYEGYSÉG PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	133
1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR	133
2. A KOLLÉGIUM ALAPFELADATA.....	133
2.1. Egyéb ellátási formák.....	134
3. A KOLLÉGIUM INTÉZMÉNYEGYSÉG TANULÓI.....	134
4. A KOLLÉGIUMI NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ÉRTÉKEI, ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI.....	134
4.1. A kollégium értékei	134
4.2. Alapelvek	135
4.3. Célok	135
4.4. Feladatok	135
5. A KOLLÉGIUM TEVÉKENYSÉGRENDSZERE.....	136
6. A TANULÓK ÉLETRENDJE, TANULÁSA, SZABADIDEJE SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI	136
6.1. A kollégiumi tanulás rendje.....	137
6.2. A kollégiumi nevelés fejlesztési területei	137
7. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	140
7.1. Rehabilitációs-rehabilitációs tevékenységek	141
8. A TANULÓK FEJLŐDŐSÉT TÁMOGATÓ TEVÉKENYSÉGRENDSZEREK	141
8.1. Tehetséggondozás a kollégiumban	141
8.2. Felzárkóztatást segítő foglalkozások.....	141
8.3. A pályaválasztást, az önálló életkezdést elősegítő foglalkozások.....	141
9. A KOLLÉGIUMI KÖZÖSSÉGI ÉLET	142
9.1. Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások	142
10. A KOLLÉGIUM HAGYOMÁNYAI	143
11. A KOLLÉGIUM KAPCSOLATRENDSZERE.....	144
12. A KOLLÉGIUMI CSOPORTFOGLALKOZÁSOK ÉVES ÓRASZÁMA	145
INTÉZMÉNYI MELLÉKLETEK.....	146
1. DIÁKÖNKORMÁNYZAT	146
2. A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	148
3. BELSŐ TÁMOGATÓ CSOPORTOK.....	150
4. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATAI KÜLSŐ SZAKMAI SZERVEZETEKSEL	151
5. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM	152
6. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM	154
6.1. Komplex intézményi mozgásprogram.....	154
7. FOGYASZTÓVÉDELMI OKTATÁS	156
8. A VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	157
9. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK - INTÉZMÉNYI TERV.....	158
LEGITIMÁCIÓ.....	160

1. Az intézmény bemutatása

Az intézmény arculata

Nepomuk Kurz, müncheni emberbarát kezdeményezése nyomán, 1832-től a századfordulóig Európa számos országában alakultak menhelyek a testileg fogyatékos gyermekek és felnőttek részére. Magyarországon a Deák Ferenc Szabadkőműves Páholy 1903. július 6-án hozta létre a „Nyomorék Gyermekek Egyletét és Menhelyét”, a mai intézmény elődjét.

Az otthon hármas célkitűzése –„Tanít – Gyógyít - Kiképez”-, világossá tette, hogy egységben valósul meg a komplex rehabilitáció.

A harmincas évek végére a Nyomorék Gyermekek Országos Otthonának alapítói és vezetői már azon gondolkodtak, hogy nemcsak az otthonban tanulók sorsáról kellene gondoskodni, hanem az ország majd' százezer testi fogyatékosáról, köztük a közel tízezer tanköteles korú gyerekekről. Felvetették azt a pedagógiai kérdést, hogyan kell foglalkoznia a tanítónak a népiskolában a testi hibás gyermekekkel (a mai együttnevelést támogató utazótanári ellátás), hogy részükre biztosítható legyen mindaz, amit a Nyomorék Gyermekek Országos Otthona ez idő tájt nyújtani tudott.

A második világháborús évek nagy megrázkódtatással jártak az intézet lakói és dolgozói számára is. Az otthonból a mozgáskorlátozott gyermekek nagy részét a bombázások elől vidéki intézetekbe telepítették. A zsidó származású mozgáskorlátozottakat a Mexikói út 60. szám alatti (Lajta Béla által tervezett) épületben létesített gettóba deportálták. A második világháború utáni szükségletek és igények alapján az első világháború utáni (vagy 30-as) évekhez hasonló gyors fejlődésre lett volna szüksége az otthonnak. Igazán nagy szükség lett volna a „Tanít – Gyógyít - Kiképez” korábban megvalósított egységes gyakorlatának intézményes folytatására, újraindítására.

A fejlődés, a szellemi újjáépülés helyett azonban a régmúlt értékeinek eltüntetése, a hagyományok felszámolása, az 1903-ban megfogalmazott eszmék, gondolatok leépítése felé indult az intézet. A szabadkőműves páholyok betiltásával megszűnt a Deák Ferenc Páholy szellemi és gyakorlati irányító szerepe az otthon működésében. Az eddig egységes, a belső tartalmi munkában egymásra épülő, ugyanakkor jól el is különülő szakmai részlegeket elválasztották egymástól, más-más minisztérium irányítása alá kerültek, ezzel megtörtént a komplex intézményi rehabilitációs rendszer szétrombolása.

Az otthon alapítóinak szándéka 1960-ban fogalmazódott újra. Az intézményben a gyógypedagógiai szemlélet erősödésének és a speciális pedagógiai fejlesztés elveinek jeleként egyre nagyobb súly helyeződött a testi nevelésre. A mozgásnevelés tantárgy jelentőségét kiemelték. A Zsótér Pál igazgató kezdeményezte hidroterápiás szárny építése négy évvel nyugdíjazása után, 1976-ban kezdődött meg.

Az 1989-90-es évektől újra nyitottá vált az intézmény, megkezdődött a számítástechnika, angol nyelv tanítása. A technika tantárgy keretében kiemelt szerepet kaptak a háztartási ismeretek. Ismét fontos szerepet kapott az otthon életében a sport. 1993-ban a nevelőtestület alapítványt hozott létre, amelyet Zsótér Pálról, az iskola volt igazgatójáról neveztek el.

1981-ben az intézmény tagiskolával bővült, a halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztésével foglalkozó kis iskolát (Ráby Mátyás u 16.) az akkori Fővárosi Tanács a „Mozgásjavító” intézményéhez csatolta. A tagozat régi épületét 1998-ban lebontották, helyén új iskola épült, mely a „Csillagház” nevet kapta. Azóta a halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott gyermekek sérülésspecifikus nevelésére-oktatására alkalmas akadálymentes épített környezetben folytatódhat a fejlesztő munka, 2012. július 1-től az intézménytől függetlenül.

A „Nyomorék Gyermekek Országos Otthona” 1913-ban felavatott épületének tulajdonjogát Budapest Főváros Önkormányzata az iskola centenáriumának (2003) évében visszaadományozta az intézménynek. Ezzel megkezdődhetett a két épület egységes pedagógiai centrummá történő fejlesztése. A változtatás egyszerre jelentette az épített környezet átalakítását, valamint a mozgásnevelés és pedagógiai tevékenységek komplex megújítását.

A Mozcásjavító Óvoda, Általános Iskola, Szakközépiskola, Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézmény és Kollégium célul tűzi ki, hogy a leg súlyosabb mozgáskorlátozott fiataloknak (akiknek napi kórházi ellátásra nincs szükségük) teremtsen a tanulásra második esélyt a köznevelés területén.

Az intézmény rekonstrukciójának következményeképpen új, akadálymentes épített környezetben folyhat a fejlesztő munka. A megújult iskolaépület és a kollégiumi-diákotthoni apartmanok új pedagógiai rendszerben történő működtetés lehetőségét teremtik meg. Az általános iskolát követően középiskolai tanulmányokra nyílik lehetőség az itt tanuló mozgáskorlátozott fiatalok számára.

A 2012. évi CLXXXVIII. törvény (XII. 9.) a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről 4. § értelmében 2013. január 01. hatállyal az intézmény a Klebelsberg Intézményfenntartó Központba történő beolvadással állami fenntartásba került.

Alaptevékenységek

Óvodai nevelés

mozgáskorlátozott kisgyermekek óvodai nevelése.

Alapfokú oktatás

„ép értelmű” mozgáskorlátozott (továbbiakban: mozgáskorlátozott) tanulókra kidolgozott általános iskolai program/tanterv szerint.

Középfokú oktatás

nyelvi előkészítő (9. NYEK) évfolyam, illetve szakközépiskola - 4 évfolyamos szakközépiskola (10-13. évfolyam) - kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció (17-es), valamint informatika (7-es) szakmacsoportokban

Kollégiumi ellátás biztosítása

az intézmény nevelési-oktatási intézményegységeiben tanulók számára.

Egységes gyógypedagógiai módszertani intézményi (EGYMI) feladatok, utazótanári hálózat biztosítása, pedagógiai szakmai feladatok ellátása.

Az intézmény intézményegységeire való bekerülés a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Mozcászvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye által kiadott szakértői vélemény alapján lehetséges. A tanulókkal kapcsolatos nevelési-oktatási, mozgásfejlesztő, egészségügyi és gondozó tevékenység tervezése és megvalósítása mindenkor a szakértői vélemény figyelembevételével, a gyermek, tanuló ellátásában részt vevő szakemberek

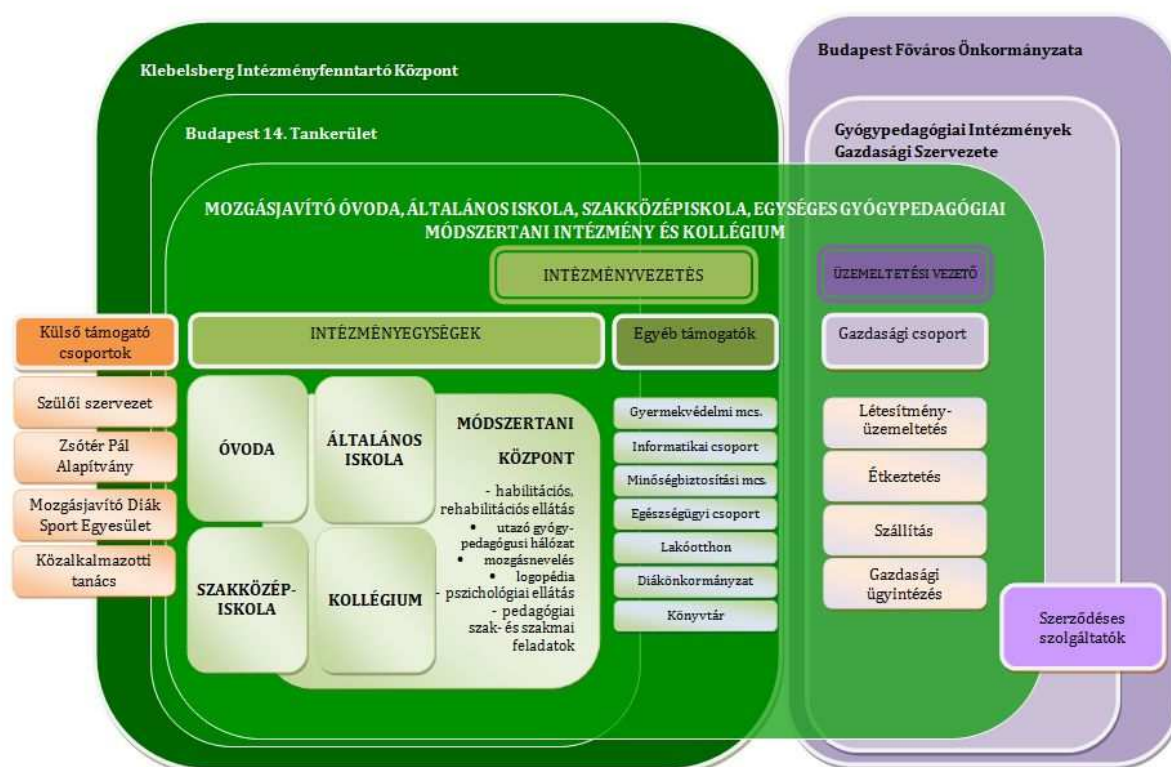
együttműködésében valósul meg annak érdekében, hogy minden gyermek és fiatal az egyéni képességeinek leginkább megfelelő és leghatékonyabb habilitációs, rehabilitációs ellátásban részesülhessen.

2. Közzolgálati kínálat, képzési szerkezet

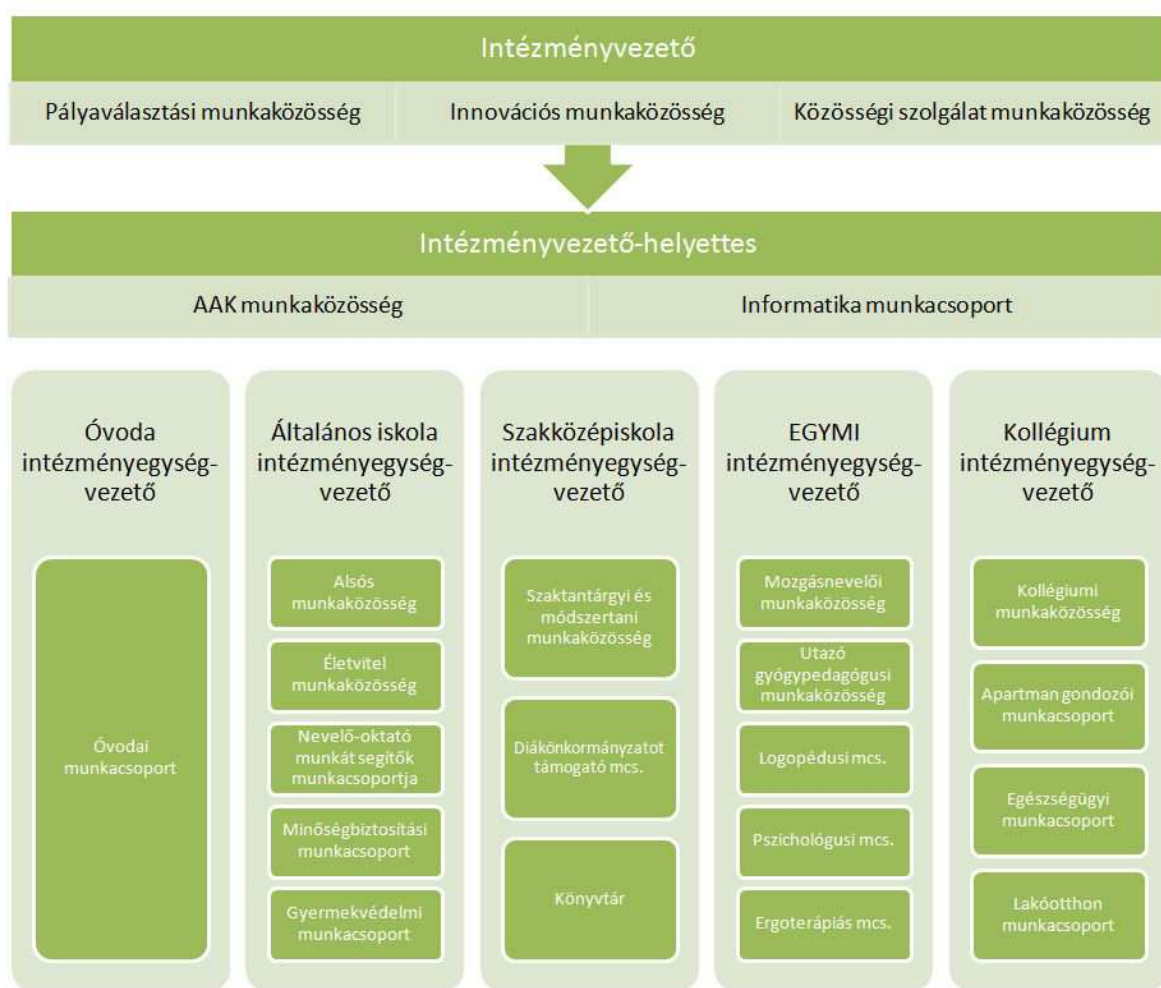
A Mozgásjavító Óvoda, Általános Iskola, Szakközépiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium olyan többcélú intézmény, melyet szakmailag önálló intézményegységek alkotnak. A különböző belső szakmai területek és szervezeti egységek nevelésfilozófiája közös: eljuttatni a mozgáskorlátozott gyermekeket és fiatalokat az önállóság lehető legmagasabb fokára, felkészítve őket az együttnevelésre, hosszú távon a társadalmi integrációra.

Az intézmény intézményegységei:

- óvoda – mozgáskorlátozott gyermekek óvodai nevelésének programja szerint;
- általános iskola – mozgáskorlátozott tanulók nevelési-oktatási programja szerint;
- szakközépiskola – felvételi eljárást követően, mozgáskorlátozott tanulók számára, kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció és informatika szakmacsoportban;
- kollégium – a vidéki lakóhellyel rendelkező tanulók tanítási időn kívüli ellátását nyújtva;
- módszertani központ – a habilitációs-rehabilitációs ellátás megszervezése, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók többi gyermekkel, tanulóval együtt történő nevelésének, oktatásának támogatása céljából.

1. ábra Az intézmény szervezeti ábrája

2. ábra Az intézmény munkaközösségei, munkacsoportjai

Az egyes intézményegységek egymásnak a következő belső ellátásokat biztosítják:

adó / kapó	Nevelési, nevelés-oktatási intézményegységek	Kollégium	Módszertani központ
Nevelési, nevelési-oktatási intézményegységek, (óvoda, általános iskola, középiskola)		- szakkörök - szabadidős tevékenységek - tanórán kívüli foglalkozások	- tapasztalat - szakmai tudásbázis biztosítása -
Kollégium	- tanulók önállóságának kialakítása - tanulók felkészítése a tanórákra - kulturális programok		
Módszertani központ	habilitációs, rehabilitációs ellátás - mozgásnevelés - logopédiai ellátás - pszichológiai ellátás		
Külső támogató csoportok	- szociális támogatás - hozzájárulás kulturális, szabadidős programokhoz - sportkörök szervezése, - versenyeken való részvétel biztosítása		- partnerkapcsolat biztosítása innovációk során

AZ ÓVODA INTÉZMÉNYEGYSÉG NEVELÉSI PROGRAMJA

1. Az óvodai nevelés alapelvei

Az Óvodai Nevelési Program a Mozgásjavító Óvoda, Általános Iskola, Szakközépiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Kollégium Pedagógiai programjának része.

Általános alapelvei és törvényi szabályozása megegyezik a teljes intézményével, ugyanakkor igazodik a köznevelés óvodai nevelés szakaszának szabályozóihoz.

Az intézmény belső szakmai területeinek és intézményegységeinek a nevelésfilozófiája közös: eljuttatni a mozgáskorlátozott gyermekeket és fiatalokat az önállóság lehető legmagasabb fokára, felkészítve őket az együttnevelésre, hosszú távon a társadalmi integrációra. Legfontosabb alapelvünk a gyermekközpontúság, a gyermekek individuumként történő kezelése, mely a fejlesztés során a sérülésspecifikus adottságokat is figyelembe veszi. A komplexitás elve magában foglalja a mozgásfejlesztés, kommunikáció, kognitív fejlesztés, személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazásait. Az együttműködés elvét követve fejlesztésünk akkor hatékony, ha a különböző szakemberek, segítők és a szülők folyamatos kapcsolattartásán alapul. A rugalmasság elvét középpontba helyezve a nevelés-fejlesztés különböző színterein a gyermekek aktuális szintjéhez igazíthatók a fejlesztési célok és feladatok. A gyermekek egyéni sajátosságait maximálisan figyelembe vesszük. Az értékelés, önértékelés folyamatára jellemző a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése. A módszertani megújulás elve szerint a gyermekek esélyegyenlősége egyéni bánásmóddal, differenciált foglalkoztatással segíthető elő, melynek igazodnia kell adottságaikhoz, körülményeikhez. Alapvető mind pszichés, mind pedig egészségügyi és fizikai szempontból a biztonság és állandóság megteremtésének elve, olyan szeretetteljes és motiváló légkör kialakítása, melyben a gyermekek szívesen együttműködnek a pedagógusokkal és más szereplőkkel. A kis lépések elvét alkalmazva olyan képességfejlesztést valósítunk meg, amely hagy elég időt a megismerési folyamatok gyakorlására is.

2. Szabályozók

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

3. Gyermekkép

Az óvoda neveltjei olyan mozgáskorlátozott kisgyermekek, akik mozgáskorlátozottságuk súlyossága miatt nem tudnak többségi óvodában, integrált körülmények között megfelelően fejlődni, ugyanakkor nem szorulnak állandó/rendszeres kórházi ellátásra. Az óvoda intézményegység a gyermekeket három éves kortól a tankötelezettség

megkezdéséig (a mindenkor hatályos törvények szerint) fogadja, biztosítja a fejlődéshez szükséges sérülésspecifikus nevelést, fejlesztést, mozgásnevelést, egészségügyi ellátást és gondozást. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, az emberi személyiséget mint egyedi individuumot fizikai érintettségétől függetlenül szemléli.

4. *Az óvoda filozófiája*

A kisgyermek nevelése elsősorban a családjuk feladata, ebben az óvoda kiegészítő, segítő szerepet vállal. Ennek érdekében a szülőkkel szoros együttműködésre törekszünk. Az óvodai környezet és a csoportok kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait és a mozgáskorlátozottságból adódó sérülésspecifikus szempontokat is. Az intézmény jellegéből és gyermek-összetételéből adódóan nagy tapasztalatunk van a differenciálásban és az egyéni fejlesztési utak kibontakoztatásában. Az óvodai nevelés közvetlenül és közvetetten segíti, előkészíti a sikeres beilleszkedést az iskolai közösségbe. Hangsúlyt fektetünk a játékosságra, és arra, hogy a gyermekeket megtanítsuk játszani.

5. *A nevelés, fejlesztés célja és feladatai*

Az óvodai nevelés tevékenységrendszer, amely igazodik a gyermekek testi és lelki szükségleteihez, három fő területet ölel fel:

- egészséges életmódra nevelés
- érzelmi erkölcsi és közösségi nevelés
- anyanyelvi és értelmi fejlesztés.

5.1. *Egészséges életmódra nevelés*

Célok

- Kialakítani az egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés szokásait.
- Megalapozni a környezettudatos magatartást.
- Lehetőséget teremteni az egyéni képességekhez mért, életkori sajátosságoknak megfelelő önállóság gyakorlásához.

Feladatok

- Helyes mozgásminták alkalmazása a napirend során.
- A gyermek sérülésének megfelelő ismeretek tudatosítása az egészség védelme érdekében.
- Öltözés, vetkőzés testhelyezeteinek és mozdulatainak kialakítása és fejlesztése.
- Személyes higiénia nevelés: szobatisztaság, WC-használat, kézmosás, mosakodás, fogmosás, fésülködés, orrfújás, köhögés.
- Önállóság és a segítségnyújtás helyes arányainak megteremtése és megvalósítása a mindennapi tevékenységek során.

Az óvodai csoportokban biztosítjuk a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet. A környezettudatos magatartás kialakítását a pedagógusok példamutatásával is elősegítik. Az egészséges életmódra nevelés nem jelenik meg külön foglalkozás formájában, hanem az óvodai élet minden színterén jelen van és átszövi a teljes napi tevékenységet.

5.2.Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Célok

- Biztosítani a szeretetteljes, motiváló légkört.
- Kialakítani a későbbi iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges szokásokat, megalapozni a viselkedési normák elfogadását és alkalmazását.
- Megalapozni a gyermekek erkölcsi tulajdonságait (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), megerősíteni a pozitív erkölcsi tulajdonságokat.
- Megalapozni a gyermek akarati életének pozitív, a közösségi normáknak megfelelő megnyilvánulásait (önállóság, önfegyelem, kitartás, akaraterő, feladattudat, szabálytudat).
- Támogatni az éntudat kialakulását és az önkifejezését.
- Megalapozni az esztétikai fogékonyságot és az igényességet.
- Támogatni a harmonikus érzelmi élet kialakulását.
- Megalapozni és fejleszteni az empátikus képességeket.

Feladatok

- A közösségben elfogadott szabály és normarendszer kialakítása, következetes megerősítése, betartása.
- A közösségre vonatkozó szabályok és normák vizuális megjelenítése a csoportszobában (emlékeztetők elhelyezése).
- Élményszerzés lehetőségének biztosítása (mozgásos, kinezteziás, auditív, vizuális; közösségi).
- Kiszámítható, átlátható óvodai napirend kialakítása.
- Közös kirándulások szervezése.
- Kooperatív pedagógiai helyzetek teremtése.
- Heterogén és homogén csoportokban való közös tevékenységek.
- Drámapedagógiai elemek alkalmazása.
- Csoportszoba személyessé tétele, közös díszítése a csoporttagok által készített alkotásokkal.

Mozgáskorlátozott gyermekeknél a fizikai kiszolgáltatottságuk, illetve a szülői elvárások gyakori hiánya miatt nehezen alakul ki az önállóság, önfegyelem, kitartás, akaraterő, feladattudat, kudarctűrő képesség és a szabálytudat. A gyerekek felé gyakran semmilyen elvárás nem fogalmazódik meg a családban, ezért nagyon fontos a csoportnormák, szabályok, elvárások világos meghatározása. A csoportban látható formában is elhelyezünk rajzos, képes emlékeztetőket. A kiszámítható napirend is hozzájárul az érzelmi biztonság kialakulásához. A csoportfoglalkozásokon kívül minden héten egy délelőtti kirándulással töltünk, ami segít a közös élményszerzésben és a közösségformálásban is.

5.3.Anyanyelvi és értelmi fejlesztés

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. Attól függően, hogy a sérülés milyen típusú és súlyosságú, ehhez pedig milyen jellegű és mérvű elmaradások járnak a kognitív funkciók terén (figyelem, koncentráció, vizuális észlelés, auditív észlelés, emlékezet, gondolkodás, beszéd), a mozgáskorlátozottsághoz sok esetben beszédhiba, súlyosabb formában beszéd fogyatékoság is társul. A központi idegrendszer károsodása nyomán kialakult mozgáskorlátozottságnál (CP) az esetek nagy részében áll fenn az anyanyelv elsajátításának akadályozottsága. Más, nem a

központi idegrendszer sérülésével együtt járó mozgáskorlátozottság esetén (pl. végtagfejlődési rendellenesség, spina bifida, arthrogryposis, izomdisztrófia, stb.) is felléphet a gyermek nyelvfejlődésében zavar a nem megfelelő mozgásfejlődéssel összefüggésben, hiszen a csecsemő- és kisgyermekkor átívelő pszichomotoros fejlődés diszharmonikussá válik, zavart szenved. Összességében elmondható, hogy az esetek jelentős részében a gyermek beszédfejlődési szintje elmarad életkorától, érintve a nyelvi rendszernek mind receptív (beszédértés), mind expresszív (beszédprodukció) oldalát.

Célok

- Leküzdeni mozgáskorlátozott gyermekek nyelvi nehézségeit.
- Fejleszteni a kommunikáció különböző formáit.
- Közvetíteni az életkori sajátosságnak megfelelő műveltség tartalmakat.
- Bővíteni a tapasztalatok útján megszerezhető ismereteket.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés több foglalkozás keretein belül (Vers, mese; Környezet tulajdonságainak megismerése, Ének) az egész óvodai napon átívelve valósul meg.

Beszélni nem tudó gyermekek számára a beszédindító terápia mellett augmentatív/ alternatív kommunikációs eszközöket is biztosítunk, hogy környezetükkel kommunikálni tudjanak.

Az óvodai nevelés utolsó évében iskolai életmódra felkészítés (olvasás-írás előkészítése, matematikai alapok) zajlik.

6. Óvodai ellátás

Az óvodai csoportok 7:00 és 17:00 óra között tartanak nyitva. Reggel 6:00 órától, illetve a zárást követően 18:00 óráig ügyeletet biztosítunk. Az ellátás folyamatos, a nyári szünetben 6 hétig zárva tart az intézmény.

Az intézmény országos „beiskolázású”, a vidéki gyermekek a kollégiumban kapnak elhelyezést. Az óvodások esetében 5 éves kortól kínáljuk a bentlakás lehetőségét.

7. Óvodai felvétel

Óvodánkba folyamatosan kerülnek be a gyerekek a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Mozgásvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye javaslata alapján. Óvodába 3 éves kortól járhat a gyermek, amíg tankötelezettségét nem kezdi teljesíteni 6 éves, de legkésőbb 8 éves koráig. A gyermek köteles napi 4 órában részt venni az óvodai nevelésben.

Óvodánkba olyan mozgáskorlátozott kisgyermeket várunk, akik környezetükkel szóban vagy nonverbális csatornákon keresztül kommunikálni tudnak, csoportban foglalkoztathatóak, önmagukra vagy társaikra nem jelentenek veszélyt.

8. Szervezeti és időkeretek

Az óvodáskorú gyermekek számára biztonságot ad a napirend, a tevékenységek napi ismétlődése.

3-5 éves korosztály napirendje	
Idő	Tevékenység
7 ⁰⁰ -8 ⁰⁰	Ügyelet az óvodában
8 ⁰⁰ -8 ⁴⁰	Gyülekezés, szabad játék a csoportokban
8 ⁴⁰ -9 ⁰⁰	Reggeli
10 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Foglalkozások
12 ⁰⁰ -13 ⁰⁰	Ebéd
13 ⁰⁰ -14 ³⁰	Pihenés, alvás
14 ³⁰ -15 ⁰⁰	Uzsonna
15 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	Szabad játék a csoportban
16 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	Szabad játék a csoportban
17 ⁰⁰ -18 ⁰⁰	Ügyelet a zsibongóban

6-7 éves korosztály napirendje	
Idő	Tevékenység
7 ⁰⁰ -8 ⁰⁰	Ügyelet az óvodában
8 ⁰⁰ -8 ⁴⁰	Gyülekezés, szabad játék a csoportokban
8 ⁴⁰ -9 ⁰⁰	Reggeli
10 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Foglalkozások
12 ⁰⁰ -13 ⁰⁰	Ebéd
13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰	Pihenés, alvás
14 ⁰⁰ -15 ⁰⁰	Uzsonna/Játék
15 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	Foglalkozás
16 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	Szabad játék a csoportban
17 ⁰⁰ -18 ⁰⁰	Ügyelet a zsibongóban

A foglalkozások időtartama és rendszeressége rugalmasan alkalmazkodik a gyermekcsoport életkorához és terhelhetőségéhez.

Foglalkozások

A foglalkozás neve	Forma
Mese, vers	Csoportos
Fejlesztő játék	Csoportos, kiscsoportos
Mozgásnevelés	Kiscsoportos, egyéni
Környezet tulajdonságainak megismerése	Csoportos
Ábrázolás	Csoportos, kiscsoportos
Ének	Csoportos

9. Az óvodai program tartalma, foglalkozási formák

9.1. Fejlesztő játék

Célunk lehetőséget biztosítani a mozgáskorlátozott gyermekeknek, hogy a számukra érdekes, szabadon választott és ajánlott tevékenységek közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket elősegítik. Legyen számukra a játék a kapcsolatteremtés, a kommunikáció eszköze, mely során javulnak fizikai, pszichés és mentális képességeik.

Feladatok

- Gazdag ingerkörnyezet kialakítása.
- Lehetőség biztosítása a félrehúzódásra, önálló játékokra, kiscsoportok szerveződésére.
- Az önbizalom fejlesztése.
- Motiváltság elérése.
- Mozgáskészség javítása.
- A kapcsolatteremtés igényének felkeltése.
- A kommunikáció fejlesztése.

- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A csoportnormák, csoportszokások kialakítása.
- Törekvés a konfliktusok elviselésére.
- Kapcsolódás a többi fejlesztési területéhez.

Tartalom

- Gyakorlójátékok
- Szerepjátékok
- Konstruáló játékok
- Szabályjátékok
- Versenyjátékok
- Érzékelést fejlesztő játékok
- Nagymozgás fejlesztését célzó játékok
- Szem-kéz koordinációt fejlesztő játékok
- Beszédmozgást fejlesztő játékok
- Együttes tevékenységet biztosító játékok: körjáték, bújócska, fogócska, társasjátékok, kártyajátékok
- Szabad játék

Specifikumok

A kisgyermekkorra jellemző játékformák megélése általában nem történik meg a mozgáskorlátozott gyermekeknél. Mozgásfejlődésük megkésett, és/vagy kóros mozgásformák alakulnak ki náluk. Mind helyváltoztató mozgásukat, mind kez ügyességüket fejlesztik a játékok, de ehhez a fejlődéshez kiemelten fontos a jó minőségű, elegendő mennyiségű játék biztosítása. Valamennyi játékforma során alapvető szempont a mozgáskorlátozottságból adódó egyéni igényekhez való igazodás, adaptáció biztosítása – így valamennyi gyermek számára sikerélményt nyújtó, élvezetes tevékenységgé válhat a játék.

9.2. Mese, vers

A mozgáskorlátozott gyermekek figyelme, beszédértése, képzelete (sérülésének megjelenési formái, részképesség-kiesései, neveltetése következtében) nem mindig áll azon a fokon, hogy a verseket, meséket élményként éljék meg. A kisgyermekkor fejlődési vonalát követve juttathatjuk el őket a versek, mesék megszerettetéséhez: dalok, mondókák, felelgetők, (ringatók), láncmesék, versek, verses mesék, prózai meséken keresztül.

Célok

- Elősegíteni az egymásra hangolódást.
- Megfelelni a gyermek természetes kíváncsiságának, felkelteni az irodalmi alkotások iránti érdeklődését.
- Elősegíteni az érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését a mesék csodáival, varázslataival, feszültségkeltő és oldó hatásának, a versek zeneiségének felhasználásával.
- Megalapozni a pozitív személyiségjegyek kialakulását (bátorság, kitartás, igazságosság, küzdőszellem, segíteni tudás stb.).
- Fejleszteni a mentális képességeket (figyelem, emlékezet, gondolkodás, képzelet).

Feladatok

- Népi, klasszikus és kortárs irodalmi értékeket képviselő, pozitív érzelmeket keltő művek keresése, amelyek tartalma, hangulata és korszerűsége megfelel a gyermekek életkori sajátosságainak, fejlettségének, érzélemvilágának. (A körültekintően kiválasztott anyaggal elősegítjük a hátrányokkal küszködő gyermekek felzárkóztatását, differenciált fejlesztését.)
- A megfelelő és igényes beszédpélda adásával, illetve az életkornak megfelelő irodalmi művek bemutatásával a gyermekek hazaszeretetének kialakítása, a hagyományok, szokások megismertetése, az anyanyelv ápolása, a szép, tiszta, helyes beszéd iránti igény felkeltése.
- Irodalmi és zeneművek komplex alkalmazása az ünnepek, hagyományok, kulturális események szervezése, lebonyolítása során.
- A családok meseválasztási és TV nézési szokásainak formálása, alakítása.
- A gyermekek meseélményeinek játékkal és a vizuális nevelés eszközeivel való kifejezése, ennek biztosítása.

Óvodánkban a mesélés a gyermek, vagy az óvónő kezdeményezésére, meghitt mesekörnyezet kialakításával valósul meg. Az óvónő egy mesét többször is elmesél a hét folyamán. Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára a már ismert mesék elmesélésére, eljátszására, bábozásra, dramatizálásra is.

A versek, mesék meghallgatásához, mozgással kíséréséhez szükség van a helyes és biztonságos testhelyzet kialakítására. Az irodalmi alkotások hangulata, a bennük rejlő humor, a versek, mondókák zeneisége a mozgáskorlátozott gyermekekre is épp olyan nagy hatással vannak, mint ép társaikra, ha fejlettségi szintjüknek megfelelő tartalmúak, és ha az őket zavaró tényezőket ki tudjuk küszöbölni. A helyes testhelyzet kialakítása, a figyelmet könnyen elterelő játékok, eszközök elrakása biztosítja, hogy az előadott mesére, versre tudjanak koncentrálni. A gyerekekkel együtt albumot készítünk a már megismert irodalmi alkotásokhoz, ezt a gyerekek szívesen lapozgatják és mondogatják belőle akár otthon is a mondókákat, verseket, meséket.

9.3. Ének

A zene olyan emberformáló erővel bír, amely kihat az egész személyiségre, fogékonnyá teszi a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását és élményhez juttatja a gyermeket. A zenei nevelés szorosan kapcsolódik az anyanyelvi neveléshez, illetve az esztétikai nevelés egyik alappillére. Az ének, a zene az óvodás gyermek számára az élmény és az ismeretszerzés szempontjából kiemelt fontosságú, mert: közvetlen érzelmi hatás éri a gyermeket, a zenei befogadás természetes módon történik, a gyermek érzelmileg kiegyensúlyozottabbá válik és az éneklés legtöbbször játékkal párosul, ez fokozza az örömet, fejleszti az alkalmazkodóképességet, fegyelemre nevel.

Célja a zenei képességek fejlesztésén túl hozzájárulni a zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kulturált, boldog személyiségformáláshoz.

Feladatok

- Sokszínű, változatos ritmus- és zenei anyag összeállítása életkornak és képességszintnek megfelelően (mondókák, népi játékok, dalos játékok, lovagoltatók, ölbéli játékok, hintáztatók, simogatók, ujj- és tenyérjátékok, zenehallgatás dalanyaga).
- A különböző életkorokban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.

- A tevékenység szervezeti formáinak kialakítása.
- A gyermek nyelvi és mentális képességeinek fejlesztése.

Specifikumok

A mozgáskorlátozott gyermekek zenei nevelésének célja nem különbözik a zenei nevelés általános céljaitól, a megvalósítás azonban nehezített. Mozgáskorlátozott gyermekek esetében fokozottan igaz az a tény, hogy a kisgyermekek inkább mesét, verset hallgatnak otthon, keveset énekelnek. Ez részben érthető, hiszen:

- légzési és artikulációs problémák nehezíthetik az éneklést;
- nehéz a tempótartás, mert sokszor saját mozgásuk során sem tapasztalják meg a mozgás természetes tempóját, ritmusát;
- a hallási észlelés, érzékelés zavara állhat fenn;
- a hangszeres játék alapjainak elsajátítása akadályokba ütközhet (légzési zavarok, felső végtag sérülése, finommozgások, szem-kéz koordináció, két kéz koordináció akadályozottsága);
- énekes játékok során a mozgáskoordináció, a térérzékelés nehezített lehet, a tempó általában lassabb.

A problémák és hátrányok ellenére, illetve azok leküzdéséhez fontos, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek is részesüljenek az ének, a zene, az énekes játék fejlesztő hatásaiban.

9.4. Ábrázolás

Az óvodai ábrázolás foglalkozásoknak a gyermekek hatékony, komplex fejlesztése érdekében idomulnia kell a környezetünkben tapasztalható természeti jelenségekhez, kulturális elemekhez (évszakok, ünnepek), s az ezek alapján felépített anyanyelvi és környezeti témákat érintő foglalkozásokhoz. Az óvodai ábrázolási tevékenység a leghatékonyabb módja az iskolai írás tevékenység előkészítésének, emiatt megvalósítása különös figyelmet érdemel.

Célok

- Kialakítani és fejleszteni a gyermekek esztétikai érzékét.
- Fejleszteni a gyermek képi kifejezőkészségét, ezáltal kommunikációját.
- Elősegíteni a környezetünk megismerését.
- Fejleszteni síkban és térben való tájékozódást.
- Erősíteni a gyermek önbizalmát, kompetenciaérzésének kialakulását.
- Kialakítani az íráshoz szükséges készségeket.

Feladatok

- Pozicionálás, az egyéni mozgásállapotnak megfelelő, az alkotást biztosító testhelyzet megtalálása.
- Taktilis tapasztalatszerzés biztosítása, a taktilis érzékelés fejlesztése.
- Finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése, nagymozgások-finommozgások leválasztása, együttmozgások leépítése.
- A gyermek egyéni szükségleteinek, képességének megfelelő eszközök, technikák megtalálása.
- Képi kifejezési technikák megismertetése.
- Gyermeki fantázia fejlesztése, kibontakoztatása.
- A gyermek önkritikájának, önismeretének fejlesztése.

- Téri tájékozódási képesség fejlesztése térben és síkban, téri formák síkban való leképeződésének megértetése, az ábrázolás képességének fejlesztése.

9.5.A környezet tulajdonságainak megismerése

Célok

Biztosítani az élményszerzést, tapasztalatok, ismereteket szerzését saját magukról, az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, s ezek birtokában legyenek képesek eligazodni és jól érezni magukat világukban.

Feladat

- Lehetőség megteremtése a környezet megismeréséhez, a tapasztalatszerzéshez – gazdag ingerkörnyezet, sok séta, kirándulás, látogatások különböző helyszíneken (iroda, konyha, mosoda, műhely stb.).
- A környezet megismerése során tapasztalatok szerzése annak formai, mennyiségi, téri és nagyságbeli viszonyairól.
- A mozgásos élettér kibővítése.
- Az önálló cselekvés, felfedezés feltételeinek megteremtése - tárgyi környezet, idő biztosítása.
- A motiváltság elérése.
- A gyermekek környezetében, a természetben való viselkedés szabályainak megismertetése.
- A személyes adatok körének, illetve azok fontosságának felismertetése, megtanítása.
- Biztonságérzet, otthonosság-érzet kialakítása a közvetlen környezetben.
- Saját testük megismertetése, közvetlen érzékszervi tapasztalatok biztosítása.

Tartalom, témakörök

- Testünk
- Az óvoda
- Otthon, család
- Az óvoda környéke
- Évszakok
- Állatok
- Növények
- Ünnepek
- Közlekedés
- Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései

Specifikumok

Az óvodán belüli és kívüli önálló, biztonságos közlekedés megteremtéséhez sokszor speciális segítő, segédeszköz szükséges. A közlekedés fejlesztéséhez, az eszközök kiválasztásához a mozgásnevelés nyújt támogatást.

A környezet, a körülöttünk lévő világ alapos, tudatos megismerése, a jelenségek észrevétele, megértése különösen fontos mozgáskorlátozottság esetén, hiszen a tapasztalatszerzés a mozgásfejlődés eltérő volta miatt sokszor hiányos. A tapasztalatszerzés biztosítására nagy hangsúlyt fektetünk, az óvodán kívül is biztosítjuk az élmény- és tapasztalatszerzést – ennek érdekében minden héten külső kirándulást szervezünk.

A környezet tulajdonságainak megismerését akadályozhatják a mozgásszegény életmód, a téri tájékozódás és a különböző érzékelési területek (látás, hallás, kineztezia, taktilis érzékelés) zavara, a testséma hiányos ismerete, a finommozgások nehezítettsége (felső végtagokban jelentkező spaszticitás, túlmozgás stb.), a környezet felfedezése során szerzett kudarcélmények. Emiatt ezen a területen is különös figyelemmel kell eljárni, igazodva az egyéni igényekhez, adottságokhoz, sikerélményt biztosítva a gyermekek számára.

9.6. Mozgásnevelés

A fejlesztés legfontosabb területei a nagymozgás fejlesztése, a finommozgás fejlesztése és az önkiszolgálás fejlesztése.

A mozgáskorlátozott gyermekek mozgásfejlesztését mindig pontos diagnózis alapján, szakképzett mozgásnevelő (szomatopedagógus, gyógytornász) végzi. Az óvodában minden nap történik mozgásnevelés, mozgásállapottól függően 2-3 fős csoportokban vagy egyéni fejlesztés formájában. A mozgásnevelésen tanult mozgásformákat az óvodai élet minden színterén és minden foglalkozásán alkalmazzuk és beépítjük a gyermekek életébe.

Célok

- Kialakítani a környezethez, a fizikai és szellemi terheléshez való alkalmazkodás képességét, megteremteni az iskolai nevelés-oktatás mozgásos feltételeit.
- Megtalálni, és biztosítani azt a testhelyzetet, amelyben a gyermek képességeihez mérten a legönállóbb cselekvésre képes a játék, a tanulás, az önkiszolgálás területén egyaránt.
- Kialakítani a számára legalkalmasabb helyváltoztatási módot, ha szükséges, a megfelelő segédeszközzel.

A nagymozgások fejlesztésének célja

- Elősegíteni a legmagasabb fokú önállóság elérését.
- Fejlesztani az érző és mozgató funkciókat, valamint ezek integrációját.
- Javítani a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeit, csökkentve ezzel a megismerő funkciók fejlődési lemaradását.
- Felkelteni a mozgásigényt, megfelelni annak.

A nagymozgások fejlesztésének feladatai

- A testtudat, test- és helyzetérzékelés kialakítása, fejlesztése.
- A mozgásérzékelés, izomtudat kialakítása, fejlesztése.
- Játékkészség és mozgásfejlesztés egységének kialakítása, egymásra hatásának erősítése - udvari játékokkal, sporttal, kirándulások szervezésével.
- A hely- és helyzetváltoztatás képességének, mozdulatainak kialakítása, fejlesztése.
- A helyes testtartás kialakítása, izomerő fejlesztése.
- A gyógyászati és egyéb speciális eszközök használatának megtanítása és azok használatának megkövetelése.
- A mindennapi tevékenységek testhelyzeteinek és mozdulatainak kialakítása, fejlesztése.
- A vesztibuláris érzékelés fejlesztése.
- Téri tájékozódás fejlesztése.
- Mozgáskoordináció és ritmusérzék fejlesztése.

A finommozgások fejlesztésének célja

- Fokozni a gyermekek sérülésének és életkorának megfelelően a kéz és az ujjak mozgékonyágát, ügyességét.
- Kialakítani és fejleszteni a mindennapi élet praktikus feladatainak kivitelezéséhez szükséges mozdulatokat.
- Előkészíteni az iskolai tevékenységek végzéséhez szükséges mozgásformákat.

A finommozgások fejlesztésének feladatai

- A megfelelő motiváció megteremtése.
- A manipulációhoz szükséges helyes testhelyzet és fejtartás kialakítása.
- A kéz izomkontrolljának kialakítása.
- A szem-kéz koordináció kialakítása.
- Ujjak koordinált mozgásainak összerendezése.
- Kéz és az ujjak koordinált mozgásainak összerendezése.
- Két kéz közötti koordináció fejlesztése.
- Lateralitás, dominancia kialakulásának elősegítése.
- A két testfél együttmozgásának kialakítása, koordinálása.
- Célirányos mozgások kialakítása.
- Eszközhasználat tanítása.
- Kiesett funkciók helyettesítése, kompenzáló technikák tanítása.

Az **önkiszolgálásra nevelés**, az önellátás területén a lehető legmagasabb fokú önállóság elérése a kiemelt feladat. Ez a tevékenység az óvodai élet minden mozzanatát, az egész napot átszövi, cselekvésbe ágyazva jelenik meg.

9.7. Munka jellegű tevékenységek

A munkavégzés rendszeres, folyamatos tevékenység, ami beépül az óvoda mindennapos életébe. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek maguk végezhesenek olyan munkát, amelyre képesek, saját személyük, illetve a csoport érdekében.

Célok

- Megszerettetni a munka jellegű tevékenységeket, személyes példa nyújtásával megtapasztaltatni az elvégzett munka megbecsülését.
- Biztosítani a konkrét, reális, vagyis a gyermekek saját magához mért, fejlesztő értékelését.
- Megalapozni az eszközök használatához szükséges jártasságokat és készségeket.

A gyermek munkatevékenységeiben is döntően utánoz. Ezért ebben a tekintetben is követhető mintát kínálunk számára. Kezdetben segítséggel, később lehetőség szerint önállóan, öntevékenyen végzik ezeket a tevékenységeket. A gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik.

Az óvodapedagógus szerepe a munka jellegű tevékenységek során

- Lehetőséget biztosít minden gyermek számára, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, társai, és a közösség érdekében végzett munkatevékenységet.

- Lehetővé teszi, bővíti a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő teret, munkaeszközöket.
- A gyermekek számára bármikor elérhető és aktualitás szerint használható eszközöket biztosít.
- Lehetőséget nyújt a gyermekeknek munkatevékenység végzéséhez, abban az esetben is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Segítséget nyújt abban, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.

9.8.A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai csoportokban a tanulás közvetett módon, az egésznapos tevékenységet átszöve jelenik meg. Minden gyermeket egyéni képességeihez mérten fejlesztünk. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

Célok

- Biztosítani a gyermekek cselekvő aktivitását, a több érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés lehetőségeit, fejleszteni az értelmi képességeiket, készségeiket, akarati tulajdonságaikat.

Feladatok

- Megfelelő személyes példa nyújtása, a mintakövetés, szerepátvétel, a különböző szerepekkel való azonosulás megalapozása.
- Szervezett napirend és tevékenység-háló kialakítása.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására építő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- A szociális és kognitív képességek fejlődésének, teljesítményének folyamatos figyelemmel kísérése, folyamatos visszajelzés nyújtása, a gyermekek számára is egyértelmű és világos értékelési rendszer kialakítása.

10. Személyiségfejlesztés az óvodában

Alapvető feladat az interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítása, mely egyaránt értendő a gyermek-felnőtt és gyermek-gyermek kapcsolatra, hogy a gyermekek kooperációra alkalmassá váljanak, megalapozva az alapvető szociális kapcsolatok kialakulását. Ehhez szükséges a kapcsolat érzelmi igényének és a kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése, elsősorban a gyógypedagógus/óvodapedagógus modellhatása és a szoktatás révén.

Az érzelmi fejlődés területén alapvető, hogy a gyermekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályait, az egymásra figyelmet, együttérzést, egymáshoz való alkalmazkodást, egymás segítségét. Ehhez szükséges az életkorban elvárható kontroll erősítése, tudatosítása, kialakítása.

Feladat az életkornak megfelelő erkölcsi értékek alakítása a szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül: a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése. Szükséges ezek saját élethelyzeteikben való megtapasztalása, érzelmi átélés, a megfelelő értelmezéssel párosulva, a nevelő személyes példáján keresztül.

Az értelmi fejlődés területén az óvodai nevelés módszereinek segítségével a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezésével, célirányos bővítésével fejlődnek megismerő kognitív képességeik.

11. A fejlődési ütem értékelése, mérése, az egyéni fejlesztési terv

A gyermekeket folyamatosan értékeljük a foglalkozások folyamán. Minden megnyilvánulásra reagálunk, bátorítjuk őket. A nevelési év elején meghatározzuk az értékelés módját (pl. matricák, nyomda, piros pont vagy korong, stb.) és az év folyamán következetesen betartjuk. Mindig egyénileg, a gyermek sérüléséhez, mozgásállapotához, képességeihez viszonyítva értékelünk, figyelembe véve a befektetett energiát, akaraterőt. Bevonjuk a gyermekeket is az értékelésbe, így hamarabb elfogadják a bírálatot és fejlődik kritikai érzékük és önértékelésük is.

A nevelési év első hónapjaiban (vagy év közben a gyermek érkezésekor) minden gyermek készségeit, képességeit – egyéni vagy kiscsoportos formában, belső felmérőlap segítségével – feltérképezzük. Megjelöljük erősségeit és meghatározzuk a fejlesztendő területeket. A felmérés eredményeiről kördiagramot készítünk, melyen a fejlesztendő területek világosan láthatók. Amennyiben szükségesnek látjuk, SINDELAR vagy DIFER teszttel egészítjük ki a felmérést. A felmérés eredményeit az egyéni fejlődési lapon rögzítjük. A szülőket szóban folyamatosan, de egy évben legalább két alkalommal, februárban és júniusban írásban és szóban is tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről.

12. Az óvodai nevelés végére elérendő célok, követelmények

A mozgáskorlátozott gyermekek esetében az iskolaérettség több tényező együttes jelenlétét feltételezi. A kisgyermek belső érése az egyik tényező. Tapasztalatunk alapján a mozgáskorlátozott kisgyermek később kerülnek óvodába, közösségbe, ezért az óvodai fejlesztés, a csoportrenddel, elvárásokkal való szembesülés és azokhoz való alkalmazkodás is később kezdődik meg. Ezért kevés gyermek kezdi meg az iskolát akkor, amikor tankötelezett korba ér. A mozgáskorlátozott kisgyermek egy része négy fal között éli kisgyermekkorát, a környező világról kevés tapasztalata van, így az ismerethiány pótlása is az óvoda feladata. Az iskolai életmódra alkalmas mozgáskorlátozott gyermeknek lehetnek olyan segédeszközei, amelyek megválasztása, a használatának kialakítása és eredményes alkalmazása az óvodában dolgozó belső és külső szakemberek (mozgásnevelő, logopédus, ergoterapeuta, szakorvosok) együttműködését feltételezi.

Az óvodáskor végére a gyermekek legyenek képesek:

- önállóan vagy segédeszközzel a helyváltoztatásra;
- az asztalnál ülésre, asztalon történő manipulációra (megfelelő bútorzat és segédeszköz mellett);
- a kézi vagy gépi írás tanulásának megkezdésére;
- társaikkal és a környezetükben lévő felnőttekkel verbálisan vagy augmentatív, alternatív kommunikációs eszközzel kommunikálni;
- a kapcsolatteremtésre, együttműködésre felnőttekkel és gyermektársaikkal;
- elmélyülten foglalkozni a kiválasztott vagy a pedagógus által kijelölt játékkal, feladattal legalább 10-15 percig;
- önálló elképzelések, ötletek kialakítására a játéktevékenységek, a kivitelezés során;

- szabályokhoz alkalmazkodni;
- mozgósítani a meglévő ismereteiket a helyzetek, feladatok megoldása során;
- kompromisszumot kötni;
- önmagukkal és közvetlen környezetükkel kapcsolatban az alapvető adatok megjegyzésére;
- a sérülésükből adódó lehetőségekhez képest életkoruknak megfelelően önállóan ellátni magukat, vagy kulturáltan segítséget kérni;
- felismerni a diagnózisukból adódó legalapvetőbb egészségügyi tennivalók szükségességét;
- felfedezni, létrehozni és megővni szűkebb és tágabb környezetükben a szépet és a jót.

13. Kapcsolatok, az együttműködés formái

3.1. Kapcsolattartás a szülőkkel

Beiratkozáskor a szülőkkel beszélgetés keretében érdeklődünk gyermekük korábbi életéről, részletes anamnézist veszünk fel, feltérképezzük a gyermek korábbi fejlesztéseit, az egészségügyi történéseket. Feltérképezzük a szülők igényeit, elvárásait. A bejáró gyermekek esetében napi szinten adódik lehetőség a szülőkkel való konzultációra. A bentlakó gyermekek esetében, amennyiben a szülő viszi haza gyermekét, a pénteki elvitelkor tudunk a szülőkkel konzultálni. Bentlakó, betegszállító által érkező gyermekeknél a szülői értekezletek, levelezés az üzenő füzetben, és a telefonos kapcsolattartás lehetősége adott. Ünnepeinkre meghívjuk a szülőket, családtagokat is (farsang, évzáró). A beszoktatást a családok igényei szerint rugalmasan alakítjuk. Az óvodai csoportból való kikerüléskor javaslatot teszünk a szülőknek, hogy melyik iskolában kezdje meg a gyermek tanulmányait.

A szülőkkel való együttműködés formái

A szülők az intézményi életéről, a munkatervről, az aktuális feladatokról, rendkívüli intézkedésekről folyamatosan tájékoztatást kapnak. Alapvető célkitűzés, hogy a gyermekek lehetőség szerint a családban nevelkedjenek, szüleiktől kapják meg azt a segítséget, támogatást, amely óvodai beilleszkedésükhöz szükséges. A kollégiumban lakó diákok esetében is nélkülözhetetlen a családi házzal az élő és folyamatos kapcsolat kialakítása.

Az együttműködésre az alábbi fórumok szolgálnak:

- az intézményegységek vezetői az óvodai/iskolai/kollégiumi szintű szülői értekezleten, illetve a szülői szervezeten keresztül tartanak kapcsolatot a szülőkkel;
- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítására, a szülők tájékoztatására a szülői értekezletek nyújtanak lehetőséget, illetve a szülők a honlapon és e-mailben is kapnak az intézménytől rendszeres tájékoztatást;
- az intézmény életébe, a nevelési-oktatási tevékenységbe, a csoport, az apartman-közösség, illetve a gyermekek munkájába a szülők a nyílt napok során kapnak bepillantást;
- a minden tanévben megszervezett témahetek, projektek egyes tevékenységei a szülők számára nyilvánosak – ezzel is az intézmény pedagógiai munkájába, közösségi életébe igyekszik az intézmény a szülőket bevonni, az óvoda gyermekek szüleit is;
- egy-egy gyermek egyéni fejlődési útjáról, a fejlesztési folyamat támogatásának lehetőségeiről a szülők a fogadóórákon tájékozódhatnak; a gyógypedagógusok, a

mozgásnevelők, logopédusok, az apartman pedagógusok a tanév elején értesítik a szülőket a fogadóórák időpontjáról;

- a szülők az intézmény házirendjét, napirendjét minden tanév elején megismerik;
- a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve személyes tanácsadás a családlátogatások alkalmával lehetséges; a pedagógusok az újonnan bekerülő családját az első év folyamán, problémás, hátrányos helyzetű gyermekek családját a folyamatos kapcsolattartás miatt akár évente meglátogatják;
- az intézmény a következő nevelési év ellátási formáiról, az induló csoportokról, a felvételi követelményekről minden tanév végén tájékoztatást nyújt nyílt nap keretében;
- a szülők közvetlenül, vagy választott képviselőik útján juttathatják el kérdéseiket, véleményüket az intézményegységek, illetve az intézmény vezetőjéhez.

3.2. Kapcsolattartás az intézmény többi intézményegységével

Az intézmény óvodai, illetve iskolai intézményegységei egy épületben helyezkednek el. A Mozgásjavító Általános Iskolába kerülő gyermekek számára az iskolakezdés nem jelent szinte semmilyen nehézséget. Az iskolában dolgozó pedagógusok ismerik a az óvodába járó gyermekeket, a gyerekek is jól ismerik az alsó tagozaton tanító gyógypedagógusokat. A mozgásnevelők és egyéb fejlesztő szakemberek jelenleg – az EGYMI-hez tartozva – az intézmény valamennyi nevelési-oktatási intézményegységében végeznek szakmai munkát, így előfordulhat, hogy az óvodából az iskolába tovább kísérik a gyermekeket. A más iskolába távozó gyermekek esetében, egyéni átvezetési tervvel segítjük a későbbi iskolai beilleszkedést.

A pedagógusok együttműködésének formái

Az intézményi éves munkatervben megfogalmazott feladatok ellátásához elengedhetetlen a különböző szakemberek együttműködése. Egy-egy nevelési év során ennek fórumai a következők:

- intézményi közös ünnepek (farsang, kézműves foglalkozások, projekthét);
- nevelési értekezlet egy aktuális témáról, esetleg külső előadó bevonásával;
- munkaközösségi, munkacsoporti megbeszélés az elkövetkező időszak legfontosabb teendőiről, illetve lehetőség egy-egy aktuális téma megvitatására;
- team megbeszélés az egy-egy gyermekkel foglalkozó pedagógusok (apartman pedagógus is), pedagógiai munkát segítő személyzet; szükség esetén a szülő bevonásával, melynek célja a fejlesztési folyamat nyomon követése, esetleg egy-egy probléma megbeszélése;
- házi továbbképzés egy-egy aktuális témában, belső vagy külső előadóval;
- körlevelek (előnyben részesítve az e-mailt), hirdetőtábla, @napló üzenő fal, egyéb írásos emlékeztetők, honlap, belső zárt, intranet rendszeren keresztül;
- a különböző intézményegységekben (óvoda, általános iskola, középiskola, kollégium) dolgozó kollégák együttműködése elengedhetetlen feltétele az átmenetből (óvodából iskolába lépés, alsó tagozatról felső tagozatra lépés, középiskolába kerülés) adódó problémák megoldásának, illetve a kollégiumban lakó gyermekek, tanulók sikeres iskolai előmenetelének biztosításához.

3.3. Kapcsolattartás a külső támogató csoportokkal

Kapcsolat a Zsótér Pál Alapítvánnyal

Az intézmény tantestülete által alapított Zsótér Pál Alapítvány feladatául tűzte ki a mozgáskorlátozott gyermekek életkörülményeinek javítását, az oktatási és nevelési feladatok minél magasabb színvonalú ellátásának támogatását, a tárgyi és személyi feltételek megteremtésével a gyermekek rehabilitációjának és életkezdésének elősegítését. Ennek érdekében az intézménnyel együttműködésben segíti az önálló életvitel kialakítását a lakóotthon programmal (fenntartja a helyszínlül szolgáló oktatólakást), támogatást nyújt szabadidős programokhoz (színház, koncert, múzeum, mozi, egyéb szabadidős tevékenységek), segíti a gyermekek segédeszköz-ellátottságát (pl. szemüveg, gyógyászati segédeszközök vásárlása, ahhoz anyagi támogatás nyújtása).

Kapcsolat a Mozgásjavító Diák Sport Egyesülettel

Az egyesület feladata a mozgáskorlátozott gyermekek egészséges életmódra nevelése, a rendszeres testedzés és sportolás megkedveltetése, a sportos, egészséges életmód népszerűsítése, a szabadidő sporton keresztül történő hasznos eltöltésére nevelés. A sport megszerettetése, a sport mint az egészséges életmód része már az óvodai szakaszban a nevelés részeként tekinthető, ebben a korban elsősorban a mozgásnevelés részeként.

3.4. Külső kapcsolatok

Kapcsolatot tartunk fenn a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Mozgásvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézményével – mind az óvodai felvétel, mind a teljes fejlesztés folyamán, illetve az iskolába való továbblépés során fontos a szoros együttműködés a két intézmény szakemberei között, a gyermekeknek leginkább megfelelő fejlesztési forma megválasztása érdekében.

Részt veszünk az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar szomatopedagógus hallgatóinak felkészítésében, illetve gyógypedagógiai asszisztens hallgatók képzésében.

Különböző pályázatok keretében és a Módszertani Központon keresztül időszakos kapcsolatban állunk integráló óvodákkal, speciális bölcsődékkal és EGYMI-kkel.

Az óvoda szakmai kapcsolatot ápol a Budapesti Korai Fejlesztő Központtal, a Csillagház Általános Iskola és EGYMI-vel, valamint a Vakok Óvodájával.

14. Gyermekvédelem az óvodában

A gyermekvédelmi intézkedéseknek – a mindenkor hatályos – 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint a 2011. évi CXCV. törvény A Nemzeti Köznevelésről előírásainak való megfelelés mellett – intézményi szinten **célja:**

- biztosítani a gyermekek egészséges óvodai és családi környezetben való felnevelését;
- befolyásolni a gyermek környezetének a gyermekkel szembeni káros magatartását;
- kapcsolatot tartani szükség szerint a lakóhelyi önkormányzattal, a családsegítő szolgálattal;
- segítséget kérni súlyosabb veszélyeztetettség esetén a gyámhatóságtól;
- feltérképezni és javítani a gyermekek hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetét.

Feladatok:

- statisztikai adatok szolgáltatása a törvényi előírásoknak megfelelően;
- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése;
- lehetőségekhez mérten a veszélyeztetett helyzet megszüntetése;
- az érintettek segítése (a szülő által az önkormányzathoz benyújtott segélykérelmek véleményezése és az igazolások kiadása), óvodai és otthoni életük alakulásának nyomon követése;
- kapcsolattartás, team beszélgetések, pszichológusi segítségkérés.

Az intézményi gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásáért az intézmény vezetője a felelős, aki kialakítja a megfelelő szemléletet, megfelelő személyt bíz meg a szakmai feladatok koordinálásával, valamint folyamatosan ellenőrzi és értékeli az elvégzett munkát.

Minden pedagógus, kiemelten a csoportvezető óvónő, apartman pedagógusok feladatai:

- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokban, a fejlődést veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában;
- a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek figyelemmel kísérése, felzárkóztatásuk biztosítása;
- a családi házzal történő kapcsolattartáson keresztül a családban jelentkező problémákra történő felfigyelés;
- az óvodai eszközökkel megoldhatatlannak látszó problémákról a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tájékoztatása, aki az intézményvezetővel együtt gondoskodik a megfelelő lépésekről.

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység célcsoportjai, illetve az érintettek köre:

- gyermek, fiatal,
- szülők, család;
- pedagógusok és pedagógiai munkát segítő;
- külső intézmények, szervezetek, szakemberek (pl. házi- és gyermekorvosok, rendőrség, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat stb.).

Tevékenységi területek

Felderítés: a gyermekek személyiségének, egészségi állapotának, családi hátterének, baráti és kortársi kapcsolatainak megismerése – a pedagógiai jellemzés és környezettanulmány elkészítésén keresztül.

Feltárt káros hatások megelőzése, ellensúlyozása:

- családlátogatás, életvezetési tanácsadás;
- fejlesztő, felzárkóztató nevelési-oktatási program;
- nevelési tanácsadóhoz való irányítás;
- szabadidős tevékenységek szervezése;
- közreműködés az egészségnevelésben.

Amennyiben a feltárt veszélyeztetettséget nem lehet pedagógiai eszközökkel megoldani, abban az esetben jelzéssel kell fordulni az önkormányzatok, illetve gyermekjóléti szolgálatok felé.

15. A szociális hátrányok csökkentése, esélyegyenlőség biztosítása

A gyermekek és családjuk szociális helyzetéről a rendszeres kapcsolattartáson, beszélgetéseken, családlátogatáson, környezettanulmányok során gyűjthetők információk.

Célok

Feltérképezni a gyermekek szociális hátrányait, és a lehető legkorábbi időpontban felismerni a beavatkozás szükségességét.

Felhívni a családok figyelmét szociális nehézsége könnyítésének lehetőségeire, ezzel megkönnyíteni a gyermekek helyzetét:

- szülők rendszeres informálásával (személyes beszélgetések, intézményi és a szülői értekezleteken, fogadóórákon stb.) az igénybe vehető juttatásokról, a hivatali ügyintézés módjáról;
- a gyermekek kirándulásokon, kulturális programon való részvételének – leggyakrabban pályázati támogatás általi – finanszírozásával.

Feladatok

Szociális hátrányok felderítése, nyomon követése. Szélsőséges esetek egyeztetése a gyermekvédelmi felelőssel.

A szociális hátrányok ellensúlyozása az aktuális törvények figyelembevételével (étkezési hozzájárulás, nevelési segély, stb.).

Pályázati lehetőségek kihasználásával a legrászorultabbak támogatása: kulturális események pályázati támogatásból való szervezése stb.

A Zsótér Pál Alapítvány közreműködésével a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek segédeszköz-beszerzésének, szabadidős programokon való részvételének segítése.

A hátránykompenzációs tevékenységek főbb területei

- A nevelés-oktatás és a személyiségfejlesztés eredményességének feltétele a tevékenységrendszer sokszínűségének, változatosságának megteremtése, mely az újszerű oktatásszervezési formákkal (projekt, témahét, műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása) elérhető. Így minden gyermek egyformán lehetőséget kap a részvételre, az együttműködésre.
- A szorongásmentes óvodai környezet kialakítása, mely az önmegvalósításhoz járul hozzá. A felzárkóztatás akkor válik eredményessé, ha a meglévő motivációs bázist új motivációs eszközök is kiegészítik.

A sajátos nevelési igényből, esetünkben a mozgáskorlátozottságból eredő hátrányok csökkentését szolgálja az óvoda minden speciális fejlesztő tevékenysége. A mozgás- és beszédfejlesztés, az önkiszolgálásra, egészséges életmódra nevelés, az iskolai életmódra felkészítés mind a gyermekek későbbi sikeres beilleszkedését segíti elő.

16. Személyi feltételek

Óvodánkban szomatopedagógia szakos gyógypedagógusok dolgoznak. Egy csoporthoz két gyógypedagógus tartozik, akik délelőtt és délután váltásban (ebédidőben átfedéssel) foglalkoznak a gyerekekkel. Minden csoportban folyamatosan jelen van egy gyógypedagógiai asszisztens, aki a gondozási feladatokban és a foglalkozások alatt is segíti a gyógypedagógusok munkáját. A mozgásnevelést szomatopedagógus és/vagy pedagógiai végzettséggel rendelkező gyógytornász végzi kiscsoportos vagy egyéni foglalkozás keretében.

17. Eszközök és felszerelések jegyzéke

Csoportszoba

A csoportszoba tágas és világos, elegendő helyet biztosítva a különböző hely- és helyzetváltoztató mozgásokhoz, a kerekesszékekkel vagy egyéb segédeszközzel való biztonságosan közlekedéshez. A csoportszoba bútorai könnyen mozdíthatóak, átrendezhetőek a különböző foglalkozásokhoz.

A bútorzat kiválasztásánál az esztétikum mellett különleges szempontokat is figyelembe vettünk, pl. stabilitás, állíthatóság, biztonság, stb. Nem biztos, hogy minden gyereknek ugyanolyan asztal, ill. szék a megfelelő, így a bútorok is különbözőek, illetve átalakíthatók (pl. karfát és/vagy lábtartót lehet rájuk szerelni a biztonságos testhelyzet megtartása miatt).

Speciálisan kialakított, állítható magasságú asztalok, állítható ülőkék, háttámlájú, egyedi kiegészítőkkel ellátott székek állnak rendelkezésre.

A játékpolicok stabilak, a falhoz rögzítettek, a gyerekek mozgását segítik, emellett az alsó részük a gyermekek által leginkább használt terület.

A szoba fontos tartozéka a tükör, amely számos feladat, tevékenység során jól használható.

Eszközök: alakítható, állítható bútorok, speciális székek, asztalok; játszószőnyeg, pihenőmatrac vagy ágy; játékok (életkornak, mozgásállapotnak, képességeknek, érdeklődésnek megfelelő, szobai és udvari); plédek, takarók, melyeket az udvarra, kirándulásra is magunkkal vihetünk; tisztálkodási felszerelés; mozgásfejlesztő eszközök (szivacs ékek, hidak, hengerek, lejtők).

Udvar

Az udvaron nem csak levegőzni, játszani lehet, hanem különböző foglalkozásokat is lehet ott tartani, pl. anyanyelv, környezetismeret, ábrázolás, ének. Az udvaron elérhető játékok biztonságosak, emellett a mozgáskorlátozott gyermekek által is használhatók.

Utcai közlekedést biztosító eszközök

Házon belül, de az udvaron és az utcán is biztosítják az önálló közlekedést.

Eszközigény

- speciális székek, asztalok;
- játszószőnyeg, pihenőmatrac vagy ágy;
- játékok (életkornak, mozgásállapotnak, képességeknek, érdeklődésnek megfelelő, szobai és udvari);
- plédek, takarók, melyeket az udvarra, kirándulásra is magunkkal vihetünk;
- tisztálkodási felszerelés;
- mozgásfejlesztő eszközök;
- alakítható, állítható bútorok.

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA INTÉZMÉNYEGYSÉG PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1. *Az általános iskolai intézményegység*

Az általános iskola tanulói

Az intézmény általános iskolai intézményegységén azok a mozgáskorlátozott gyermekek folytathatják tanulmányaikat, akik a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Mozdagsvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézmény javaslata alapján részt vettek a Barátkozó találkozón (függetlenül a belépés időpontjától).

Az általános iskolai intézményegység az „ép értelmű” mozgáskorlátozott tanulók nevelését – oktatását – mozgásfejlesztését biztosító pedagógiai fejlesztő program (helyi tanterv a kerettanterv szerint) alapján, országos beiskolázással, a tanórákat és az egyéb foglalkozásokat legalább 16 óráig szervezve (felügyelet 18 óráig, vagy ameddig a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben) működik. Az általános iskola tanulói olyan mozgáskorlátozott gyermekek és fiatalok, akiknek a mozgáskorlátozottság súlyossága miatt nem adatik meg, hogy többségi iskolában, integrált körülmények között tanuljanak, ugyanakkor nem szorulnak állandó/rendszeres kórházi ellátásra.

Az alapfokú oktatás során elsődleges szempont, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek a számukra legmegfelelőbb fejlesztésben részesüljenek, hogy tudásuk, készségeik-képességeik alapján eljussanak odáig, hogy számukra a középfokú oktatás elérhető legyen, akár integrált, akár speciális körülmények között.

Az alapfokú oktatás 8 évfolyamos, de a pedagógiai fejlesztő program (helyi tanterv) kínál felzárkóztatást szolgáló nyújtott képzési formát, így az iskolai tanulmányok 9 év alatt történő elvégzésére is van lehetőség, a hagyományos, 4 évfolyamos felső tagozat 5 évre történő nyújtásával (nyújtott fejlesztő program).

Az alapfokú oktatás során nagy hangsúlyt kap a nyújtott fejlesztő programban a 6. évfolyam végéig egységes szemlélettel történő, készség- és képességfejlesztés alapú, a szövegértés-szövegalkotás és matematikai kulcskompetencia területek kiemelt fejlesztését nyújtó nevelés-oktatás. Ezt a választható és egyéb foglalkozások (egyéni fejlesztés, egyéni korrekció, szakkörök stb.), valamint a szabadidős (kirándulások, kulturális események stb.) programok szervezése is támogatja.

Az általános iskola nyújtott fejlesztő programja és a hagyományos 4 évfolyamos felső tagozat közötti átjárhatóságot a külső és belső mérések és értékelési rendszerek alkalmazása biztosítja: pedagógiai diagnosztizáló külső (DIFER, Kompetenciamérés), belső tudás- és kompetenciaszint-mérések használatával.

2. *Törvényi háttér*

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (a továbbiakban: Nkt.)

2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról (a továbbiakban: Nat)

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

3. Az általános iskolai nevelő-oktató munka

Az alapfokú oktatás az intézményben több mint 100 éves múltra tekint vissza.

A nevelés-oktatás, mozgásfejlesztés tevékenységei ennyi év tapasztalataiból táplálkoznak és újulnak meg folyamatosan a jelenkor pedagógiai irányzataiban. Azoknak a mozgáskorlátozott fiataloknak is esélyt nyújt az általános iskola elvégzésére, akik mozgásállapotuk súlyossága miatt eddig vagy kiszorultak a köznevelés rendszeréből, vagy nem minden ellátást tudtak egy helyen igénybe venni.

Az általános iskola a mozgáskorlátozott tanulók nevelési-oktatási-mozgásnevelési programja alapján, országos beiskolázással (6-12 fős csoportok szervezésével) működik.

3.1. Jövőkép

Olyan általános iskola működtetése, amely országos szinten ellátja a legsúlyosabban mozgáskorlátozott tanulókat is, ezzel a köznevelésben való részvételhez esélyt biztosít számukra. Az iskola biztosítja a legkorszerűbb sérülésspecifikus nevelés-oktatást, a különböző terápiákat, a mozgásfejlesztést, a gondozást, az iskola-egészségügyi ellátást. Mindezt a legfelkészültebb, legújabb ismeretekkel rendelkező, megújulásra képes szakemberekkel.

3.2. Alapelvek

Legfontosabb alapelv a gyermekközpontúság, a tanulók individuumként történő kezelése, mely a fejlesztés során a sérülésspecifikus adottságokat figyelembe veszi.

A komplexitás elve magában foglalja a mozgásfejlesztés, kommunikáció, kognitív fejlesztés, személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazásait.

Együttműködés elve: a komplex rehabilitációs és rehabilitációs ellátás érdekében elengedhetetlen a partnerek, illetve a különböző szakemberek együttműködése.

A humanista értékrend prioritásának elve alapján, a tanulók megtanítása önmaguk és társaik elfogadására, megismerésére, megértésére.

A rugalmasság elvét középpontba helyezve a nevelés-oktatás különböző színterein a tanulók aktuális szintjéhez igazíthatók az elsajátítandó ismeretek. Az értékelés, önértékelés folyamatára jellemző a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

A módszertani megújulás elve szerint a tanulók esélyegyenlősége egyéni bánásmóddal, differenciált foglalkoztatással segíthető elő, melynek igazodnia kell adottságaikhoz, körülményeikhez.

Alapvető mind pszichés, mind pedig egészségügyi és fizikai szempontból a biztonság és állandóság megteremtésének elve, olyan szeretetteljes és motiváló légkör kialakítása, melyben a tanulók szívesen együttműködnek a pedagógusokkal és más szereplőkkel.

A nevelés-oktatás-mozgásfejlesztés, gondozás és az egészségügyi ellátás során érvényesüljön a demokratikus szellemiség elve, felkészítve ezzel a tanulókat a felelős állampolgári szerepre. A tanulók készüljenek fel arra, hogy szabadon kifejezzék

véleményüket, önálló döntéseket hozzanak, vállaljanak felelősséget önmagukért, tetteikért és azok következményeiért.
Fontos az alapelvek összhangjának erősítése.

3.3.Értékek

Nevelésünk meghatározó elemei azok az értékek, amelyeket a szülők, a tanulók, a fenntartó, és a társadalom oldaláról elvárásként határozódnak meg. Ezen értékek közvetítői az iskola széles partneri környezetének szereplői: a pedagógusok, a szülők, s nem utolsósorban a formálódó gyermeki személyiség identifikációját meghatározó kortárcsoport, akik személyes példájukkal, tapasztalataikkal, mindennapi életvitelükkel megfelelő hatásokban képesek befolyásolni a velük kapcsolatban lévő tanulók magatartását, viselkedését.

Intézményi pedagógiai munkánkat a humanista erkölcsi értékek, a nemzeti tudat, a demokratikus célok, a tanulók személyiségének fejlesztése, a korszerű technikai-technológiai szemlélet alapján határozzuk meg.

Nevelő-oktató munkánk egészét áthatja az értékalapú szemléletközpontúság elve, mely a keresztény világnézet és emberi magatartás alapvető értékein alapul: szeretet, bizalom, empátia, igazságosság, méltányosság, rend, szabadság, tudás, szolidaritás, egymás elfogadása, egyéniesítés (differenciálás).

Az iskola:

- értékrendjében emberközpontú, humanista;
- tanulóinak elsősorban az EMBER tiszteletén, megértésén és szükség szerinti segítségén, s a másság elfogadásán alapuló humanista értékekkel kell rendelkezniük, figyelembe véve azt, hogy a tanulót nem érheti semmilyen okból hátrányos megkülönböztetés;
- értékként preferálja az aktivitást, kezdeményezőkézséget, döntési képességet, valamint az innovativitást, mert ezek olyan tulajdonságok, amelyek birtokában a tanulók irányítani képesek majd későbbi életüket;
- tanulói a sokoldalú személyiségfejlesztés eredményeképp maguk is aktív részesei legyenek egy derűs, harmonikus iskolai közösségnek.

Adaptáció

Az intézmény szakemberei a tanulók adottságainak, készségeinek, képességeinek, illetve speciális szükségleteinek megfelelően adaptálják a tananyagot, a különböző módszereket, eljárásokat és eszközöket.

Kompetencia alapú oktatás

A kompetencia az ismeretek, azok alkalmazási képessége és az alkalmazáshoz szükséges motivációt biztosító attitűdök összessége. Az intézmény kiemelt hangsúlyt helyez a kulcskompetenciák fejlesztésére a Nat alapján, melyek részletes kifejtésére a helyi tantervben kerül sor.

Készség-képességfejlesztés

A készségek a tevékenység automatizálódott összetevői. A készség kialakulásának folyamata gyakorlás révén valósul meg. A tanulók számára minden életkorban

biztosítani kell annak lehetőségét, hogy adottságaikat, képességeiket a tantárgyak elsajátításában, a sportban, a művészetekben, a tanórán kívüli tevékenységekben fejleszthessék, bemutathassák.

Egésznapos mozgásnevelés

Célja a mozgásszervrendszer működőképességét optimális szintre emelni, a változó környezeti adottságokhoz igazodó – az életkornak, az állapotnak, a személyiség sajátosságainak megfelelő – legmagasabb szintű mozgásos alkalmazkodó készséget kialakítani.

Az egésznapos mozgásnevelés az iskola fontos specifikuma, olyan tevékenység, amely az egész napot áthatja, és az iskolai tanulmányok időszakában a fejlesztés alapját képezi. Egységes szemlélet jellemzi, amely egyesíti az egyedi és differenciált foglalkoztatás elvét, a komplexitás elvét, a módszerek és eljárások sokszínűségének elvét, a folytonosság elvét, a funkcionalitás és az együttműködés elveit. Mindig egyénileg adaptálható eljárásokból, módszerekből áll, életkor-, sérülés- és állapotfüggő, az elérendő cél által meghatározott. A mozgásfejlesztés nem csupán a mozgásnevelés (testnevelés+ rehabilitációs) órákon, hanem a nevelés-oktatás, fejlesztés teljes ideje alatt megvalósuló, komplex tevékenység, melynek területei:

- diagnosztika;
- fizioterápia (gyógytorna) – különböző terápiás eljárások, módszerek alkalmazásával;
- adaptált testnevelés és sport;
- mindennapos tevékenységre nevelés;
- ergoterápia;
- gyógyászati és rehabilitációs segédeszköz-ellátás koordinálása;
- önálló életvezetésre való felkészítés.

A megvalósulás színterei a következők:

- testnevelés/mozgásnevelés mint óratervi óra (egyéni és csoportos, valamint subaqualis) – a mindennapos testnevelés megvalósításán túl terápiás célzattal;
- sporttevékenység (úszás, boccia, művészi torna, görlabda stb.);
- mozgásfejlesztés az iskolai tevékenységek során;
- mozgásfejlesztés az egyéni igényekhez igazodva (egyéni fejlesztés, egyéni korrekció, adaptáció).

Kommunikációfejlesztés

A tágabb értelemben vett kommunikáció szolgálja a társadalmi integráció előkészítését, az önrendelkezés, önállóság kialakítását, a társadalmi szerepek gyakorlásának lehetőségét. Minden szakaszban külön tanórai foglalkozások segítik a kommunikációs készségek fejlesztését.

A kommunikációs képességek fejlesztése magában foglalja a kommunikáció valamennyi területét.

A kommunikációs képességek fejlesztése emellett az egyéni igényeknek megfelelően kiegészül egyéb terápiás módszerek, eljárások alkalmazásával a különböző fejlesztő, illetve az augmentatív és alternatív kommunikációs foglalkozásokon, melyek eredményei beépülnek a mindennapi kommunikációba.

3.4. Célok

Célunk felkészíteni iskolánk végzős diákjait a kimenő szakaszok végére a kerettanterv által az összes műveltségi területen előírt követelmények - saját képességeik szerint

optimálisan, és a későbbiekben is kimutathatóan tartós eredménnyel való - teljesítésére. Felkészíteni a tanulókat arra, hogy olyan bővíthető ismeretekkel, készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek, amelyek képessé teszik őket a következő iskolafokon való megfelelésre. Megismertetni a tanulókat a kulturált viselkedéssel, a közösségben éléshez szükséges magatartásformákkal, kialakítani bennük az igényt saját közelebbi és távolabbi jövőjük aktív alakításával kapcsolatban.

Tehát a pedagógiai munka célja a kompetenciafejlesztés alapjain nyugvó alapműveltséget, tudást, szemléletet, önismeretet elsajátíttatni annak érdekében, hogy a tanulók:

- továbbtanulásra kész diákokká váljanak;
- képessé váljanak az életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő, elvárható önálló döntésekre, önrendelkezésre;
- alkalmasak legyenek a középiskolai életre;
- ismerjék meg önmagukat, képességeiket;
- a rehabilitációra fogékony és nyitott partnerekké váljanak;
- belső motivációjuk alakuljon ki az élethosszig tartó tanulás megalapozására.

3.5. Feladatok

Átfogó feladat a mozgáskorlátozott gyermekek nevelése, oktatása, mozgásfejlesztése, egészségügyi ellátása és gondozása, egyénre szabott sérülésspecifikus eljárások, módszerek, terápiák és technikák útján úgy, hogy közben teret kapjon a gyermeki lélek szabad kibontakozása is.

A mozgásnevelés vezérelte fejlesztéssel a mindennapi tevékenységekben való aktív részvétel tanítása, az önálló életvitelhez, az iskolai munkához, a társadalmi beilleszkedéshez szükséges alapok megteremtése.

A diagnózistól, az aktuális fejlődési szinttől és mozgásállapottól, valamint a személyiségtől függő speciális fejlesztési technikák, módszerek, eszközök kidolgozása, alkalmazása.

A megismerő tevékenységekhez szükséges kompetenciák (ismeretek, képességek, attitűdök) kialakítása és fejlesztése, különös tekintettel az egyéni szükségletekre.

Az egyéni képességek pozitívumainak korai felismerése, megerősítése, a kiemelkedő képességek célirányos fejlesztésének megvalósítása tehetséggondozással.

Komplex személyiségfejlesztés önmaguk megismerése, valamint a szűkebb és tágabb közösségbe való beilleszkedés érdekében.

A szabadidő hasznos eltöltésének kialakítása irányított és kötetlen formában megvalósuló tevékenységekben.

Az új pedagógiai módszerek, eljárások beépítése az oktató, nevelő, terápiás munkába.

A speciális fejlesztés, ellátás leoptimalisabb személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása.

A külső és belső átjárhatóság megteremtése mellett szükség esetén hosszabb, illetve adaptációs képzési idő és egyéni fejlesztés biztosítása.

A család, általános iskola, középiskola, kollégium együttműködésének, összhangjának megteremtése, kapcsolattartás a tanulók fejlesztése szempontjából fontos intézményekkel.

3.6. Fejlesztési területek

A fejlesztési területek és a nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítse fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A nevelő-oktató munka során fontosnak tartjuk, hogy a tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról. A nemzeti öntudat egészséges voltától idegen mindenféle nacionalizmus – így a nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelem- és jelenformáló szerepének és államalkotó létük elismerésének az iskolai nevelés-oktatás egészében evidenciának kell lennie.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. Az iskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb specifikációk mentén – Magyarország Alaptörvényének, különösen a Nemzeti Hitvallásban és az Alapvetésben foglaltak megismertetése.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A

szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését az iskolai életbe. A családi életre való felkészítés segítségével a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről, foglalkozik a szexuális kultúra kérdéseivel is – az egyes témakörök feldolgozásakor figyelembe véve az életkort és az érettségi szintet.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Feladat, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegségmegelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiválni és segíteni kell a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. Mindezek sikere nagyban függ a komplex intézményi mozgásfejlesztési programtól, vagyis az egésznapos mozgásnevelés megvalósításától.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A természettudományi oktatás és nevelés terén a tanulók empirikus tapasztalataira épülő és életkori sajátosságaikhoz, igényeikhez adekvát módon kapcsolódó ismeretátadás a természettudományos életpályákra való szocializáció sikerességének záloga. Stratégiai cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.

Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Fejlesztteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Ennek érdekében az iskola biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos alapvető ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok megismertetését.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.

3.7. Tevékenységek, szinterek

Tanórai tevékenységek – kötelező tantárgyi tanórák (hagyományos, projekt, témahét formában szervezett)

Tanórán kívüli tevékenységek:

- múzeumi, könyvtári rendhagyó órák, a múzeumok állandó és időszakos kiállításainak múzeumpedagógiai vezetéssel való látogatása
- tematikus táborok (kézműves, sport, színházi)
- tanulmányi versenyek, tantárgyi vetélkedők
- hagyományőrző foglalkozások
- tanulmányokhoz kapcsolódó tanulmányi kirándulások
- versenyek (tanulmányi és sport)
- drámapedagógiai foglalkozások
- mesefoglalkozás
- színházlátogatások
- sport, kulturális (zene, színházi, ének) és kézműves szakkörök
- nemzeti ünnepeink méltó megünneplése
- kulturális seregszemlék

Szabadidős tevékenységek

- sportversenyek, vetélkedők, bajnokságok
- drogprevenciós programok
- felvilágosító foglalkozások
- mozi-, színházlátogatások
- karácsonyi vásár
- karácsonyi bazár

Közéleti tevékenységek

- Diákönkormányzat
- Iskolarádió
- Társadalmi életben való részvétel (más köznevelési és egyéb intézményekkel közösen szervezett rendezvények, megemlékezések)

3.8. Eszközök, módszerek, eljárások

3.8.1. A nevelési-oktatási tevékenységek során alkalmazott pedagógiai eszközök, módszerek, eljárások

Kooperatív pedagógia

A kooperatív tanulásszervezés a mozgáskorlátozott tanulóknál minden évfolyamon eredményesen alkalmazható.

Projektpedagógia

A gyermekek egészségügyi és mozgásállapotához igazodva, figyelembe véve képesség- és készségstruktúrájukat rövid és középtávú projektek valósulnak meg.

A felső tagozaton minden évben megszervezésre és lebonyolításra kerül legalább egy, 3 hetet meghaladó projekt. Az adott tanév témáját az intézményi munkaterv, tematikáját a tanmeneteket tartalmazzák.

A projekt lehetőséget teremt a szülőkkel való szorosabb együttműködésre is, segítve ezzel a gyermek, az iskola és család közötti kommunikációt.

Erdei iskola

Erdei iskolát minden évben a negyedik évfolyamos mozgáskorlátozott tanulók számára szerveznek a pedagógusok. Az egyhetes program iskolán kívül, korábban az intézmény tulajdonában lévő verőcei üdülőben kap helyet.

Az erdei iskola (projekt jellegű) pedagógiai programjának egységes feladatai:

- az egészséges énkép és önbizalom kialakítása;
- sikerélmény nyújtása;
- önállóságra nevelés;
- az önálló életvitel lehetőségeinek megismertetése, a tanulók saját korlátainak figyelembevételével;
- az előkészítő és az alsó tagozaton megszerzett elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása;
- általános tájékozottság fejlesztése.

Az erdei iskola eljárásrendjének átdolgozására, megújítására, a célok-feladatok tudatosabbá tételére az intézmény TÁMOP-3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája című projektje keretében valósult meg.

Az erdei iskola pedagógiai programjának tartalma

Az önálló életvitel jegyében minden nap – mozgásállapottól függően – jelennek meg a tanulók életében a következő tevékenységek:

- Mozgásnevelés – mindennapos testnevelés
- Tartalmi komplexitás (tantárgyi koncentráció)
- Az előkészítő és az 1-4. évfolyamokon a különböző tanórákon kialakított attitűdök, elsajátított készségek, képességek, ismeretek integrált megtapasztalása, megtapasztaltatása gyakorlati helyzetekben, szituációkban, feladatokban vagy kirándulásokon, elfogadva a tantárgyon belüli vagy tantárgyak közötti tartalmi integrációt.
- Személyi higiénia
- Tankönyvai ismeretek gyakorlása
- Környezetünk tisztasága

- Közlekedés
- Vásárlás
- „Végre szülő nélkül vagyok”

Az erdei iskola megvalósításának személyi feltételei

A pedagógusok (osztályfőnökök, napközis- és kollégiumi tanárok, mozgásnevelők, egészségügyi dolgozók és gyógypedagógiai asszisztensek) a fent leírtakat szem előtt tartva írják meg a minden évfolyamhoz külön tartozó, az adott gyermekcsoport képességeihez, készségeihez, szükségleteihez igazodó programot.

A tervezett menetrend optimális betartása érdekében – közös megegyezés és intézményvezetői megbízás alapján – az erdei iskola egyhetes időtartamára az egyik osztályfőnök vezetői munkakört tölt be.

Drámajáték

A drámajáték olyan reformpedagógiai szemlélet és módszer, amelyet alkalmazunk a tanórák menetében és szakköri szinten egyaránt.

3.8.2. A nevelő oktató tevékenységek során alkalmazott terápiás eljárások

A terápiás eljárások, módszerek, technikák alkalmazásának fajtájáról, módjáról, időtartamáról az intézményben dolgozó szakemberek döntenek a munkacsoportok javaslata alapján, a szülők és a tanulók aktív közreműködésével és bevonásával.

Ergoterápia

A gyermekek aktív közreműködésével megvalósuló komplex terápia, amely az egymásra épülő, egymást kiegészítő technikák, eljárások, eszközök segítségével jön létre, s ezzel elősegíti a mozgáskorlátozott gyermekek hétköznapi önállóságának kialakítását.

Az ergoterápia legfőbb célja kialakítani a legnagyobb fokú önállóságot annak érdekében, hogy a tanuló a lehető legfüggetlenebb legyen élete minden területén.

Kommunikáció

A kommunikáció kiemelt fejlesztési terület, melynek célja előkészíteni a beilleszkedést, hozzájárulni a társadalmi integrációhoz.

Logopédia, beszédterápia

A logopédia feladata a beszédhibák javítása mellett olyan átfogó, a teljes beszéd folyamatot érintő fejlesztő program megvalósítása, amely előkészíti, illetve kiegészíti a tanulókra szabott sérülésspecifikus eljárásokat. Az általános iskola minden szakaszán külön foglalkozás keretében vehető igénybe a beszéd- és nyelvi fejlesztés.

A beszédterápia a központi idegrendszer sérüléséhez társuló beszédzavarok korrekciójára irányul. A beszédterápia a mozgásterápia eredményeit felhasználva, arra épülve korrigálja a sérült beszédet, ezzel elősegíti a gyermek, fiatal beilleszkedését szűkebb és tágabb környezetébe.

Augmentatív, alternatív kommunikáció

Az alternatív kommunikáció feladata az aktív és önálló kommunikáció kialakítása, különböző módszerek és eszközök segítségével, mely biztosítja, hogy a kommunikációban is akadályozott sérült személy cselekvő részesévé váljon szűkebb és

tágabb környezetének. Az általános iskola minden szakaszán külön foglalkozás keretében vehető igénybe.

A kommunikációoktatás célja, hogy a beszédképtelen gyermekek megtanulják, hogyan tudják szükségleteiknek megfelelően, aktívan kifejezni magukat. A gyermekek a mindennapi kommunikációjukhoz kiegészítő, kiegészítő kommunikációs formákat (kommunikációs táblákat, kommunikátorokat, egyéb kifejezési lehetőségeket) használnak. A kommunikációs mód kialakítása és begyakorlása külön speciális foglalkozást igényel.

Evés- ivásterápia

Az evés és ivás olyan tevékenység, melynek kivitelezésében ugyanazok a szervek vesznek részt, amelyek a beszédet is létrehozzák. A beszédszervek mozgáskoordinációja elősegíthető a terápiás étkeztetéssel.

Az (etetés-) evésterápia szorosan kapcsolódik a beszéd- és mozgásneveléshez.

Az evésterápia nem külön foglalkozásokon történik, hanem az étkezéskor, etetéskor kell alkalmazni. Végezhetik felkészített pedagógiai munkát segítő munkatársak is.

Sindelar program

Alkalmazása az alsóbb évfolyamokon a mozgáskorlátozott tanulók fejlesztő programjába beépítve napi rendszerességgel történik. A terápia funkcionális gyakorlási helyzetek sorozatából áll (naponta max. 10 perc), és az ismeretszerzés legfontosabb területeire terjed ki.

Frostig program

A vizuális észlelési képességek fejlesztését segíti elő egyéni szükségletek alapján. Nem kíván külön óratervi keretet, a gyakorlatok a tanórába ágyazva végezhetőek. A fejlesztés az egyéni képességek megítélésén alapul. A fejlesztési diagnózis része a Frostig-teszt.

Szenzoros integrációs terápia

Mozgáskorlátozott gyermekeknél a pontosan megtervezett ingerek segítik a sérült funkciók integrálódását. A terápia eszközei: különböző hinták, térhálók, térhágcsók, rácshinták, billenő lapok, rugós lapok, gördeszkák, csúszdák, hengerek, fiziolabdák.

A szenzoros integrációs terápia elemei az általános iskolában a fejlesztés részét képezik.

Lovasterápia

A lovasterápia orvosi, pedagógiai, pszichológiai indikáció alapján, terápiás céllal végzett egyéni vagy csoportos foglalkozás ló segítségével.

A foglalkozások a szabadban zajlanak, játékos, ingergazdag környezetet teremtve a terápiának.

A lóval mint élőlényel való kapcsolatteremtés, gondoskodás, az iránta érzett felelősségtudat terápiás értékű. A ló elfogadó barát, ugyanakkor mérete és ereje tiszteletet parancsol, alkalmazkodásra tanít, maga a ló lény és reakciói a viselkedés szabályozói, ezzel sajátos kommunikációs lehetőséget biztosít.

A lovasterápia nevelési-oktatási folyamatába való beillesztésére, illetve kipróbálására az intézmény TÁMOP-3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája című projekt keretében került sor.

Minden felsorolt szervezési specialitásra, fejlesztési formára igaz, hogy a benne résztvevő tanulóknál félévente tantárgyi és/vagy a fejlesztési célok elérésére irányuló

mérésre kerül sor, mely alátámasztja, igazolja a speciális fejlesztés folytatását, vagy elhagyását.

4. Az általános iskola képzési rendje

szakasz	alsó tagozat				felső tagozat			
évf.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	1.	2.	3.	4.	Fz.	5.	6.	7.
						8.		

A program a nem speciális (többségi) általános iskolák kerettantervi szabályozásával biztosít nevelés-oktatást. Szakaszolása a következők szerint történik (az ábra szerint):

- alsó tagozat, egységes pedagógiai szakasz (1-4. évfolyam);
- felső tagozat, nem szakrendszerű FZ(5.), 5. és 6. évfolyammal, valamint a szakrendszerű évfolyamokkal

Ezzel a belső szakaszolással az általános iskola fejlesztési íve két nagy egységre oszlik: az alsó tagozaton jobban érvényesül a készség-, képességfejlesztés, ami támogatja az egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését, míg a felső tagozaton a sikeres és eredményes iskolai teljesítményhez szükséges tartalmak, a továbbtanulásra való felkészítés érvényesül, amely a munkaerő-piaci és társadalmi integrációt készíti elő.

A pedagógiai fejlesztő program szervezési specialitása a nyújtott fejlesztő program. Ennek lényege, hogy a felső tagozat szokásos 4 éves képzése mellett speciális lehetőség az 5 éves nyújtott fejlesztő program, amelynek keretében a 4 éves általános iskolai tananyagot az ott tanuló diákok 5 év alatt sajátíthatják el. A normál és nyújtott fejlesztő program minden évfolyamon átjárható. A gyakorlat azt mutatja, hogy az átjárhatóságnak különösen az 5. évfolyam első félévében van jelentősége. Az átjárhatóság a tantárgyi mérésektől, a tanuló teljesítményeitől függ. A javaslatot a mérések eredményei alapján a tanulót tanító tanárok közössége teszi, melyről a javaslattétel után az intézményvezető dönt.

Az alsó tagozat egyéni fejlődésbeli különbözőségek kezelését előtérbe helyező nevelési-oktatási elvei a nyújtott fejlesztő program 5. és 6. évfolyamon is hangsúlyozottak, egységes fejlesztő szakaszként kezelve az 1-6. évfolyamokat.

Az egységes fejlesztési program célja:

- fejleszteni a tanulók tantárgy feletti és minden tantárgyra ható képességeit;
- megelőzni és pótolni a szövegértés és a problémamegoldás területén tapasztalt hiányosságokat;
- előtérbe helyezni a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat;
- kiemelni a kulcskompetenciák és alapkészségek komplex fejlesztését, tantárgyak kapcsolódási pontjait.

Az alsó tagozat nevelő-oktató munkájának alapvető jellemzői:

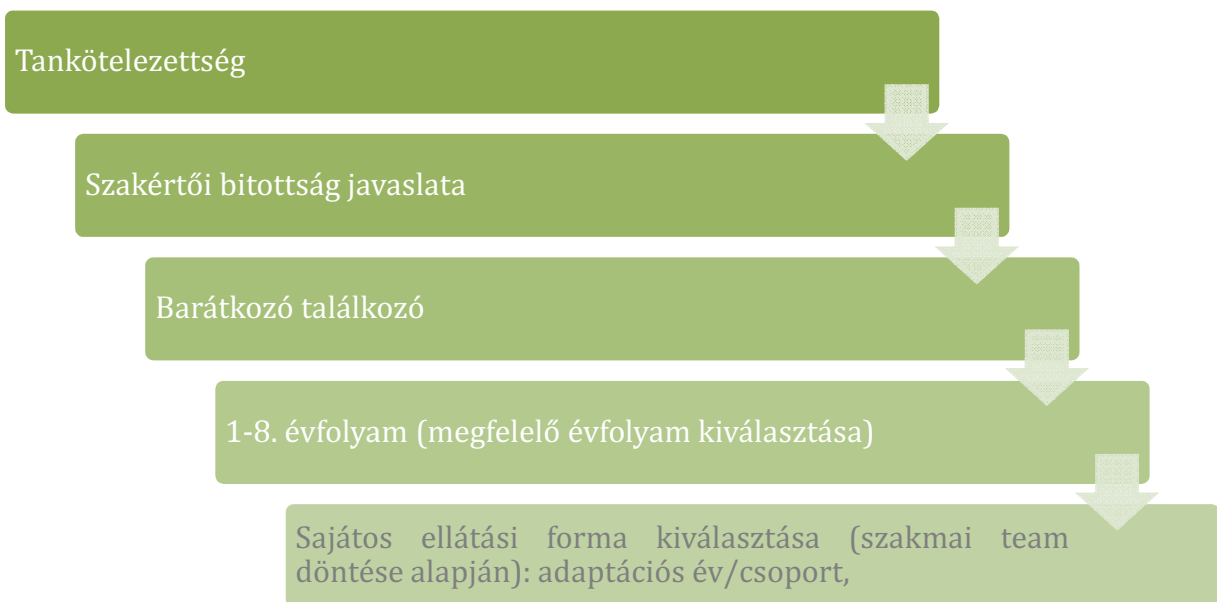
- ismeret és kompetenciaalapú fejlesztés, nevelés-oktatás együttes megvalósulása – az ismeretek és kompetenciák összekapcsolódása, egymást erősítő funkcióinak kiemelése;
- tapasztalati tudás előtérbe helyeződése;

- hangsúlyossá válnak az egyéni képességek-készségek, tulajdonságok (individuális oktatás);
- alapvető a tanulás iránti kedv felkeltése, valamint az együttműködés motivációja;
- egyéni tanulási utak jelennek meg – sok esetben a tanulók választhatnak a felkínált lehetőségekből;
- a kooperációt igénylő feladatok előtérbe helyeződnek;
- a motiváló tanári visszajelzés és az önértékelés alapvető jellemzői az értékelő munkának.

A fejlesztés, nevelés-oktatás során valamennyi kulcskompetencia fejlesztése hangsúlyossá válik. Kiemelt kulcskompetencia-területek: anyanyelvi kommunikáció és matematikai kompetencia. A kulcskompetenciákon belül a fejlesztés legfontosabb területei:

- az információ kezelése (kérdések megfogalmazása, célmeghatározás, feladatok részfeladatra bontása, információforrás, információszűrés, módszer megválasztása stb.);
- problémamegoldó gondolkodás (sorba rendezés, osztályozás, előrejelzés, érvek-ellenérvek megfogalmazása, saját vélemények indoklása, alátámasztása, megoldási módok stb.);
- kreativitás (problémák több szempontú megközelítése, kísérletezés, másoktól való tanulás képessége, válaszok váratlan helyzetekben stb.);
- együttműködés (figyelő hallgatás, mások véleményének tiszteletben tartása, együttes munkavégzés képessége, felelősségvállalás, tárgyalás és érvelés, konszenzus és kompromisszum stb.).

5. *A beiskolázás (az iskolába történő bekerülés) folyamata*

A beiskolázás folyamata

Az általános iskolába kerülés feltételei:

- tankötelezett kor;
- a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Mozdagsvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye javaslata;
- részvétel a Barátkozó Találkozó.

Barátkozó Találkozó

A szakértői javaslat megérkezése után a gyermekek és szüleik úgynevezett „Barátkozó Találkozó” vesznek részt. A találkozó során lehetőség nyílik arra, hogy a szülők és gyermekek megismerkedjenek az iskolával, tájékoztatást kapjanak annak működési rendjéről, az intézmény részéről a szakorvosok, mozgásnevelők, szaktanárok, gyógypedagógiai asszisztensek megismerjék a leendő tanulók mozgásállapotát, képességeit és részképességeit, valamint tájékozódni tudjanak a közösségben való viselkedésükről is.

A Barátkozó Találkozó keretében státuszdiagnózis is készül, melynek alapja egy belső, szakemberek által elkészített vizsgálati protokoll. Ez alapozza meg a terápiás és a tanítási-nevelési folyamatot is.

A különböző szakemberek team-megbeszélést követően javaslatot tesznek a tanuló optimális fejlesztésére, a szükséges speciális képzési, foglalkoztatási formákra, a megfelelő évfolyamra, a foglalkozások időtartamára, a gyógyászati segítő és segédeszköz-ellátásra. Elkészítik a fejlesztő munka tartalmát és stratégiai irányát meghatározó rehabilitációs programot, majd később ez alapján szakterületenként egyéni fejlesztési tervet dolgoznak ki.

Adaptációs év/csoport

Egyre több olyan gyermek kerül az intézménybe (általában nem az iskolakezdés pillanatában), akiknél:

- fejletlenek vagy kialakulatlanok az életkori és az iskolai munkához szükséges készségek;
- mozgásállapotukban intenzív fejlesztésre van szükség;
- szaktárgyi hiányosságaik pótlását kell biztosítani;
- társuló fogyatékoság/ok és/vagy részképesség-kiesések intenzív korrekcióját kell biztosítani.

Ők a hagyományos osztálykeretbe, tanrendbe nem illeszthetők be. Egyénre szabott programmal, órarenddel, foglalkozásokkal, napirenddel, módszerekkel történik a fejlesztésük. Így válik lehetségessé a megfelelő évfolyamba/osztályba történő beillesztésük.

Az adaptációs év feladata: a megfelelő évfolyamba történő beillesztés annak érdekében, hogy az egyes tanulók iskolai élete, tanulmányai az intézményben sikeres legyen.

Működési elve

Az adaptációs csoportba kerülés bármely belső és külső iskolai évfolyamról, s a tanév bármely időszakában realizálódhat, amennyiben mérések (Barátkozó találkozó) alapján indokolt a fokozott képességfejlesztés, mozgásfejlesztés.

A fejlesztés szükségességéről a Barátkozó találkozó szakmai teamje, az iskola diákja esetén a tanulóval foglalkozók tesznek javaslatot, melyről az intézményvezető dönt.

A döntés értelmében a tanuló egyéni fejlesztési terv szerint halad, szöveges értékelést kap. Az adaptációs iskolai időszak nem tarthat tovább egy esztendőnél.

Az adaptációs csoport működési lehetőségei és elnevezése:

- fejlesztő év (bármely évfolyamon)
- képességrendező év (4. évfolyam után, a felső tagozatba lépés előtt)

Fejlesztő év

A fejlesztő év 1-8. évfolyamon akkor vehető igénybe (szülői egyetértéssel), ha az adott évfolyam tantárgyi (akár egy, akár több tantárgy) követelményeinek valamilyen okból a tanuló nem tud eleget tenni. Tantestületi döntés szükséges ahhoz, hogy egy gyermek számára fejlesztő évvé minősüljön egy tanév, amelyre a javaslatot legkésőbb a félévi osztályozó értekezleten kell megtenni.

Képességrendező év

A képességrendező év a 4. évfolyam után, a felső tagozatba lépés előtt akkor vehető igénybe (szülői egyetértéssel), ha az adott évfolyam tantárgyi (akár egy, akár több tantárgy) követelményeinek valamilyen okból a tanuló nem tud eleget tenni. Tantestületi döntés szükséges ahhoz, hogy egy gyermek számára képességrendező évvé minősüljön egy tanév, amelyre a javaslatot legkésőbb a félévi osztályozó értekezleten kell megtenni.

6. Az általános iskolai intézményegység tevékenységei

6.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Célok

Elégedett, belső harmóniában élő személyiség kialakítására törekedni, ennek érdekében támogatni a tanulókat a társas érintkezéshez szükséges készségek elsajátítása folyamatában, a hátrányos helyzettel való tudatos szembenézés során.

Pedagógiai feladatok

A motivációs és érzelmi karakter, a tudás és a szociabilitás, vagyis a személyi, szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének segítése, az értékelés során komplex kép szemlélése, portfólió alkalmazása.

A tanulók személyiségének fejlődését támogató tanulási környezet kialakítása, mely hozzájárul önmaguk megismeréséhez, motivációjukhoz.

A tanulók megismerése (célzott megfigyelés, mérés, közös programok, egyéni beszélgetés, stb.), az egész személyiség eredményes fejlesztése érdekében, azt megelőzve.

A tanulók önismeretének, önértékelésének, tanulási motivációjának fejlesztése érdekében a fejlesztő értékelés alkalmazása, az élethosszig tartó tanulás iránti motiváció kialakítása.

A személyiségfejlesztés megvalósulásának szinterei

- Óratervi órák, valamennyi műveltségi terület nevelése-oktatása során, függetlenül az oktatásszervezés formájától (vagyis, a hagyományos osztálykeretben tartott, tantermi tanórákon éppúgy, mint pl. egy-egy projekt, csoportfoglalkozás során).
- Az értékelési rend működtetésének szinterei – a portfólió alkalmazásával a tanulók aktivitására építve.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások – szakkörök, játék, manuális foglalkozások, kézműves tevékenységek, stb.

- A pályairányítási, pályaorientációs tevékenységek.
- Tanórán kívüli programok: szakkörök, sportkörök, ünnepségek, stb.
- Iskolán kívüli programok: kulturális programok, versenyek, stb.

6.2.A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

A teljes körű egészségfejlesztési program az iskolai közösség életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgáló, az intézményi közösséghez tartozók közös akaratát összegző cselekvési program, melynek közvetlen és közvetett célja az életminőség, ezen keresztül az egészségi állapot javítása, olyan új közösségi problémakezelési módszer, amely az érintettek aktív részvételére épít. Az egészségfejlesztés tartalmazza a komplex mozgásprogram tervezését, mely az éves munkatervi feladatokban jelenik meg (pl. Mozgásjavító kupa sportrendezvény sorozat, egészségfejlesztéssel, egészségneveléssel kapcsolatos programok).

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy egészségfejlesztési alapeladat rendszeres végzését jelenti - minden tanulóval, a nevelőtestület és a szülők bevonásával, a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálóban szereplő kliensek ésszerű bevonásával:

- egészséges táplálkozás megvalósítása;
- mindennapi testnevelés/testedzés minden gyermek számára;
- a gyermekek érett személyiséggé válásának elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával;
- a környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelést is magában foglaló egészségtan (modul) tantárgy oktatása.

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei az iskolában

- Az egészség fogalma
- A krónikus beteg egészsége
- Az egyén és az őt körülvevő közösség egészsége: felelősségünk
- A környezet egészsége
- Az egészséget befolyásoló tényezők
- Szájhigiénia
- A jó egészségi állapot megőrzése
- A betegség fogalma
- Megelőzhető betegségek
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata
- Az egészséges táplálkozás - helyi termelés, helyi fogyasztás összekapcsolása
- Lelki eredetű táplálkozási zavarok
- A beteg ember táplálásának sajátosságai
- A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata
- Az egészséghez szükséges testmozgás
- A szervezet fejlődése testmozgással és annak hiányában
- Gerincvédelem, gerinckímélet
- Balesetek, baleset-megelőzés
- A lelki egészség
- Önismeret, önértékelés, a másikat tiszteletben tartó kommunikáció módjai, ennek szerepe a másik önértékelésének segítésében
- Az érett, autonóm személyiség jellemzői

- A társas kapcsolatok
- A nő szerepei
- A férfi szerepei
- A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái, illem és etika, erkölcs
- A családi élet - kapcsolat a család tagjai között; közös tevékenységek
- A szenvedélybetegségek és megelőzésük (dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, játék-szenvedély, internet- és tv-függés)
- Művészeti és sporttevékenységek lelki egészséget, egészséges személyiségfejlődést és tanulási eredményességet elősegítő hatásai
- A média egészséget meghatározó szerepe
- Médiatudatosság, a médiafogyasztás egészségvédő módja
- Fogyasztóvédelem
- Az idő és az egészség, bioritmus, időbeosztás
- Iskola-egészségügy igénybevétele
- Az egészségügyi ellátórendszer többi elemének igénybevétele

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi részterületeken jelentkező hatások révén eredményezi a hatékonyság növekedését (indikátor-tényezők):

- a tanulási eredményesség javítása;
- az iskolai lemorzsolódás csökkenése;
- a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése;
- a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése;
- bűnmegelőzés;
- a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal;
- az önismeret és önbizalom javulása;
- az alkalmazkodó készség, a stressz kezelés, a problémamegoldás javulása;
- érett, autonóm személyiség kialakulása;
- a krónikus, nem fertőző megbetegedések elsődleges megelőzése.

6.3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja megtanítani a tanulókat:

- életkoruknak megfelelően dönteni baleseti helyzetekben
- segítséget kérni, ha szükséges
- elkerülni a balesetet előidéző helyzeteket

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- alsó tagozaton minden évben és évszakhoz aktualizálva, a tananyagba (természetismeret, olvasás, mozgásnevelés) illetve, kirándulások, szünetek előtt balesetvédelem keretében;
- felső tagozaton a kémia, technika, mozgásnevelés órákon balesetvédelmi és elsősegély nyújtási oktatás formájában;
- biológia és természetismeret órákon a tananyag részeként (6. évfolyamon egy téma, 8. évfolyamon anyagrészekbe építve);
- osztályfőnöki órákon minden évben kiemelten a kirándulások, tanítási szünetek előtti időszakban, valamint résztémaként a testi fejlődéssel járó változások témában;
- az iskolai védőnő szakmai segítségét igénybe véve.

6.4.A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely aktív, dinamikus kapcsolatot teremt az egyén és a társadalom között. Közösségben alakul ki az egyén és a társadalom konkrét, áttekinthető, értelmezhető, átélhető viszonya. Az egyén és közössége dinamikus kapcsolatban áll, kölcsönösen fejleszti egymást.

A tanítási órákon megvalósítható közösségfejlesztési feladatok

Minden tantárgy tanítása során a természeti és társadalmi környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításának támogatása; a tanulók elfogadó szemléletűvé nevelése, hogy nyitottá váljanak a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások; a másság iránt.

A tanulók megismertetése az európai kultúrával, saját európaiságukkal, az európai és a magyar kultúra viszonyával.

Az iskola kisebb közösségeinek és tanulóinak bátorítása, hogy törekedjenek a nemzetközi kapcsolatok ápolására, aktív alakítására.

A tanulók támogatása a közvetlen környezetük értékeinek megőrzését, gyarapítását célzó tevékenységek végzésében.

A tanulók számára a személyes tapasztalatszerzés biztosítása az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

Az osztály- és iskolai közösségekben olyan közösségi szellemet kialakítása, amely egymás segítségén, támogatásán alapul, a gyerekek felelősséget éreznek egymás teljesítménye iránt, s a közösen megoldott feladat az egyéni sikerélmény forrása is lehet. Játékos munkaformákkal az együvé tartozás érzésének fejlesztése, önfegyelemre-fegyelmre, szabálykövetésre nevelés.

Drámajátékok alkalmazása a tanítási-tanulási folyamatban.

Az osztályfőnöki órák közösségi nevelést erősítő témaköreinek (a család mint közösség, a család funkciói, családi ünnepek-hagyományok, munkamegosztás, házi ápolás; alkalmazkodás a szűkebb és tágabb környezethez, udvariassági szabályok; balesetvédelem, baleset-megelőzés, a közlekedés szabályai; szűkebb és tágabb környezetünk védelme), valamint az erkölcsstan órák témaköreinek körültekintő feldolgozása.

Változatos munkaformák alkalmazása az osztályfőnöki nevelőmunkában: szociometriai felmérés; beszélgetés, vita, szituációs játékok stb.

Az egyéb foglalkozások, szabadidős tevékenységek közösségfejlesztő feladatai

Az egyéb foglalkozások során bőven kínálkozik lehetőség kulturális programokra, amelyek közösségteremtő jelentőséggel bírnak (együttes élmény, a minta átadása, a kultúra közvetítése stb.). A személyiség, a közösség fejlesztését és a tehetséggondozást szolgálják a színház, mozi, múzeumok, kiállítások látogatása, a könyvtár (olvasó húsz perc), az informatika terem használata, a tantárgyakhoz kötődő hagyományok ápolása; iskolai, nemzeti ünnepélyeken, házi versenyeken, különböző rendezvényeken, vetélkedőkön való szereplés és a részvétel a szervezőmunkában, szavalóversenyek, zenehallgatás, zenélés, játszóházak, szakkörök.

Olyan szabadidős, kulturális tevékenységekről kell gondoskodni, amelyek értékadóak; befolyásolják a személyiség irányultságát, az érdeklődést, szolgálják a mindennapos testmozgást; segítik a tehetség kibontakozását, az önkifejezést, az önmegvalósulást.

6.5.A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, a munkaköri leírásban, valamint az iskola más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.

A heti teljes munkaidő ötven százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidő) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása.

A kötött munkaidő neveléssel-oktatással lekötött munkaidő feletti részében a neveléssel-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatok, tanulói felügyelet, továbbá eseti helyettesítés ellátása.

6.5.1. A pedagógusok alapvető feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- az osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és más elrendelt esetekben,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az intézményvezető és/vagy intézményegység vezető által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

6.5.2. Az osztályfőnök alapvető feladatai

Az osztályfőnököt – az intézményegység-vezetővel, valamint a munkaközösség-vezetővel való konzultációt követően – az intézményvezető bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök:

- segíti osztálya tanulóit gondjaik megoldásában, véleményük kinyilatkoztatásában;
- az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire;
- együttműködik az osztály diákönkormányzati képviselőjével, segíti a tanulóközösség kialakulását;
- segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösség-képviselőjével;
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét;
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti;
- szülői értekezletet tart;
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása;
- segíti és nyomon követi osztálya kötelező iskolaorvosi vizsgálatát;
- kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az intézmény ifjúságvédelmi felelősével;
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében;
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére;
- rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

6.6.A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

6.6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A pedagógiai munka fontos eleme a tehetséges tanulók felfedezése, és az optimális fejlesztésükről való gondoskodás. Kiemelt feladat a bemeneti mérések alapján kialakított tanulási térkép mentén a kiemelkedő készségek, képességek, kompetenciák, érdeklődési területek minél korábbi felfedezésével a legteljesebb és leghatékonyabb tehetséggondozás elérése – nagy hangsúlyt fektetve a nem tantárgyi tehetségek felfedezésére, fejlesztésére is.

Arra törekszünk, hogy a tanulók önmaguk is fedezzék fel és fejlesszék tehetségüket, legyenek képesek megfelelő és reális, önismereten alapuló, a védett és nyitott munkaerő-piaci helyzetekre egyaránt figyelő pályaválasztásra.

A tehetséggondozás jelentős része a képzési programban megfogalmazódik:

- képesség szerinti csoportbontás (informatika, nyelv, mozgásnevelés stb.), differenciálás, átjárhatóság biztosítása a csoportok között;
- szakkörök szervezése az érdeklődési körnek megfelelően (művészetek, sport, stb.);
- tanulmányi és sportversenyeken, illetve pályázatokon való részvétel.

6.6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

A tanulási kudarcok valamely képesség zavara, részleges hiánya, fejletlensége következtében alakulnak ki, melyek sokszor a mozgáskorlátozottság másodlagos tüneteinek tekinthetők. Ehhez egy bizonyos életkor után hozzájárulnak a serdülőkori problémák, melyeket sokszor a nem megfelelő szociokulturális háttér is nehezít. Az okok

pontos feltárása, az ezek alapján szükséges fejlesztő folyamat tervezése mindenképp szakember feladata.

A feltárt problémák alapján fejlesztési terv készítése indokolt:

- differenciált, az egyéni igényekhez igazodó tanórai tanulásszervezés (mentorálás);
- fejlesztő-felzárkóztató foglalkozások biztosítása tanórán kívül.

A betegségek, környezetváltozások gyakori okozói a lemaradásnak, tanulási kudarcoknak. Ezekben az esetekben a megsegítés leghatékonyabb módja az egyéni bánásmód a beszélgetéseken, családlátogatásokon, differenciált foglalkoztatáson keresztül.

A tanulási kudarcok megelőzése érdekében az iskolai átmeneti szakaszok megkönnyítése az iskolába, középiskolába való átmenet támogatásával, a váltásra való felkészítéssel, egyéni átvezetési tervek készítésével.

6.6.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Cél

A beilleszkedési és magatartási problémák háttérében húzódó, a közvetlen és közvetett környezetben rejlő okok feltárásával, minél korábbi beavatkozással elérni, hogy a pszichés zavarok kialakulásának esélye csökkenjen, illetve a diákok együttműködjenek azok leküzdésében.

Feladatok

A tanulók viselkedésének tudatos megfigyelése a különböző élethelyzetekben.

Az érintettek részvételével esetmegbeszélés a megoldási javaslatok kidolgozása céljából. Szoros kapcsolattartás az iskolapszichológussal, iskolaorvossal, védőnővel, más szakemberekkel, szülőkkel.

Egyéni képességekhez igazodó tanulás megszervezése, egyéni bánásmód, személyre szabott, nevelő szándékú feladatok adása.

Következetesség érvényesítése a tanulók egész napjának szervezésében (a szabályok be nem tartása esetén is).

Őszinte és bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása a tanuló és az osztályfőnök között.

A szabadidő hasznos eltöltésére különféle programok kínálata.

Tájékoztató előadások a fiatalok káros szenvedélyeiről (orvosi, rendőrségi szakemberek, civil szervezetek bevonásával).

6.6.4. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat az általános iskolai osztályfőnökök jelzései alapján az intézményi gyermekvédelmi felelőssel közösen, az intézményi gyermek-és ifjúságvédelmi programnak megfelelően látják el.

6.6.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A gyermekek és családjuk szociális helyzetéről a rendszeres kapcsolattartáson, beszélgetéseken, családlátogatáson, környezettanulmányok során gyűjthetők információk.

Célunk a tanulók szociális hátrányait feltérképezni, felismerni a lehető legkorábbi beavatkozás érdekében.

A gyermekek helyzetének könnyítése érdekében a családokkal folyamatos kapcsolatot tartani:

- a szülőket rendszeresen informálni (személyes beszélgetések, intézményi és osztály szülői értekezleteken, fogadóórákon stb.) az igénybe vehető juttatásokról, a hivatali ügyintézés módjáról;

Feladatok

A szociális hátrányok felderítése, nyomon követése, a szélsőséges esetek egyeztetése a gyermekvédelmi felelőssel.

A szociális hátrányok ellensúlyozása az aktuális törvények figyelembevételével. Pályázati lehetőségek kihasználásával a legrászorultabbak támogatása: ösztöndíjak, kulturális események pályázati támogatásból való szervezése, stb.

A Zsótér Pál Alapítvány közreműködésével a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segédeszköz-beszerzésének, szabadidős programokon való részvételének segítése.

6.7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

Az általános iskolai diákönkormányzati képviselők (3-8. évfolyamról osztályonként) az intézményi diákönkormányzatban tevékenykednek. Az intézményi döntési folyamatban való részvételüket az intézményi DÖK program írja le.

6.8. Kapcsolattartás a szülőkkal, tanulókkal, az iskola partnereivel

6.8.1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely tanárukat megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal, személyükről és az osztályközösségről információkat kérhetnek tőlük és az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök, mozgásnevelők és a szaktanárok foglalkoznak. A diák szabadon véleményt nyilváníthat minden kérdésről, ez azonban nem sértheti mások emberi méltóságát: Javaslatot tehetnek a problémák megoldására, a diákönkormányzat érdekképviselő is.

A diák véleményt nyilváníthat a partneri igény és elégedettségmérés során is.

A diákképviselők a diákság véleményét meghallgatva képviselik azokat a diákönkormányzat gyűléseire. A tanulók a házirendet, napirendet minden tanév elején megismerik.

6.8.2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák

A szülők az iskolai életről, a munkatervről, az aktuális feladatokról, rendkívüli intézkedésekről folyamatosan tájékoztatást kapnak. A szülőnek joga, hogy gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeres, érdemi tájékoztatást és nevelési tanácsot, segítséget kapjon.

Az együttműködésre az alábbi fórumok szolgálnak:

- szülői értekezleten, illetve a szülői szervezeten keresztül kapcsolattartás a szülőkkal
- a szülők a honlapon és e-mailben is kapnak az iskolától rendszeres tájékoztatást
- nyílt napok
- a minden tanévben megszervezett témahetek, projektek egyes tevékenységei a szülők számára nyilvánosak
- fogadóórák
- a szülők a diákok tanulmányairól, fejlődéséről, illetve magatartásáról, a mulasztásokról, az e-naplón (@napló) keresztül tájékozódhatnak (kérésre kinyomtatjuk)

- a szülők az intézmény házirendjét, napirendjét minden tanév elején és minden változtatás esetén megismerik
- a szülők közvetlenül, vagy választott képviselőik útján juttathatják el kérdéseiket, véleményüket az intézményegység, illetve az intézmény vezetőjéhez

A Köznevelési törvény hatályos előírása szerint a szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatjuk azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz.

6.8.3. Az iskola kapcsolatai külső szakmai szervezetekkel

Az általános iskola a minél sikeresebb szakmai munka megvalósítása érdekében kapcsolatokat ápol különböző szakmai szervezetekkel. Az általános iskola az intézményi külső kapcsolatrendszer aktív résztvevője.

6.9. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

6.9.1. A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény vezetője különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

6.9.2. A vizsgaszabályzat célja

A tanulmányok alatti vizsgák célja azon tanulók osztályzatait megállapítani, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény pedagógiai programja szerint nem lehetett meghatározni.

6.9.3. A vizsgatantárgyak követelményrendszere

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az iskola pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

6.9.4. Az értékelés rendje

Ha a vizsgatantárgy írásbeli vizsgarészt is tartalmaz, akkor az írásbeli vizsga lezárását követően a vizsgáztató tanár kijavítja a dolgozatot. Követelmény, hogy a dolgozat javítása pontozásos rendszerben történjék, az egyes részpontszámokat és az egyes részekre kapható maximális pontszámot egyaránt meg kell jelölni. Ha az írásbeli vizsgarész mellett a vizsgatantárgy szóbeli vizsgarészt is tartalmaz, az írásbeli maximális pontszáma a teljes vizsgára kapható pontszám 60%-ával egyezik meg. Az írásbeli vizsga

a szakértői javaslat alapján kiváltható szóbeli vizsgával, illetve kivitelezhető a tanuló elfogadott segédeszközével.

Az egyes vizsgarészekben elért pontszámok összege alapján az osztályzat a következőként határozandó meg:

1–19%–elégtelen

20–39%–elégséges

40–59%–közepes

60–79%–jó

80–100%–jeles.

Nem egész százalékos eredmények elérése esetén a kerekítés szabályi a mérvadóak.

6.10. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai megegyeznek a beiskolázás menetével.

7. Az általános iskola képzési rendje

7.1. Tanítási idő, egyéb foglalkozások

Az intézmény a szülői igények alapján reggeli (6.00-7.45-ig) és esti összevont ügyeletet (16.00-18.00-ig) biztosít.

Az intézmény a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 27. § (2) bekezdése értelmében a nevelés-oktatást oly módon szervezi meg, hogy a foglalkozások (kötelező, nem kötelező, választható és egyéb foglalkozások) legalább 16.00 óráig tartsanak.

Ugyanezen törvény 55. § (1) bekezdése értelmében az igazgató a tanulót – a szülő kérelmére – az általános iskolában felmentheti a 16.00 óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól.

A tanulók napi, illetve heti terhelésére vonatkozó rendelkezéseket a 110/2012. (VI. 14.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról 8-9. §-ai tartalmazzák. Az intézmény a kötelező, választható és nem kötelező foglalkozásokon kívül eső időben a feltételek folyamatos javításával biztosítja a tanulók kulturált, nyugodt étkezését, a mindennapi levegőzést, mely egészséges fejlődésükhöz nélkülözhetetlen. A szakemberek koordinálják a gyermekek délutáni elfoglaltságait (egyéb foglalkozások: mindennapos mozgásnevelés/testnevelés, szakkör, sportkör, zenetanulás, úszásoktatás, tanfolyamok stb.).

Az intézmény a napközbeni ellátás során két vagy három (tízórai, ebéd, uzsonna) étkezést biztosít igény szerint.

A tanulóknak ebédelni az órarendben meghatározott időben van lehetőségük tanárok, mozgásnevelők és pedagógiai asszisztensek segítségével, vagy kérésre önállóan.

A délután szervezett nem kötelező, illetve egyéb foglalkozások külön tanulócsoportokban, többnyire nem osztálykeretben történnek.

7.2. Az általános iskolai intézményegység mérés-értékelési rendszere

A tanulók készség- és képességrendszerének feltérképezése, teljesítményük, fejlődésük követése, a legoptimálisabb fejlesztés megtervezése érdekében az intézmény a következő mérési, diagnosztikus eljárásokat alkalmazza:

évf.	országos mérések	belső mérések (nem saját mérőeszközzel)	saját kialakítású mérések, protokollok
1.	Difer	Sindelar komplex képességfejlesztő- program vizsgálóeljárása	Belső bemeneti mérések az alapkészségek, szociális kompetenciák, önkiszolgálás területén– függetlenül a belépés, illetve átlépés szintjétől:
2.			
3.			
4.			átjárhatósági mérés
5.			
6.	kompetenciamérés		
7.		tanulási motiváció, szorongás, tanulási stílus, stressz	BARÁTKOZÓ TALÁLKOZÓ Vizsgálatok alkalmazása az életkornak megfelelően, melyek kijelölik a fejlesztés útvonalát: nyelvi státusz felmérésére logopédiai vizsgálat kommunikációs képességek vizsgálata mozgásvizsgálat ergoterápiás vizsgálat
8.	központi felvételi, kompetenciamérés		

A tanulók bekapcsolódnak az országos mérésekbe. A részvételhez szükséges „technikai” segítségnyújtás formáit az intézmény kidolgozta, és a mérések során biztosítja.

Az intézmény minden egyes tanuló egyéni fejlődési útjának felvázolására a portfólió alapú értékelési módszert alkalmazza. A diák portfóliója tartalmazza az intézménybe kerülésétől kezdve a személyes információkon túl a személyes és tanári visszajelzéseket, megjegyzéseket, a terveket, célokat, értékeléseket, a fejlesztés folyamatában a tanuló által készített produktumokat.

A nevelés-oktatás magasabb szakaszaira történő átlépés támogatása érdekében az intézmény egyéni átvezetési terveket készít annak érdekében, hogy az egyes tanulók következő fokozatba lépése sikeresen, a fejlődés folyamatosságának biztosításával történjen.

8. Helyi tanterv - Általános iskola intézményegység

Az általános iskola minden képzési szinten ötvözi a hagyományos (osztálykeretben történő) és az újszerű oktatásszervezési eljárásokat:

- a tanórai foglalkozások jelentős része osztálykeretben történik,
- csoportbontás elsősorban a kiemelt fejlesztési területeken valósul meg - mozgásnevelés, életvitel, gyakorlati ismeretek, gépírás, informatika, angol nyelv, rajz,
- képesség szerinti csoportszervezésre (az osztálykeret felbontásával is) a mozgásnevelés területén kerül sor,
- egyéni fejlesztés az egyéni szükségleteknek megfelelően, bármely műveltségi területen történhet, illetve a terápiás jellegű, fejlesztő foglalkozások keretében (ez lehet: egyéni fejlesztés, egyéni korrekció stb.);
- a felső tagozaton sor kerül tanévenként legalább egy, minimum 3 hetes projektre, melynek témája minden tanév elején a munkatervben és a tanmenetekben kerül rögzítésre,
- az alsó tagozaton sor kerül egy témahét szervezésére, melynek témája minden tanév elején a munkatervben és a tanmenetekben kerül rögzítésre;

A rehabilitációs órakeret (a köznevelési törvény értelmében az intézményi kötelező órakeret 40%-a) biztosít óraszámokat a csoportbontások, egyéni fejlesztések megszervezéséhez. (Ennek részleteit, valamint az óratervet tartalmazza.)

8.1.A választott kerettanterv megnevezése

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 1. és 2. mellékletei - többségi általános iskolai kerettanterv. A tantárgyakból többnyire egyetlen kerettanterv létezik. A kerettantervi alternatívát kínáló tantárgyak tantervei közül a képzéshez az „A” változatot választottuk.

8.1.1. Az általános iskolai óraterv

Az általános iskola tagozatain a kerettantervben meghatározott tantárgyak és modulok anyagának tanítása hagyományos tantárgyi rendben történik.

Tantárgyak (a tantárgyhoz integrált modullal):

- Magyar nyelv és irodalom
- Erkölcstan
- Történelem
- Hon- és népismeret
- Angol nyelv
- Matematika
- Informatika
- Digitális ismeretek
- Gépírás
- Környezetismeret
- Természetismeret
- Fizika
- Biológia-egészségtan
- Kémia
- Földrajz
- Ének-zene

- Vizuális kultúra
- Életvitel és gyakorlat
- Testnevelés/Mozgásnevelés
- Osztályfőnöki

8.1.2. Órafelhasználások

Az órakeret felhasználásának elvei

- A 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítása alapján a 27. § (11) bekezdés szerinti mindennapos testnevelést az iskolai nevelés-oktatás első, ötödik, kilencedik évfolyamán 2012. szeptember 1-jétől kezdődően felmenő rendszerben kell megszervezni. **Ezek az évfolyamokon alkalmazott helyi tantervbe legalább heti öt testnevelés órát kell beépíteni.** A többlet testnevelési órákkal a Kt. 52. § (3) bekezdésében meghatározott tanulói kötelező tanórai foglalkozások száma **megnövelhető**. A többi évfolyamon a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény szerinti mindennapos testmozgást kell kifutó rendszerben megszervezni.
- **Szabadon felhasználható kötelező órák:** A kötelező kerettantervi órakeret szabad órájából régi/új tantárgyként hoztuk létre a gépírást, a digitális ismereteket. További órákat kapott az egészségstan, a magyar nyelv és irodalom és az informatika tantárgy kapta.
- **Modul-órák felhasználása (a választott a hon- és népismeret):** szerkezete és a tananyag feldolgozása tekintetében külön tantárgy formájában valósul meg.
- **A habilitációs-rehabilitációs órakeretet** a mozgásnevelés kiegészítésére és a kommunikációfejlesztésre fordítjuk.

	1. a.	1. b.	2. a.	2. b.	3. a.	3. b.	4. a.	4. b.	Fz.	5. a.	NY 5.	6. a.	NY 6.	7. a.	NY 7.	8. a.	NY 8.
Magyar	7+1	7+1	7+1	7+1	6+2	6+2	6+1	6+1	4 0,5	4 0,5	4 0,5	4 0,5	4 0,5	3+1	3+1	4	4
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek									2	2	2	2	2	2	2	2	2
Idegen nyelvek / angol							2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Idegen nyelvek csb/ heti időkeretből							2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	4+1	4+1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3
Informatika												1	1 0,5	1	1	1	1
Informatika csb/heti időkeretből												1	1,5	2	2	2	2
Digitális ismeretek/szabad órakeretből			1	1	1	1											
Gépírás/ szabad órakeretből							2	2	1,5	1,5	1,5	1					
Gépírás csb/heti időkeretből							2	2	1,5	1,5	1,5	1					
Környezetismeret	1	1	1	1	1	1	1	1									
Természetismeret									2	2	2	2	2				
Egészségtan												0,5	0,5				
Fizika													0,5	2	2	1	1
Biológia														2	2	1 1	1 1
Kémia														1	1	2	2
Földrajz														1+ 1	1+ 1	2	2
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1+ 1	1+ 1	1	1	1	1
Életvitel és gyakorlat csb/ heti időkeretből	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1
Testnevelés és sport/mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki									1	1	1	1	1	1	1	1	1
Erkölcstan	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon- és népismeret									1	1	1						
Szabadon tervezhető	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	3
Szabadon tervezhetőből felhasznált a tanórákhoz	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	3
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	25	25	25	27	27	28	28	28	28	28	31	31	31	31

	1. a.	1. b.	2. a.	2. b.	3. a.	3. b.	4. a.	4. b.	Fz.	5. a.	NY 5.	6. a.	NY 6.	7. a.	NY 7.	8. a.	NY 8.
Rehabilitációs órakeret	8	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10
A rehabilitációs órakeret terhére mozgásnevelés csb	8	8	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	10	10	10	10

osztályok heti időkerete - NAT alapján	52	52	52	52	52	52	55	55	51	51	51	51	51	56	56	56	56
Heti időkeretből csoportbontásokra (csb) felhasznált	1	1	1	1	1	1	5	5	5,50	5,50	5,50	7	6,5	6	6	6	6
Egyéb foglalkozás ("napközi") a heti időkeretből	15	15	15	15	15	15	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
kiscsoportos foglalkozások (1-3 fő): tehetség, felzárkóztatás, diff. fejlesztés +szakkör a heti időkeretből	7	7	7	7	7	7	9	9	7,5	7,5	7,5	6	7,5	9	9	9	9
Egyéni a heti időkeretből, amely gépi írásra is használható	3	3	4	4	4	4	4	4									
Gépi írás az egyéni órák terhére	1	1															

Tehetseggondozás, felzárkóztatás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
----------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

8.2. A tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A pedagógusoknak a tankönyvek kiválasztását a törvények által meghatározott határidőig meg kell tenniük. Csak olyan tankönyvet, munkafüzetet, segédeszközt használunk, amelynek alkalmazásával a szakmai munkaközösség egyetért, az aktuális törvényi előírásoknak megfelel. A tankönyvfelelős a jogszabályokban meghatározott határidőig, a mindenkor szabályok szerint érvényben lévő felületen elkészíti a tankönyvrendelést.

A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- a taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható;
- a taneszköz nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a tantárgy óraszámának és igényeinek megfelelő használatra több tanéven keresztül;
- a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására.

Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket:

- amelyek több éven keresztül használhatók;
- amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
- amelyekhez megfelelő nyomtatott kiegészítő taneszközök állnak rendelkezésre (pl. munkafüzet, tudásszintmérő, feladatgyűjtemény, gyakorló);
- amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, videókkal (pl. veszélyes, időigényes kísérletekről készült filmek, animációk 3D modellek, grafikonrajzoló, statisztikai programok, interaktív feladatok, számonkérési lehetőségek, játékok stb. segítségével);
- amelyekhez olyan hozzáférés biztosított, amely az iskolában használt digitális eszközöket és tartalmakat interneten keresztül a diákok otthoni tanulásához is nyújtani tudja.

Csak olyan tankönyveket rendelünk, amelyeket az év során rendszeresen használunk. Az ingyenes (normatív) tankönyvellátást az iskolai könyvtár állományából biztosítjuk.

8.3. A pedagógiai folyamatok megvalósítása

8.3.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése történik. Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait. Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat, és tanulásszervezési módokat

8.3.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat. A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek

elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával.

8.3.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. Különösen nagy hangsúly van a matematikai és az anyanyelvi kompetenciaterületek fejlesztésén. Esélyteremtéssel, felzárkóztatással, tehetséggondozással igyekszünk segíteni a tanulók képességeinek kibontakoztatását. A nemzetiségek, a nyelvi-vallási etnikumok iránti megértő, befogadó attitűd, a kultúrtörténeti relevanciájuk, államalkotó jelentőségük bemutatása egyaránt lényeges az ismeretközlésben és a nevelés-oktatás egészén keresztül.

8.3.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az egész életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulószervezési módokat.

8.4. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon.

A 2015-16-os tanévre minden évfolyamon heti 5 óra testneveléssel, valamint az adott évfolyamra meghatározott rehabilitációs órakerettel rendelkezünk, melyeket a mozgásnevelés tantárgy megvalósítására, a mozgáskorlátozott tanulók mozgásos fejlesztésére fordítunk.

8.5. A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai

Az általános iskolában a szülőknek választási lehetősége van, hogy felekezeti hit- és erkölcstan, vagy az erkölcstan órán vegyen részt gyermekük. A választás írásbeli nyilatkozattal történik és egy teljes tanévre szól. Egyéb esetben nincs választható tantárgy.

Minden tanév elején meghirdetünk szakköröket, sportfoglalkozásokat, énekkart, tanfolyamokat, melyek közül a tanulók szabadon választhatnak. A választás két egyéb foglalkozást érinthet és arra a tanévre kötelező.

8.6. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért iskolánk kiemelt feladatának tartja a sérült, szociálisan

hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését:

- ingyenes tankönyvellátás biztosítása a jogszabályok által meghatározott módon,
- kedvezményes ebéd biztosítása
- javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására,
- tanulók jogainak fokozott védelme,
- rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok és a védőnő segítségével (drog, alkohol, dohányzás).

A fenti feladatok összefogását az intézményvezető által megbízott gyermek-és ifjúságvédelmi felelős végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

8.6.1. A tanulási esélyegyenlőség biztosítása

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön.

Ennek érvényesítéséhez iskolánknak (a fenntartóval, a családdal, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő - oktató munka feltételeit:

- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása;
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési, értékelési eljárások alkalmazása.

8.7. Az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

8.7.1. Az írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái

- Informatív jellegű beszámoltatás
 - diagnosztikus felmérés,
 - feladatlapok,
 - házi feladatok (ld. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai).
- Szummatív jellegű beszámoltatás
 - témazáró dolgozatok,
 - félévi felmérések,
 - év végi felmérések, évfolyamdolgozatok.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások rendje

- Informatív jellegű beszámoltatás
 - tanév eleji diagnosztikus felmérés a tanulók tudásáról,
 - feladatlapok önálló kitöltése az adott órán elsajátított ismeretekről,
 - írásbeli házi feladatok megoldása.
- Szummatív jellegű beszámoltatás
 - témakörök lezárásakor,
 - félévkor,
 - év végén.

Az informatív jellegű beszámoltatás értékelésére szóban vagy szövegesen kerül sor. A szummatív jellegű beszámoló értékelése érdemjeggyel vagy szövegesen történik, a tanulók értékelését összefoglaló táblázatok alapján.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások eszközei:

- év eleji felmérő lapok (helyi),
- pedagógusok által készített, illetve (munka)tankönyvben megtalálható feladatlapok, házi feladatok, félévi felmérő lapok,
- a munkaközösségek által összeállított és kidolgozott év végi felmérő lapok.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások korlátai

Házi feladatok esetében ld. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai című fejezetben.

A sérültségből adódó korlátok:

- az írásképtelen, illetve írásukban korlátozott gyermekek feladataikat szóban végzik,
- akik kézi írásra képtelenek számológépet, illetve számológépet,
- beszédképtelen gyermekek alternatív kommunikációs módokat használhatnak írásbeli feladataik végzésére.

A szóbeli és írásbeli beszámoltatások eredményei azonos mértékben kerülnek figyelembe vételre.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások súlya, szerepe

Az informatív beszámoltatások segítségével történik a gyermekek erősségeinek, gyengeségeinek, elsajátított ismereteinek felmérése, amelyek meghatározzák a fejlesztés további feladatait, irányát.

A szummatív beszámoltatások esetében az elmúlt időszakban elsajátított ismeretek szintjéről történik felmérés, melyek minden esetben értékelésre kerülnek a pedagógiai szakasznak megfelelően szövegesen, vagy érdemjeggyel. Az érdemjegyek a félévi és év végi osztályzatok megállapításának alapját képezik

A munkaközösségek által összeállított és kidolgozott év végi felmérő lapok az egész évben elsajátított ismereteket mérik. A tanév végi osztályzatok megállapításánál az érdemjegyek összessége, valamint az év végi felmérő lapok eredménye azonos mértékben kerül figyelembe vételre.

8.7.2. Mérés, értékelés

A tantárgyi teljesítmények, valamint a személyiség összességének értékelésekor a szöveges és/vagy érdemjegyes értékelés módszerét alkalmazzuk.

Az értékelés, a fejlettség sajátosságainak feltárása annak érdekében, hogy folyamatos visszajelzés legyen a gyermek haladásáról.

Az értékelés szerepe, feladata:

- biztosítja a folyamatos visszajelzést, visszacsatolást;
- növeli a hatékonyságot;
- tükrözi a nevelés-oktatás eredményességét;
- tájékoztat;
- motivál.

Az értékelés jellemzői:

- egyénre szabott;
- folyamatos;
- közös (tanuló, pedagógus) tevékenység.

A portfólió

A portfólió a tanulók személyes fejlődésének nyomon követését segítő eszköz. A portfólió a tanuló önmaga által, tanárai által megfogalmazott céloknak, különböző produktumoknak (pl. írások, rajzok, dolgozatok, mérések, mozgásfejlődés) és önértékelő feljegyzéseknek gyűjteménye.

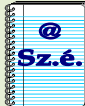
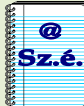
Az értékelés módszerei

A tantárgyi teljesítmények, valamint a személyiség összességének értékelésekor a szöveges és/vagy érdemjegyes értékelés módszere kerül alkalmazásra.

Az értékelés minden pillanatban áthatja a nevelő-oktató pedagógiai munkát. A pedagógiai módszerek teljes tárháza alkalmazásra kerül (a tanulók előzetes személyiségjegyeinek és/vagy ismereteinek számbavétele, célok megfogalmazása, motiváció és fenntartása, tervezés, kivitelezés, bemutatás, szemléltetés, tapasztaltatás, önálló megismerés, megfigyelés, magyarázat, kifejtés, megbeszélés, összehasonlítás, vita, játék, szerepjáték, változatosság, következtetés, összegzés, rendszerezés, alkalmazás, önálló feladatok, állandó és folyamatos visszacsatolás stb.).

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésénél a fentiekben ismertetett elvek, célok és feladatok érvényesülnek. A magatartás és szorgalom minősítésének kritériumait a „Házirend” szabályozza. Minden osztályozó értekezleten az osztályfőnök kollégák szöveges értékelésben ismertetik a tantestülettel a gyermekek e téren elért eredményeit, változásait, fejlődésüket, melyről, ezt megelőzően az összes osztályában tanuló gyermekkel kapcsolatban lévő oktató, mozgásnevelő, nevelő, pedagógiai asszisztens véleményét kikérte.

A tanulók értékelését összefoglaló táblázatok az alsó tagozaton:

Közismereti tantárgy	1. évfolyam		2. évfolyam		3. évfolyam		4. évfolyam	
	I.félév	II.félév	I.félév	II.félév	I.félév	II.félév	I.félév	II.félév
Tantárgyi tudást értékeli: tantárgyat tanító								
Rendszeresen				Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés 				
Havonta egyszer	Szöveges minősítés: kiválóan teljesített jól teljesített megfelelően teljesített felzárkóztatásra szorul 							
Félévkor	Szöveges minősítés: kiválóan teljesített jól teljesített megfelelően teljesített felzárkóztatásra szorul amely kiegészülhet az előre meghatározott skála alapján megírt szöveges értékeléssel 							
Év végén	Szöveges minősítés: kiválóan teljesített jól teljesített megfelelően teljesített felzárkóztatásra szorul amely kiegészülhet az előre meghatározott skála alapján megírt szöveges értékeléssel 			Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés 				

A piktoqramok jelentése a következő:

@napló ellenőrző felület

@napló

Szöveges értékelő lap, @napló

Bizonyítvány

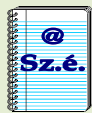
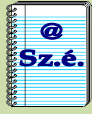
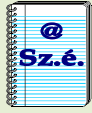
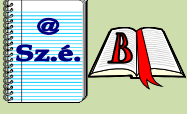

Szöveges értékelés alkalmazása történik az alsó tagozat első évfolyamán, valamint a második évfolyam első félévében. A további évfolyamokon érdemjeggyel történik az értékelés.

A szöveges értékelés átváltása érdemjegyekre a következő szabályok szerint történik:

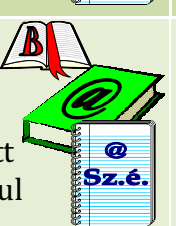
- felzárkóztatásra szorul = elégséges (2)
- megfelelően teljesített = közepes (3)
- jól teljesített = jó (4)
- kiválóan teljesített = jeles (5)
- kitűnő = dicséretes ötös

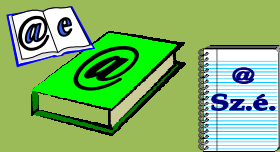
A tanulók értékelését összefoglaló táblázatok a felső tagozaton:

Közismereti tantárgy	Adaptációs csoport, fejlesztő év, képesség-rendező év	Felzárkóztató évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Tantárgyi tudást értékel: tantárgyat tanító	Félévkor és év végén			
Rendszeresen		Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés 		
Havonta egyszer		Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés 		
Félévkor		Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés 		
Év végén		Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés 		

A tanulók értékelését összefoglaló táblázatok az általános iskolában:

Magatartás, szorgalom	
Értékel: team (osztályfőnök, nevelőtanár, az osztályban tanító tanárok, mozgásnevelők, gyermekfelügyelő)	Minden évfolyamon
Havonta egyszer	Szövegesen, négyzavas skálán
Félévkor	Szövegesen, négyzavas skálán
Év végén	Szövegesen, négyzavas skálán

Készségtantárgy (életvitel-technika, rajz)	1-2 évfolyam félévéig	2. évfolyam év végétől - 8. évfolyam végéig
Tantárgyi tudást értékeli: tantárgyat tanító	I. félév – II. félév	I. félév - II. félév Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés
Negyedévenként	Szövegesen: kiválóan teljesített jól teljesített megfelelően teljesített felzárkóztatásra szorul 	Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés
Félévkor	Szövegesen: kiválóan teljesített jól teljesített megfelelően teljesített felzárkóztatásra szorul 	Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés
Év végén	Szövegesen: kiválóan teljesített jól teljesített megfelelően teljesített felzárkóztatásra szorul 	Ötfokozatú, érdemjegyes értékelés

Mozgásnevelés										
Minden évfolyamon										
Félévkor és év végén szöveges értékelés										
										
Értékel: mozgásnevelő	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Együttműködés										
Aktív, tudatos										
Ellenőrzésre szorul										
Közömbös										
Elutasító										
Önállóság, kiszolgálás										
Igyekvő										
Változó										
Passzív										
Társaihoz való viszonya										
Társaira figyel, csapattag										
Közömbös										
Elutasító, bomlasztó										
Tanár aláírása										

8.7.3. Saját fejlesztésű mérések

Funkcionális diagnosztika

A funkcionális diagnosztika kiter az általános fizikai jellemzők, külső megjelenés, a motoros struktúrák és alapfunkciók, az emberi mozgások, az életkornak megfelelő tevékenységek, a szenzoros képességek és a motoros képességek vizsgálatára. Ezeken túl sor kerül a kognitív teljesítmény, az emocionalitás, a család és a környezeti tényezők, az életminőség felmérésére is.

Folyamatdiagnosztika - ellenőrzés-értékelés

Félévkor, illetve év végén újra sor kerül a gyermekek vizsgálatára, felmérve ezzel a változásokat, melyek új utakat jelölhetnek ki a tanítási-nevelési-terápiás folyamatban.

8.8. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A Nkt.46. § (1b) értelmében a tanuló kötelessége, hogy eleget tegyen rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően tanulmányi kötelezettségének.

A Nkt.54. §(1) kimondja, hogy a tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével végzi

Az általános iskolában az előzetes értékelés az osztályfőnöki órán történik a tanulók véleményének meghallgatásával. Az osztályfőnök által megállapított jegyeket a nevelőtestület az osztályozó értekezleten áttekinti, és dönt a tanuló minősítéséről.

Az értékelést és a minősítést az osztályfőnök és a nevelőtestület a pedagógiai szempontok körültekintő mérlegelésével végzi, amelynek legfőbb szempontja, hogy mi szolgálja leginkább a nevelőmunka eredményességét, a tanuló fejlődését és motivációjának erősítését, de figyelembe vesszük a tanuló, illetve az osztály egyéni sajátosságait is.

Az év végi minősítésnél az első félévi fegyelmező intézkedéseit, az igazolatlan órákat és a késéseket is beszámítjuk. A magatartás és a szorgalom értékelése és minősítése egymástól függetlenül, külön szempontok alapján történik.

A Nkt. 54. § (2b) alapján a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél az érdemjegyek és osztályzatok a következők: példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2).

A Nkt. 54. § (2c) alapján a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél az érdemjegyek és osztályzatok a következők: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

A pedagógus kötelessége, hogy a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről.

8.9. Otthoni felkészüléshez adott feladatok meghatározásának elvei

Az intézmény általános iskolai intézményegységén a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (képesség- és képességfejlesztés, kompetenciafejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;
- az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- a FZ, ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

A KÖZÉPISKOLA INTÉZMÉNYEGYSÉG PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1. A középiskola mint intézményegység nevelési programja

A középiskola, az általános iskolai nevelés-oktatás folytatásaként, az egységes szemlélettel történő fejlesztést célul kitűzve, azoknak a mozgáskorlátozott fiataloknak nyújt esélyt az érettségi megszerzésére (a felsőoktatásba való bekapcsolódás, illetve a munkaerő-piaci megfelelést hosszabb távú célként szem előtt tartva), akik mozgásállapotuk súlyossága miatt eddig – jobbára – kiszorultak a köznevelés rendszeréből. A középiskolai intézményegység kiemelt feladata az ismeretnyújtáson túl a diákok - lehetőség szerinti - legmagasabb önállóságának elérése annak érdekében, hogy a társadalomba való beilleszkedésük zökkenőmentes lehessen.

Intézményünk legfontosabb feladata a tanulók korszerű ismereteinek és képességeinek, készségeinek kialakítása, bővítése, valamint személyiségük teljes körű fejlesztése.

A középiskola 4, nyelvi előkészítő évfolyam indítása esetén pedig 5 évfolyamos képzést biztosít (a mindenkori fenntartói döntés, illetve engedély értelmében) a 2015/16-os tanévtől induló (felmenő rendszerű) gimnáziumi, illetve kifutó rendszerű szakközépiskolai keretek között. A szakközépiskola esetében a 17-es (kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció) szakmacsoportban illetve a XXVI. Kereskedelem ágazatban képezzük a gyerekeket.

Mindkét iskolatípusnál a 11-12., illetve 12. és 13. évfolyamon az érettségire való felkészítés kerül előtérbe, az emelt szintű érettségit választók esetében ez még hangsúlyozottabb, amihez a fakultációk, érettségi felkészítők szervezésével emelt óraszámot biztosít az intézmény. Szakközépiskolai képzés esetén a későbbi szakmai képzésre történő beszámíthatóság feltételei a mindenkori szakképzési törvény, illetve a kerettantervek adta lehetőségek figyelembevételével határozhatóak meg.

1.1. Pedagógiai szakaszok

A középiskola 4 normál (9-12), vagy 9. NYEK és az azt követő 9-12. évfolyamokon biztosít általános képzést az alábbi területeken:

- nyelvi előkészítő évfolyam után a továbbhaladás a gimnázium (szakközépiskola) 9-12. évfolyamaira, kimeneti pont: középiskolai végzettség (érettségivel);
- nem nyelvi előkészítő 9-12. évfolyam célkitűzései megegyeznek a 9. NYEK évfolyamos 9-12. évfolyamának programjaival, eltérést a nyelvi képzés és az informatikai kompetenciák jelentenek;
- a 12. évfolyam után felsőfokú-, illetve középfokú szakképzési lehetőségek, valamint a munkába állás lehetőségének biztosítása.

A 9., nyelvi előkészítő (NYEK, 9/NY jelű) évfolyam

A képzés beindításának közvetlen céljai:

- a 9. nyelvi előkészítő évfolyamon tanulókat intenzív nyelvtanulási keretek között a tanult idegen nyelvből olyan használható tudáshoz juttatni, amelynek birtokában sikerrel tehetnek előrehozott, közép- vagy emeltszintű nyelvi érettségi vizsgát,
- a tanulóknak kedvező attitűdöt és motivációt kialakítani a nyelvek, a hozzájuk tartozó kultúrák és általában a nyelvtanulás iránt,
- a megfelelő tanítási és tanulási stratégiák alkalmazásával és átadásával a tanulókat képessé tenni nyelvtudásuk fenntartására és továbbfejlesztésére.

A nyelvi előkészítő évfolyamnak kiemelt fejlesztési feladata továbbá az információs és kommunikációs kultúra fejlesztése.

A plusz egy év lehetőséget ad a tanulóknak önmaguk jobb megismerésére (önismereti órákon), hogy elsajátíthassák az eredményes tanulási stratégiákat, módszereket (tanulásmódszertan tantárgy keretében). A NYEK évfolyam tantárgyai keretében a pedagógus feladata még a gondolkodási képességek fejlesztése, a kritikai gondolkodás megerősítése.

Ezen az évfolyamon is kiemelt hangsúlyt kap a mozgásnevelés, mint az önállóságra nevelés fontos színtere.

A képzési rendszerbe ezen az évfolyamon belépők számára - az egyéni felmérések után - a gépírás tanulása az informatikaoktatás keretén belül történik. További cél az ECDL vizsgák megkezdése és sikeres befejezése.

A 9-10. (9A-10A vagy 9ANY-10ANY jelű) évfolyam

A szakközépiskola 9-10. évfolyamán általános, elsősorban alapozó képzésben részesülnek azok a diákok, akik tovább lépve a 11-12. évfolyamokra majd érettségi vizsgát tesznek,

A 11-12. (11A-12A vagy 11ANY-12ANY jelű) évfolyam

A szakasz kimeneti célja felkészíteni a tanulókat az érettségi vizsgán való sikeres szereplésre, illetve a felsőfokú tanulmányokra, továbbá elsajátítani velük a sikeres munkaerő-piaci integrációhoz szükséges kompetenciákat. A pályairányítás elősegíti, hogy minden diák a mozgáskorlátozottságának és képességeinek megfelelő szintű további képzésben vegyen részt, amennyiben létezik ilyen specifikum.

1.2. Kiemelt pedagógiai területek, az ezeket erősítő szervezési formák

Felzárkóztatás-tehetséggondozás

A felzárkóztatás feladata, hogy egyéni fejlesztés biztosításával lehetőséget nyújtson a nevelés-oktatásra azoknak a tanulóknak is, akik felvételi eredményeik alapján egyes területeken lemaradást mutatnak, de a szóbeli felvételi bizottság javaslata szerint a középiskola követelményeinek meg tudnak felelni, lemaradásuk behozható.

Felzárkóztató foglalkozásra a 9-11. évfolyamokon van lehetőség. A foglalkozásokon az adott területen (általában egy-egy tantárgy) mutatkozó hiányok pótlása, a tanulás megsegítése, a tanulási technikák elsajátíttatása történik.

Felzárkóztató foglalkozáson vehet részt az a tanuló, akit a szóbeli felvételi bizottság vagy az osztályfőnök arra javasol. Az elérendő cél, hogy a lemaradás kompenzálása minél rövidebb időt vegyen igénybe, és azután a tanuló az osztállyal együtt haladjon az adott területen is.

A tehetséggondozás a kiváló képességekkel rendelkező tanulók lehetőséghez juttatásának elősegítése, támogatása mind a tanulmányok, mind a tanulmányokon kívüli területeken, mind a középiskola, mind a pedagógusok részéről.

Pályaorientáció - gazdálkodási, vállalkozási ismeretek

A tanulók önállóságának fejlesztése, a munkaerő-piacra való bejutásuk, valamint a társadalmi integráció megkönnyítése érdekében a középiskolában a gazdasági, illetve szakmacsoportos alapozás kiemelt fejlesztési terület, megvalósítási formáját a közismereti kerettantervek, illetve szakközépiskolában a szakképzési törvény és a szakmai kerettantervek szabályozzák, a 9. évfolyamtól. Ennek keretében a gyakorlati oktatás lehetséges belső színterei: informatikai oktató kabinetek, taniroda, ügyfélszolgálati munkában való részvétel (idegenvezetés a Nyitott Napokon, ünnepi alkalmak fogadásai, recepciók tevékenység, külső – akadálymentes – gyakorlóhelyek stb.).

Önállóságra való felkészítés – lakóotthon, tréninglakás program keretében

Az általános iskola által kidolgozott jó gyakorlat a középiskolában is folytatódhat. Az önállóság kialakítása érdekében, a tanulók részt vehetnek az intézmény által működtetett tréninglakás programban.

Középiskolai feladat az általános iskolában szerzett ismeretek bővítése, elmélyítése, további műveltség megszerzése, a szakmai képzés megalapozása, az érettségi vizsgára, illetve elsősorban a szakirányú szakmai tanulmányokra való felkészítés.

Az intézmény feladata a helyi tanterv összeállításánál figyelembe venni a fenti célok érvényesülésének lehetőségeit biztosító tantárgystruktúra kialakítását.

A tantárgyi környezeten kívül is olyan tevékenységi területeket kell a tanulók számára biztosítani, ahol kreativitásuk megnyilvánulhat, tehetségük kibontakoztatható és az egész életen át tartó tanulás (life-long learning: LLL) igénye továbbfejleszthető.

Kiemelt feladat az ismeretek elsajátítását segítő tanulás-tanítást, az emberi kapcsolatokat irányítását segítő kommunikáció, viselkedéskultúra és etika tanítása.

Az intézmény támogat minden olyan tanári-tanulói együttműködést, melyekben a diákok önismerete fejlődik, kezdeményező és vállalkozói készségük, felelős társadalmi magatartásuk kialakul.

A diákoknak olyan felkészítésben kell részesülniük, melynek segítségével az eredményesség és minőség iránti igény kialakul bennük, és a munkaerő-piaci helyzetüket emelő munkakultúrával rendelkeznek.

Az iskolai nevelés-oktatás jelentős anyagi, idő- és energiaráfordításokat igénylő folyamat. Ebből következik, hogy a Pedagógiai Program - mind a felnőtt-társadalom, mind pedig a tanulók szempontjából - alapvető értéknek kezeli az iskolai tanítási-tanulási folyamatok hatékonyságát és az elsajátított tudás és kompetenciák használhatóságát, hasznosságát. Ennek érdekében alapvető céljának tekinti a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését, a hatékonyság egyik feltételként pedig a modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá válását segítő szabályozást.

Családi életre nevelés

A felkészítés a családi életre abban segíti a fiatalokat, hogy egészséges, építő párkapcsolatot, majd felnőve szeretetteljes, jól működő családot tudjanak kialakítani és fenntartani. A családi életre nevelés során a fiatalokat életkorukból adódóan közvetlenül érintő kérdések kerülnek feldolgozásra. Kiemelt figyelmet kap a felnőtté válás, énkép, felelősségvállalás, testi és lelki egészség, szexualitás és kommunikáció témájához kapcsolódó ismeretek közvetítése. A témák csoportos feldolgozása lehetőséget nyújt a tanulók önismeretének, erkölcsi érzékének és társas kompetenciáinak fejlesztéséhez. A program figyelembe veszi a mozgáskorlátozottság kapcsán felmerülő speciális kérdéseket, a családi élet minden területén.

A program kidolgozására a TÁMOP-3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája című projekt keretén belül került sort.

Csoportbontások

Az egyes műveltségi területek, tantárgyak tanítása általában osztálykeretben történik. A kiemelt fejlesztési területeken – mozgás, idegen nyelv, informatika, gimnáziumban gazdasági tárgyak, szakközépiskolában szakmai tárgyak gyakorlatai (évközi és nyári összefüggő gyakorlatok vonatkozásában), - általában képesség szerinti csoportbontásban. A csoportbontások célja, hogy a fejlesztés hatékonyabb, az egyéni igényekhez igazodó legyen. A tanulók csoportba való kerüléséről az osztályban dolgozó pedagógusok, mozgásnevelők teamje dönt, a szakmai vezető irányításával.

1.3.A középiskola specifikumai

Rugalmasság

Ha szükséges, a tanulók fizikai és pszichés állapotához alkalmazkodva rugalmasan szervezhető a tanórák időtartama (összevont órák, aszimmetrikus csoport és oktatásszervezés stb.).

Önállóságra nevelés

Az intézmény középiskolai szakaszában az önállóságra nevelés hangsúlyozottabban jelentkezik, elsősorban a tanulók életkora miatt. Ennek egyik egyedi megvalósulását célozza az a törekvés, hogy tanulóinkat - a gazdasági képzés keretein belül – bevonjuk az intézmény (tanulókkal megosztható és végrehajtható) adminisztratív feladataiba, így a tanulók a tevékenység során különböző alapfokú adminisztrációs, gazdasági, pénzügyi, üzemeltetői stb. ismeretekre is szert tehetnek.

Mentori rendszer

Az életszervezés, a tanulás megkönnyítése érdekében vagy pedagógus, vagy felsőbb évfolyamos tanuló segítheti az intézménybe kerülőket, vagy alacsonyabb évfolyamon tanulók boldogulását. Ez magában foglalja a mentorral való folyamatos kapcsolattartást, konzultálást. A párok kiválasztása és együttműködése, a mentorálás meghatározott szokás- és szabályrendszer szerint történik.

2. A középiskolai nevelő-oktató munka

2.1.A középiskola céljai

A középiskolai intézményegység elsődleges célja az a köznevelési törvényben megfogalmazott törekvés, miszerint minden oktató-nevelő intézmény pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek, tanuló fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemezze.

Célunk tehát, hogy

- diákjaink tárgyi tudása gyarapodjon, gondolkodásmódjuk, kompetenciáik, készségeik, képességeik fejlődjenek; különös figyelemmel a tudás megszerzése technikáinak megszerzése és eredményes alkalmazása tekintetében,
- az - elsősorban mozgásállapotukból eredően - hátrányos helyzetű, tanulási nehézséggel küzdő tanulóink tanulmányi eredményei javuljanak, életesélyeik a munka világában növekedjenek;
- a szervezett és hatékony nevelő tevékenységen keresztül a tudatos, nemzeti értékekre épülő értékközlés legyen példaértékű és követendő a diákok számára, és ez által maguk is felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberekké váljanak;
- diákjaink felkészüljenek a sikeres életpályán való elindulásra, a társadalomba való sikeres beilleszkedésre; tanulmányaik befejezése után a magyarországi és európai munkaerő-piaci kihívásoknak meg tudjanak felelni;
- tanulóink kapjanak lehetőséget a tényleges felelősséggel járó és rájuk tartozó, illetve vonatkozó döntések meghozatalára a tanulási folyamatokban, a diákjogok gyakorlásában, a közösségi élet szervezésében (a tanárok tudják a diákokat segíteni, támogatni önálló döntéseik meghozatalában, a döntések következményeinek felmérésében);
- tanulóinkban - egyéni adottságaik és mozgásállapotuk sajátosságainak figyelembevételével - alakulhasson ki az élethosszig tartó tanulás igénye, a képességeikkel harmonizáló nevelő-oktató-mozgásfejlesztő tevékenység eredményeképpen.

2.2.A középiskola feladatai

Az egyes tantárgyak eredményes oktatásával olyan alapvető általános műveltség és nyitottság átadása, amellyel lehetővé válik a diákok továbbtanulása és beilleszkedése a társadalomba. A tantárgyak oktatása során rugalmasan kell alkalmazkodni a tanulók mozgásállapotához, pszichés és emocionális fejlettségéhez, a már elsajátított készségek és képességek szintjéhez.

A pályaválasztási érettség kialakítása a különböző munkatevékenységekhez szükséges kompetenciák fejlesztésével és az önmegismerési folyamat támogatásával.

Az önértékelés és a felelősségtudat erősítése érdekében alapvető a követelményszintek és az értékelés kritériumainak pontos kidolgozása és nyilvánossága. Az élethosszig tartó tanulás belső motivációjának megteremtése, a hatékony tanulási formák elsajátíttatása a különböző oktatási módszerek változatos alkalmazásával, a tananyag adaptálásával, tehetséggondozással, a tanulási kudarcok prevenciójával.

A mozgásfejlesztéssel kapcsolatos feladatok a középiskolában átalakulnak: hangsúlyossá válik az önálló élethez szükséges mozgásminták kialakítása és azok begyakoroltatása. Az élettér kinyitásával kell kialakítani az ehhez szükséges belső és külső motivációt.

A diagnózissal és mozgásállapottal kapcsolatos ismeretek átadása, a szükségletek tudatosítása. A fiatalok egyéni felelősségének hangsúlyozása az ezekből adódó kötelezettségek ellátásában.

Az önellátás és önrendelkezés mozgásos és szocializációs feltételeinek megteremtése.

A nevelő-oktató munka során az önálló véleményformálás és közösségi feladatvállalás támogatása, felkészítés a demokratikus magatartásformák gyakorlására.

A harmonikus személyiségfejlődés érdekében jó iskolai közösségek kialakítása, és az iskolai hagyományok ápolása. A közösségek összetartó ereje segítheti a diákokat a szocializáció folyamatában, olyan életkorban, amikor erősödő önállósodási igényük következtében egyre több káros hatásnak vannak kitéve.

A szakmai munka minél eredményesebbé és hatékonyabbá tételéhez a belső és külső kapcsolatrendszer adta lehetőségek kihasználása. A kapcsolati háló csomópontjai: iskola, család, társszakmák, társszervezetek stb.

A középiskolai nevelő-oktató munka megvalósításához szükséges a személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

A középiskolai nevelő-oktató munka pedagógiai feladatainak legfontosabb részterületei

- személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok
- egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok
- közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok
- kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység feladatai
- részvétel a közéletben
- iskola pedagógiai tevékenysége értékrendszerének deklarálása
- iskolában folyó oktatás-nevelés színterei
- fejlesztési területek – nevelési célok
- kulcskompetenciák

2.3.A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztés a tanulók társadalmi és szociális helyzetéhez, egyéniségéhez, adottságaihoz igazodó fejlesztés, amely komplex módon hat személyiségük egészére, lehetővé téve ezzel a minél sikeresebb szocializációt.

Cél

Elégedett, belső harmóniában élő személyiség kialakítása, melynek feltétele a társas érintkezéshez szükséges készségek elsajátítása, a példamutatás és a hátrányos helyzettel való tudatos szembenézés.

Pedagógiai feladatok

A motivációs és érzelmi karakter, a tudás és a szociabilitás, vagyis a személyi, szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének segítése.

A tanulók személyiségének fejlődését támogató tanulási környezet kialakítása, mely hozzájárul önmaguk megismeréséhez, motivációjukhoz.

A tanulók megismerése (célzott megfigyelés, mérés, közös programok, egyéni beszélgetés, stb.), az egész személyiség eredményes fejlesztése érdekében, azt megelőzőve.

A tanulók önismeretének, önértékelésének, tanulási motivációjának fejlesztése érdekében a fejlesztő értékelés alkalmazása.

Az önellátás és önrendelkezés mozgásos és szocializációs feltételeinek megteremtése.

A személyiségfejlesztés a tanulók társadalmi és szociális helyzetéhez, egyéniségéhez, adottságaihoz igazodó fejlesztés, amely komplex módon hat személyiségük egészére, lehetővé téve ezzel a minél sikeresebb szocializációt.

A személyiségfejlesztés megvalósulásának szinterei

- óratervi órák, valamennyi műveltségi terület nevelése-oktatása során, függetlenül az oktatásszervezés formájától (vagyis, a hagyományos osztálykeretben tartott, tantermi tanórákon éppúgy, mint pl. egy-egy projekt, csoportfoglalkozás során),
- értékelési rend működtetésének szinterei – a portfólió alkalmazásával a tanulók aktivitására építve,
- tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások – szakkörök, játék, manuális foglalkozások, kézműves tevékenységek, stb.,
- pályairányítási, pályaaorientációs tevékenységek,
- tanórán kívüli programok: szakkörök, sportkörök, ünnepségek, stb.,
- iskolán kívüli programok: kulturális programok, versenyek, stb.,
- a kollégium apartman rendszerben működő közösségei.

2.4. A teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az intézményi egészségfejlesztés az intézmény egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok, pedagógiai munkát segítőik és tanulók egészségről alkotott ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktató-nevelő tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

Az egészségnevelés kiegészül a tanulók önállóságra, önellátásra nevelésével. Képességeikhez, állapotukhoz mérten a legnagyobb fokú önállóság elérése a cél. Ehhez elengedhetetlen, hogy a mozgáskorlátozott diákok tisztán, pontosan lássák és elfogadják önmagukat és lehetőségeiket, azért, hogy tanulni, megújulni képes személyiséggé váljanak.

Célok

Az intézményi egészségnevelés célja, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást kapjanak egy személyes és környezeti értelemben ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Értsék és fogadják el az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát, az ezzel kapcsolatos beállítódásaik szilárdak, konkrét tevékenységekben megalapozottak legyenek.

Az elsajátított ismeretek birtokában legyenek képesek egészségük megőrzésére, egészséges személyiség kimunkálására, a helyes magatartás kialakítására.

Feladatok

- a legalapvetőbb egészségügyi ismeretek elsajátíttatása,
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás,

- az életkorral és egészségügyi, illetve mozgásállapottal járó biológiai-, pszichológiai-, higiénés életmódbeli tennivalók megismertetése és elsajátíttatása,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek kialakítása, erősítése, fejlesztése,
- az egészségre káros szokások (alkohol és drogfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás) biológiai- élettani-pszichés összetevőinek megismertetése
- a társas kapcsolatok egészségi és etikai kérdéseinek, szabályainak elsajátíttatása,
- a speciális, egyéni sérülésekből adódó problémák kezelésére, enyhítésére, megoldására alkalmas segítségkeresése, kiválasztása, alkalmazásuk megtanítása,
- figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló, aktivizáló szerep vállalása az egészség=érték tudatosításában.

Az egészségnevelési program megvalósulását segítik a gyermekorvos, illetve a védőnő.

2.5. Környezeti nevelés

Az intézményi környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekek, fiatalok felkészítésére kerül sor a környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.

Ezért a környezeti nevelés:

- megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő és élettelen környezettel,
- kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére,
- felkelti az igényt, képessé tesz: a környezet változásainak, jelzéseinek felfogására, a problémák megkeresésére, okainak megértésére, és a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre

Alapelvek, célok

- a természetnek mint létező értéknek tisztelete és megőrzése,
- a Föld egészséges folyamatainak megőrzése/visszaállítása – harmóniára törekvés,
- a bioszféra és a biodiverzitás megőrzése.

Fontos cél a szemléletváltás, a környezeti nevelés során megértetni a tanulókkal, hogy minden élőlény „egyenlő” – legyen az növény, állat vagy ember – mind a környezet része! Ez a fajta gondolkodás segít a mozgáskorlátozott fiataloknak egy egészségesebb énkép kialakításában, a másság elfogadásában és tolerálásában.

Másik lényeges célkitűzés, hogy rá kell ébreszteni a diákokat az élőhely minőségének fontosságára (vizek, levegő, talaj tisztasága), a természetes és az épített környezet megóvására, a fenntarthatóságra.

Hosszú távú pedagógiai feladatok

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése,
- rendszerszemléletre nevelés,
- fenntarthatóságra nevelés,
- a környezetetika hatékony fejlesztése,
- érzelmi és értelmi nevelés,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,
- a másik élőlény szabadságának tiszteletben tartása, önkontroll kialakítása,
- tolerancia kialakítása,

- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése,
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése,
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása.

Feladatok, tevékenységek, színterek

- hagyományok ápolása,
- szelektív hulladékgyűjtés,
- intézménylátogatások,
- intézményi újság biológia rovata,
- madáretetés,
- táborok, kirándulások,
- energiatakarékosság,
- aktív programok: „felelős vagyok környezetemért”.

A környezet adta további lehetőségek

- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában
- megemlékezés a környezetvédelmi szempontból jeles napokról (Madarak, fák napja; Víz napja; Föld napja, Takarékoság napja stb.)
- a szabadban történő oktatás helyének és feltételeinek kialakítása.

Szaktárgyi feladatok (vagy tevékenységek)

- minden adódó alkalom megragadása a szakórákon a környezeti nevelésre – minden tantárgyban.
- a napi környezeti problémák megbeszélése (például környezetszennyezés)
- természetvédelmi versenyek szervezése,
- a középiskolai képzésben a környezettudatosság, a globalizáció problémakörei, a fenntartható fejlődés témaköreinek hangsúlyos ismertetése, tananyagba emelése.

2.6. Elsősegély-nyújtási alapismeretek

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanírási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósulhat meg.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket,
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével,
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell segítséget vagy mentőt hívni,
- ismerjék meg a mozgáskorlátozottságból adódó speciális elsősegély-nyújtási helyzeteket.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok

- rendelkezzenek a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal - életkoruknak és mozgásállapotuknak megfelelő szinten - az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén,
- az elsősegély-nyújtás alapismereteinek bemutatása – életkornak megfelelő szinten,

- a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében az elsősegély-nyújtási helyzetek megismerése, a legfontosabb alapismeretek elsajátítása.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítését támogatja az intézményben működő egészségügyi-védőnői hálózat és az intézményi betegszoba.

Az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az intézményi betegszoba (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele évente egy alkalommal egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

2.7.A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A közösségfejlesztés az egyén szocializációjának része. E folyamat eredményeként válik a gyermek, fiatal az iskolai közösség – később a társadalom – teljes jogú tagjává. A közösségfejlesztés során a tanulók társas kapcsolatai az érték- és kultúráközvetítés folyamatában a közösség kialakulásig fejlődnek.

Célok

Olyan tevékenységrendszer és magatartásformák kialakítása, amelyek a konstruktív életvezetés megvalósításához segítik a tanulókat, egységes elvek, közös szemlélet mentén, amelyek segítik a közösségi élet rendjének létrejöttét.

Feladatok

- az intézmény értékeinek megfelelő szokásformák kialakítása, a tanulók felelősségteljes tisztségekkel történő folyamatos megbízása annak érdekében, hogy a munka közösségfejlesztő hatása érvényesülni tudjon,
- a különböző intézményi és azon kívüli közösségek szellemi, tárgyi és természeti értékeinek védelmére, megóvására való nevelés,
- segítőkészség, egymás elfogadásának kialakítása – egyes egyének vagy csoportok értékeinek felismerése, azok elfogadása, ennek érdekében az értékek felismerésére, megóvására, a segítségnyújtásra való ösztönözés,
- a társadalmilag is fontos magatartásformák megerősítése, gyakoroltatása, „számonkérése”,
- az intézményi elsődleges közösségek, az osztály és az apartman közösségek kialakulásának segítése, ennek érdekében a közösségi élet szervezeti és tevékenységi formáinak folyamatos fejlesztése.

A közösségfejlesztés megvalósulásának szinterei

- diákönkormányzat (DÖK), az intézményben a tanulók és tanulóközösségek érdekeinek képviselője, a tanórán kívüli és szabadidős programok szervezésének segítésére diákönkormányzat működik, a szervezet munkáját a 3-12. évfolyamokon - osztályonként és apartmanonként - megválasztott képviselők végzik, az intézményvezető által felkért pedagógus kollégák támogatásával,
- a tanórák, egyéb foglalkozások és szabadidős tevékenységek során alkalmazott technikák: a csoportmunka, projektek és általánosságban a kooperatív technikák,
- tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások,

- osztály, apartman és intézményi szintű hagyományok ápolásának rutinjai és programjai.

2.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység feladatai

2.8.1. A beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók

A tanulók beilleszkedési és magatartási nehézségei általában a szocializációs, pszichés zavarok miatt alakulnak ki, melyeket egy bizonyos életkor után a serdülőkorral járó problémák nehezítenek. Az intézményben ezek a problémák kiegészülnek a „másság” feldolgozásának nehézségeivel.

Cél

A beilleszkedési és magatartási problémák hátterében húzódó, a közvetlen és közvetett környezetben rejlő okok feltárásával, minél korábbi beavatkozással elérni, hogy a pszichés és egyéb mentális zavarok kialakulásának esélye csökkenjen, illetve a diákok együttműködjenek azok leküzdésében. Az intézmény minden intézményegységében érvényesülni tudjon az inkluzív nevelés-oktatás.

Feladatok

- a tanulók viselkedésének tudatos megfigyelése a különböző élethelyzetekben (osztály, kollégium, család, stb.) a vele foglalkozó pedagógusok, terapeuták és gyermekfelügyelők által, szükség esetén szakember (pszichológus, gyermekvédelmi felelős) bevonásával,
- az érintettek részvételével team-megbeszélés szervezése és a megoldási javaslatok kidolgozása,
- szoros kapcsolattartás az iskolapszichológussal, iskolaorvossal, védőnővel, más szakemberekkel, szülőkkel,
- az egyéni képességekhez igazodó tanulás megszervezése, egyéni bánásmód, személyre szabott, nevelő szándékú feladatok adása,
- következetesség érvényesítése a tanulók egész napjának szervezésében (a szabályok be nem tartása esetén is),
- őszinte, bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása a tanuló és az osztályfőnök, illetve a középiskolában a tanuló, mentoraik között,
- a szabadidő hasznos eltöltésére sokszínű programkínálat kidolgozása,
- ismeretterjesztő és tájékoztató előadások a fiatalok káros szenvedélyeiről (orvosi, rendőrségi szakemberek, civil szervezetek bevonásával), a nevelőtestület konzultációja a devianciáról (nevelési értekezleteken, belső továbbképzéseken).

Ennek érdekében végzett tevékenységek, színterek

- tanórai keretben, egyéb foglalkozásokon a különböző nehézségekkel küzdő gyermekek megfigyelése, kooperativitásra építő tanórák lehetőségének biztosítása, az együttélés szabályainak megismertetése, gyakoroltatása, az egymáshoz való alkalmazkodás élményének átélése,
- a szülők szemléletformálása, szoros kapcsolat a családdal, szülői értekezlet, fogadóóra, előadások szervezése oly módon, hogy ne sértse az intézmény a szülők felelősségét és az autonóm döntéshozáshoz való jogát, valamint a nagykorú tanulók jogi önállóságát,
- olyan programok szervezése, melyek a szabadidő hasznos eltöltésére motiválnak,

- teamek létrehozása – egy-egy tanulóval vagy azok csoportjával közvetlenül foglalkozó szakemberek, illetve a szülők bevonása a sikeres megoldás érdekében (a megoldási utak feltérképezése),
- középiskolában a mentori rendszer működtetése, mely segítséget nyújthat a beilleszkedési, magatartási problémák esetén is.

2.8.2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A pedagógiai munka fontos eleme a tanulók tehetségének felfedezése, és az optimális fejlesztésről való gondoskodás.

Célok

- a kiemelkedő készségek, képességek, kompetenciák, érdeklődési területek minél korábbi felfedezése (oktatói tapasztalatok, a bemeneti mérések alapján kialakított tanulási térkép mentén a) a legteljesebb és leginkább optimális tehetséggondozás elérése – nagy hangsúlyt fektetve a nem tantárgyi tehetségek felfedezésére, fejlesztésére is,
- a tanulók önmaguk is fedezzék fel és fejlesszék tehetségüket, legyenek képesek a kiemelkedő területek felismerésére, ezek célzott fejlesztésére, ezáltal készüljenek fel az önrendelkező, önálló életre, a társadalmi beilleszkedésre,
- legyenek képesek megfelelő és reális, önismereten alapuló, a védett és nyitott munkaerő-piaci helyzetekre egyaránt figyelő pályaválasztásra.

A tehetség, különleges képesség fejlesztése érdekében végzett tevékenységek

A tehetséggondozás jelentős része a képzési programban is megfogalmazódik:

- képesség szerinti csoportbontás (számítástechnika, nyelv, mozgásnevelés stb.), differenciálás, átjárhatóság biztosítása a csoportok között,
- szakkörök szervezése az érdeklődési körnek megfelelően (művészetek, sport, stb.), az erőforrások reális kihasználásával,
- tanulmányi és sportversenyeken, illetve pályázatokon való részvétel,
- 9. NYEK-es évfolyamon emelt szinten történő oktatási tartalmak optimális meghatározása (a hatályos jogszabályok lehetőségei szerint),
- az érettségit megelőző 2 évfolyamon a közép-, illetve emelt szintű érettségire való felkészítés.

Az iskolán kívüli foglalkozások keretében a tanulók – elsősorban önkéntes választásuk alapján – különböző sport- és művészeti tevékenységet folytathatnak. A különböző sportágak hobbiszintű űzése mellett az intézmény támogatja a versenysportra való felkészülést, adott esetben a paralimpiai utánpótlás-nevelést.

A pályaaorientációs tevékenység a továbbtanulási lehetőségek időben elkezdett feltérképezése, a célirányos felkészítés, tudatos pályaválasztás támogatása szintén részét képezik a képesség-kibontakoztató tevékenységnek.

A középiskolában a megfelelő mentor kiválasztása - a tanácsadásokkal, a személyes példamutatással, a beszélgetésekkel - segítséget nyújthat a kiemelkedő képességek fejlesztésében és kibontakoztatásában.

2.8.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanulási kudarcok valamely képesség zavara, részleges hiánya, fejletlensége következtében alakulnak ki, melyek sokszor a mozgáskorlátozottság másodlagos tüneteinek tekinthetők. Ehhez egy bizonyos életkor után hozzájárulnak a serdülőkori

problémák, melyeket sokszor a nem megfelelő szociokulturális háttér is nehezíthet. Feladata: az okok pontos feltárása, az ezek alapján szükséges fejlesztő folyamat tervezéséhez szükséges szakértelemmel rendelkező szakember felkutatása és bevonása. A sikeres fejlesztés érdekében a szülőkkel, családi házzal való együttműködés is elengedhetetlen.

Cél

A tanulók segítése egyéni képességeik, tehetségük, fejlődési ütemük, szociokulturális helyzetük folyamatos figyelemmel kísérésével, ezáltal a hozott hátrányok csökkentése, illetve az igény kialakítása azok leküzdésére.

Feladatok

A prevenció – a tanulási- és/vagy viselkedészavar pontos feltérképezése (szükség szerint együttműködésben a Szakértői Bizottsággal) a lehető legkorábbi időszakban.

A feltárt problémák alapján:

- differenciált, az egyéni igényekhez igazodó tanórai tanulásszervezés (mentorálás),
- fejlesztő-felzárkóztató foglalkozások biztosítása tanórán és tanórán kívül.

A betegségek, környezetváltozások gyakori okozói a lemaradásnak, tanulási kudarcoknak. Ezekben az esetekben a megsegítés leghatékonyabb módja az egyéni bánásmód a beszélgetéseken, családlátogatásokon, differenciált foglalkoztatáson keresztül.

Átmeneti szakaszok megkönnyítése, a középiskolába, illetve az érettségi utáni lehetséges élethelyzetekre való felkészülés és átmenet segítése, a váltásra való felkészítés:

- kölcsönös nyílt napok szervezése – belső és külső látogatók számára,
- konzultációk, hospitálások biztosítása az átmenetben érintett évfolyamokon tanítók számára,
- tananyag- és követelményrendszer egyeztetése az egyes szinteken,
- „áttanítások” biztosítása –középiskolai pedagógusok tanítása a felső tagozaton,
- közös programok szervezése.

A sikeres fejlesztő, illetve megelőző tevékenységeket támogatja a tanulási környezet, az iskolai felszerelés- és eszközrendszer (könyvtár, számítástechnika), az egyéb infokommunikációs eszközrendszer (helyi és az aktuális kutatási és fejlesztési eredmények) felderítése, ismerete, ezek alkalmazásának lehetőségei, illetve egyéb taneszközök, felszerelések.

2.8.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A gyermekek és családjuk szociális helyzetéről a rendszeres kapcsolattartáson, beszélgetéseken, családlátogatáson, környezettanulmányok során gyűjthetők információk.

Célok

A tanulók szociális hátrányainak feltérképezése, felismerése a lehető legkorábbi beavatkozás érdekében.

A családok szociális nehézségeinek enyhítése, ezzel a gyermekek helyzetének könnyítése:

- szülők rendszeres informálásával (személyes beszélgetések, intézményi és osztály szülői értekezleteken, fogadóórákon stb.) az igénybe vehető juttatásokról, a hivatali ügyintézés módjáról,
- az iskola diákjóléti segélyezéséről szóló házi szabályrendszer segítségével (az iskolai SZMSZ része) a ruházat vásárlásának, tanszerköltség, zsebpénz, kulturális programon való részvétel támogatásával.

Feladatok

- a szociális hátrányok felderítése, nyomon követése, szélsőséges esetek egyeztetése a gyermekvédelmi felelőssel,
- a szociális hátrányok ellensúlyozása az aktuális törvények figyelembevételével (étkezési hozzájárulás, nevelési és egyéb segélyek, tankönyvtámogatás, stb.),
- a legrászorultabbak támogatása pályázati lehetőségek kihasználásával; ösztöndíjak, kulturális események pályázati támogatásból való szervezése stb.,
- a Zsótér Pál Alapítvány közreműködésével a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segédeszköz-beszerzésének, hagyományos iskolai és szabadidős programokon való részvételének segítése.

A hátránykompenzációs tevékenységek főbb területei:

- megfelelő tanulási környezet kialakítása, mely lehetőséget teremt ahhoz, hogy a tanulók magasabb kognitív teljesítményt érjenek el, ismereteik bővítéséhez az intézmény – lehetőség szerint - biztosítson olyan feltételeket, melyeket a család nem feltétlenül tud megteremteni – pl. mozi-, színház-, múzeumlátogatások, számítógép használatának biztosítása, kirándulások, könyvtár használata, felzárkóztató órákon többletismeret nyújtása stb.,
- a nevelés-oktatás, a tevékenységrendszer sokszínűségének, változatosságának megteremtése (újszerű oktatásszervezési formák: projekt, témahét, néhány műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása), ahol minden tanuló egyformán kap lehetőséget a részvételre és az együttműködésre,
- lehetőség és szükség szerint a tantárgyi orientáltság feloldása, mely lehetővé teszi a szorongásmentes tanulói környezet kialakítását, hozzájárulva az önmegvalósításhoz, a meglévő motivációs bázis új elemekkel és eszközökkel történő kiegészítésével,
- a valamely területen kiemelkedő teljesítményt nyújtó hátrányos helyzetű gyermekek esetében a pályaaorientációs tevékenység – a tanulás fokozott figyelemmel kísérésén túlmenően - egészüljön ki látogatások szervezésével, civil szervezetek bevonásával, az intézmény fordítson különös gondot rájuk (önképzőkörök, diákkörök, képességfejlesztő szakkörök, pályázati lehetőségek, ösztöndíjak stb.).

2.8.5. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az középiskolai gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység elsősorban az osztályfőnökök munkáján keresztül, az intézményi gyermekvédelmi felelős koordinálásával valósul meg.

Ezen a területen a szakmai munka koordinálása, a külső és belső kapcsolatok ápolása az intézményi gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata.

Minden pedagógus, kiemelten az osztályfőnökök kapcsolódó feladatai:

- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokban, a fejlődést veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában,

- a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek figyelemmel kísérése, felzárkóztatásuk biztosítása,
- a családi házzal történő kapcsolattartáson keresztül a családban jelentkező problémákra történő (tapintatos) fel- és odafigyelés,
- az iskolai eszközökkel nem megoldható problémák esetében a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tájékoztatása, aki az intézményvezetővel együtt kidolgozza a megfelelő megoldási alternatívák lépéseit.

2.8.6. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Iskolánk kiemelt feladatának tartja a sérült, szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve (lehetőségek szerinti) megszüntetését:

- ingyenes tankönyvellátás biztosítása a jogszabályok által meghatározott módon,
- kedvezményes ebéd biztosítása a jogszabályok által meghatározott módon,
- javaslat tétele támogatások igénylésére a jogszabályok által meghatározott módon,
- tanulók jogainak fokozott védelme,
- rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok, egészségügyi és más (bevont) dolgozók segítségével (drog, alkohol, dohányzás, (internetes) zaklatás).

A fenti feladatok összefogását az intézményvezető által megbízott gyermek- és ifjúságvédelmi felelős végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A tanulási esélyegyenlőség biztosítása

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön.

Ennek érvényesítéséhez iskolánknak (a fenntartóval, a családdal, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő - oktató munka feltételeit:

- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása; délutáni tanulószoba illetve tanulóklub működtetése (kollégista és bejáró tanulók számára),
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési, értékelési eljárások alkalmazása.

2.9. Komplex intézményi mozgásprogram

A komplex intézményi mozgásprogramnak része a középiskolai mozgásnevelés. Célunk, hogy a mozgásstátusz figyelembevételével az egészséges életmód-tréningek ebben az intézményegység terveiben is szerepeljenek és épüljenek be a kötelező, illetve ajánlott

iskolai programokba (sport- és egészségnap, részvétel a különféle helyi szervezésű fittségi és más sportprogramokon).

A mozgásos tevékenységek – lehetőség szerint – a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően legyenek figyelembe véve, illetve épüljenek be az óratervi órákba, különös tekintettel az ülő életmód és az ülőmunka túlsúlyának kompenzálása fontos. Ezért a tantárgyfelosztás szerint a testnevelés órákat (évfolyamonként, a rendelkezésre álló órakeret) és a rehabilitációs-rehabilitációs órák minél nagyobb arányú kihasználásával erre a célra használjuk fel.

Fentieken túlmenően - lehetőség szerint – célunk az, hogy tanulóink minél nagyobb időkeretben és változatosabb programok keretében képviseltessék magukat a sportfoglalkozásokon (tömegsport, sportszakkör, sportkör stb.).

Célunk továbbá, hogy az egyéb foglalkozásokon és az iskolai sportegyesülettel, illetve – lehetőség szerint - a környezetben működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, az iskolai működést támogatni hivatott alapítvánnyal alakuljon ki harmonikus együttműködés az iskola tanulói mozgáskultúráját fejleszteni hivatott programok támogatása céljából.

A tanulmányi kirándulások és az egyéb szabadidős programok egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.

Az osztályfőnöki órák tematikájában szerepeljen a testmozgás propagálására, mely foglaljon magába életvezetési tanácsokat is.

Az uniós és a központi költségvetési források kimerítésével és az ezekre épülő anyagi alapokra támaszkodva kerüljenek a tanulók számára választható szabadidős tevékenységek közé a legváltozatosabb sport- és mozgásprogramok.

2.10. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok alapvető feladata a magasabb jogszabályok, a pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, valamint az intézmény más belső szabályzatai és vezetői utasításai szerint előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása.

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg, melyek tanulóval közvetlenül eltöltött tanórák, illetve foglalkozások és egyéb pedagógiai tevékenységek formájában valósulnak meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése (e-napló),
- normál, próba- és kísérettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása, azokon kérdező-, javítótanári, jegyzői és vizsgaszervezői feladatok ellátása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,

- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények, kulturális programok megszervezése, azokon való részvétel illetve felügyelet,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon a vezetők által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása,
- mozgásstátusz ismerete, az indikációk és kontraindikációk szerepe, jelentősége, alkalmazása,
- mentorálási feladatok végzése, tanulói portfóliók karbantartása,
- szükséges adminisztráció elvégzése,
- pályázatok összeállítása, pályázati tevékenységekben való részvétel (többnyire külön megbízási szerződés alapján), majd bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az osztályfőnököt – az intézményegység, valamint a szakmai munkaközösségek vezetőjével konzultálva – az intézményvezető bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét követve.

Az osztályfőnök feladatai

- az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire,
- együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását,
- segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját, kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével,
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti,
- szülői értekezletet, fogadóórát tart,
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása, tanulói portfólió elkészítésének koordinálása, érettségi és egyéb vizsgákra való jelentkezés,
- segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát,
- kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével,
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére,

- részt vesz a szakmai munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását,
- órát, foglalkozásokat látogat az osztályban,
- ismeri az osztálya tanulói mozgásstátuszát, kapcsolatot tart a mozgásnevelőkkel és az egészségügyi ellátásban, a napi ellátásban részt vállaló munkatársakkal (asszisztensekkel).

3. Az iskolában folyó oktatás-nevelés színterei

Tanórai foglalkozások

- Intézményi és nem intézményi színtereken: üzemlátogatás, belső és külső gyakorlatok színhelyein.

Egyéb foglalkozások

- szakkörök, műhelyfoglalkozások, tanfolyamok,
- tanulmányi és sportversenyek,
- korrepetálások,
- tanulószoba,
- könyvtár stb.

Szabadidős tevékenységek

- műveltségi foglalkozások (múzeum, színház és egyéb kulturális események),
- osztályfoglalkozások,
- sportfoglalkozások,
- iskolai hagyományos rendezvények (gólyatábor, szalagavató, ballagás stb.),
- tanulmányi kirándulások (ittthon és - a középiskolás évek alatt, lehetőség szerint legalább egy esetben - a határon túli magyarság vonatkozásában).

Közéleti tevékenységek

- diákönkormányzat,
- iskolarádió,
- társadalmi életben való részvétel (nem köznevelési intézményekkel közösen szervezett rendezvények, megemlékezések),
- közösségi szolgálat (küldés és fogadás),
- önkéntesség.

3.1. Fejlesztési területek, nevelési célok – a középiskola pedagógiai tevékenységében megjelenő értékek

A fejlesztési területek és a nevelési célok intézményi szinten határozzák meg a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. Az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett – előzőekkel egyenrangúan – az emóció, az érzelmi és erkölcsi nevelés is hangsúlyt kap, e területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

Az erkölcsi nevelés

- Az erkölcsi nevelés kulcsfogalmai, melyek alapját jelentik a tanulók erkölcsi érteke fejlesztésének: felelősségérzet, igazságérzet, önállóság, világlátás-világnézet,

konfliktuskezelés, életvezetés, közösségi létezés, közjó, kötelességtudat, munka értéke, empátia, megbecsülés, mértékletesség, tisztesség, elfogadás.

- Kiemelt feladat a közelmúlt – sok esetben még ma is vitatott – történelmi eseményeinek etikai alapú megközelítése, a XX. századi totális diktatúrák sokoldalú bemutatására, különös tekintettel a társadalomtudományi és művészeti tantárgyak oktatása segítségével.
- Elvárás, hogy az iskolai közösség élete, tanárai és alkalmazottai példamutatása támogassa a tanulók ez irányú készségeinek megalapozását és fejlesztését.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

- A tanulók ismerjék meg és értsék nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Ismerjék a jeles magyar történelmi személyiségek életét (tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát), legyenek képesek az alkotók munkásságának és alkotásainak helyes (etikai alapú és történelmi távlatú) megítélésére.
- Legyenek cselekvően birtokában azoknak az ismereteknek, egyéni és közösségi tevékenységeknek, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és annak népei megismerését, megbecsülését határainkon belül és kívül egyaránt. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg annak történelmét, sokszínű kultúráját.
- Tájékozódjanak és legyenek képesek organizálni az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeit, ismerjék nehézségeit és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákat. Legyenek birtokában az egészséges nemzeti öntudatnak, ítélik el a szélsőséges nacionalizmust – legyen számukra evidencia a nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelemalkotó szerepe.

Állampolgárság, demokráciára nevelés

- Ismerjék, értsék és fogadják el tanulóink a demokratikus jogállam, a közélet működésének alapjait: az állampolgárok felelősségét, a nemzeti öntudatot, mely összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Érezzék magukénak a cselekvő állampolgári magatartást, a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartását, az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletét, az erőszakmentességet, a méltányosságot.
- A felelős állampolgárrá nevelésnek szerves része a demokratikus jogállam és a nemzeti függetlenség (szuverenitás) ellen fellépő törekvések felismerése, a diktatúrák elleni küzdelem, a XX. századi totális diktatúrák jellemzőinek helyes megítélése.
- Az iskola teremtsen meg annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítsa a honvédelmi nevelést – elfogadva annak specifikumait a speciális intézmény lehetőségei között. Legyen evidencia a közügyekben való aktív, kreatív részvétel, az önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztése.
- Az középiskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb specifikációk mentén – az Alaptörvény, a Nemzeti Hitvallás és az Alapvetés megismertetése.

Önismeret, társas kultúra

- A helyes, racionális önismeret és énkép a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni tanulóink megalapozott önmegismerését, párhuzamosan egymás különbözőségeinek elfogadásával, az empátia képességének kifejlesztésével, az egymás iránti feltétlen tisztelet kialakításának képességével, a szereteten alapuló emberi kapcsolatok kialakításának képességével.

Családi életre nevelés, a testi-lelki egészségre nevelés

- A család az egyén és a társadalom számára is kiemelkedő jelentőségét közvetíteni kell a fiatalok felé, a családok egyre nagyobb arányára jellemző válságok szükségessé teszik e szakterület beemelését az iskola életébe. Kiemelt feladat a harmonikus családi minták közvetítése, a család mint közösség megbecsülése. A családi életre történő felkészítés a fiatalok számára a felelős párkapcsolatok kérdésköre, a családi konfliktuskezelés, a szexuális nevelés kérdéseit is magába foglalja.
- A harmonikus családi életre nevelés célkitűzéseit segíti a középiskola tantervébe beemelt háztartási költségvetéssel kapcsolatos ismeretanyag.
- A „TÁMOP 3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája”, a 2013/14-es tanévben a „Gazdasági és pénzügyi ismeretek bővítése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakulását elősegítő intézményi innováció tevékenység” keretein belül kidolgozott és az osztályfőnöki és gazdasági fakultáció tantárgyaiba beemelte A pénz helyes használata a hétköznapi életben elnevezésű innováció tananyagtartalmait.
- Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot optimális megéléséhez. Ezen a területen a fenti TÁMOP projekt Öko-tudatos életmód és fogyasztás elnevezésű innováció tantervbe emelése történt meg.
- Különös feladatot jelent a mozgáskorlátozott, sok esetben romló vagy stagnáló mozgásstátuszú gyermekek esetében a fizikai erőnlét, a fittség, a test egészsége és jóléte és az elválaszthatatlan lelki egyensúly komplexitása jelentőségének megértetése.
- Ennek része a rendszeres testnevelés és sporttevékenység, melyet az iskola falait elhagyva is – saját motiváció révén – folytassanak, hiszen így könnyebb elviselni a terheléseket.
- Az egészségfejlesztés- és megőrzés lényege, hogy tanulóinknak legyen igénye a helyes táplálkozás, a testmozgás, a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, alkalmazására.
- Legyenek tisztában a prevenció lehetőségeivel a betegségek megelőzése tekintetében, és minden olyan ismerettel és lehetőséggel, mely a szabályok betartásával a veszélyek megelőzésére fókuszál (közlekedés, munkabiztonság, veszélyes anyagok és körülmények, váratlan helyzetek kezelése stb.).
- A prevenció térjen ki a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának kérdésköreire is.
- Lényeges feladat a mozgástanulás és a tanulók saját testképének megismerése és a helyes testtudat kialakítása.
- Mindezeket sikeresen segíthetik elő a komplex intézményi mozgásprogramok.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- Ösztönözzük a tanulók személyiségének fejlesztését, kibontakozását, ezáltal célul tűzzük ki a hátrányos helyzetű (a fogyatékkal élő) emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását. Tesszük ezt úgy, hogy bár az érettségi vizsga feltételéül szabott 50 óra közösségi szolgálati munka az intézmény tanulói

számára nem kötelező, mégis kidolgozzuk és biztosítjuk a szolgálatot vállaló tanulóknak a programban való részvételt, így saját élményű megtapasztalás révén ismerik meg fiataljaink a más rászoruló csoportok sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a magatartás elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- Fiataljainknak meg kell tanulniuk, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel szükséges használni.
- Ehhez nyújt segítséget a középiskolában folyó természettudományi oktatás és nevelés terén a tanulók empirikus tapasztalataira épülő és életkori sajátosságaikhoz, mozgásstátuszukhoz illeszkedő ismeretátadás.
- Az intézménynek fel kell készítenie tanulóinkat a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.
- Ezen a területen „TÁMOP 3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája”, a 2013/14-es tanévben a „Gazdasági és pénzügyi ismeretek bővítése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakulását elősegítő intézményi innováció tevékenység” keretein belül kidolgozta és az osztályfőnöki, biológia és gazdasági fakultáció tantárgyaiba beemelte az Öko-tudatos életmód és fogyasztás, és a Tudatos állampolgár - gondnokság alá helyezés és támogatott döntéshozatal elnevezésű innováció tananyagtartalmait.

Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. A pályaválasztási érettség fontos összetevője az integrált énkép és a reális önismeret. Ennek kialakulásában meghatározó szerepe van a közvetlen és közvetett környezetnek. A helyes pályaválasztási döntés az egyéni adottságok, és az objektív tényezők optimális összeegyeztetése alapján jön létre.

A pályaválasztást a pedagógusok segítik, de a végső döntés a szülőké (gondviselőké) és a tanulóké. A középiskolában továbbra is a tanárok, illetve nevelők segítségével, de egyre önállóbban, nagyobb felelősséget vállalva, a tanulók választása érvényesül. Ennek eszközei: önismereti foglalkozások, tábor, beszélgetések egymással, szakemberekkel és sorstársakkal (a szóba jöhető szakmát gyakorló, illetve azt tanuló személlyel), iskola-, intézménylátogatás, TISZK-ek látogatása, üzemlátogatás, szakmai külső gyakorlatok, meghívott előadók, oktatófilmek, állásbörzéken való részvétel stb.

- A sikeres pályaválasztás, pályairányítás feladatai, feltételei
 - reális önismeret,
 - a diagnózis és a mozgásállapot alapos megismerése és elfogadása következtében a tanulók legyenek tisztában fizikai terhelhetőségükkel, ez feltétele a sikeres pályaválasztásnak,
 - saját képességek, lehetőségek feltárása, kibontakoztatása,
 - tanulási motiváció, érdeklődési területek, személyes tulajdonságok, szellemi teljesítőképesség feltárása, tudatosítása,
 - a választott pálya és a személyiség megfelelésének feltárása, tudatosítása,
 - reális jövőkép kialakítása,
 - társadalmi, gazdasági, politikai folyamatok megismertetése,

- tájékozódás a munkaerőpiacon, álláskeresés folyamatának megismerése,
 - tudatos felkészítés a választott pályára,
 - továbbtanulásra való felkészülés,
 - tantárgyi felkészítés a felvételi tárgyakból,
 - tanulás-módszertani ismeretek,
 - fizikai állapot erősítése,
 - önálló életvitel kialakítása.
- Mindezek a következő tevékenységek során valósulnak meg:
 - pályaválasztási tanácsadás, jövőkép tervezése,
 - követendő példák bemutatása,
 - helyes önismeret kialakítása,
 - önismereti csoportok létrehozása,
 - képzési körülmények ismertetése,
 - az egyes pályák követelményrendszerének ismertetése,
 - mozgáskorlátozottakat foglalkoztató munkahelyek megismerése,
 - megfelelő motiváció kialakítása az átgondolt reális választásra,
 - külső kapcsolatok kialakítás és ápolása,
 - társintézményekben tett látogatások, információ, tapasztalatszerzés céljából
 - pályaválasztási tanácsadás,
 - találkozók szervezése korábban érettségizett, illetve végzett egyetemi hallgató, illetve dolgozó diákokkal,
 - fogyatékos személyeket is alkalmazó munkahelyekkel való kapcsolattartás, illetve látogatásuk.

A pályaválasztási folyamat szoros együttműködésben zajlik az általános iskolai intézményegységgel, a családdal és a diákokkal.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Középiskolásainknak hasznosítható ismeretekkel kell rendelkezniük a világ- és nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások gazdasági-pénzügyi folyamatairól, a pénzintézetek és a közszféra intézményeiről és az ezekben zajló folyamatokról. Cél, hogy a tanulóink ismerjék fel saját helyüket, felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudjanak optimálisan mérlegelni és fel tudják mérni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. A középiskolai évfolyamokon a diákok gazdálkodási-vállalkozási, közgazdasági, illetve marketing ismereteket, illetve szakmai idegen nyelvet tanulnak. A tantárgy elméleti ismereteket nyújt a következő témakörökben: alapfokú üzletvezetői, gazdasági, pénzügyi, üzemeltetői ismeretek, vállalkozás alapítása-vezetése, adminisztratív feladatok, adózás, könyvelés, munkaügyi kérdések stb. Gyakorlatban bepillantást enged különböző, jól működő vállalkozások ügymenetébe, illetve az intézmény lehetőséget nyújt a gyakorlat megvalósításához a taniroda üzemeltetésével. Az iskolai adminisztráció, az iskolai ügyfélszolgálati munka színtere az irodai-ügyviteli gyakorlatoknak, az iskola adminisztratív munkakörben dolgozó munkatársainak felügyeletével és segítségnyújtásával.

- Intézményünk biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó jogszabályokkal és gazdasági tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.
- A TÁMOP 3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája 2013/14-es tanévben a „Gazdasági és pénzügyi ismeretek bővítése, a tudatos fogyasztói magatartás

kialakulását elősegítő intézményi innováció tevékenység” keretein belül kidolgozott és az osztályfőnöki és gazdasági fakultáció tantárgyaiba beemelte a

- Postai pénzügyi és egyéb szolgáltatások
- Öko-tudatos életmód és fogyasztás
- A pénz helyes használata a hétköznapi életben
- A fogyasztóvédelem alapjai
- Az elektronikus ügyintézés lehetőségeinek bemutatása
- Az e-kereskedelem lehetőségeinek bemutatása
- E-környezet biztonsága
- Az e-bankolás
- Adózási alapismeretek, személyi jövedelemadó című előadások, illetve innovációk tananyagtartalmait.

Médiatudatosság

- Intézményünk, ezen belül a középiskola kiemelt célja, hogy a tanulók a globális nyilvánosság, a „világfalu” felelős ismerőjévé és használójává váljanak: értsék a hagyományos és az új médiumok nyelvét. A tudatos médiahasználat segíti a mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezését. A tanulók ismerjék meg a média működését, hatásmechanizmusát, a reklámok hatását, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális világ megkülönböztetését, a médiajellemzők jogi és etikai jelentőségét.
- Az intézmény a TÁMOP 3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája 2013/14-es tanévben a „Gazdasági és pénzügyi ismeretek bővítése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakulását elősegítő intézményi innováció tevékenység” keretein belül kidolgozta és az osztályfőnöki és gazdasági fakultáció tantárgyaiba beemelte Az elektronikus ügyintézés lehetőségeinek bemutatása, Az e-kereskedelem lehetőségeinek bemutatása, az E-környezet biztonsága és Az e-bankolás című előadások, illetve innovációk tananyagtartalmait.

Fogyasztóvédelmi oktatás

- Az intézmény a TÁMOP 3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája 2013/14-es tanévben a „Gazdasági és pénzügyi ismeretek bővítése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakulását elősegítő intézményi innováció tevékenység” keretein belül kidolgozta és az osztályfőnöki és gazdasági fakultáció tantárgyaiba beemelte A fogyasztóvédelem alapjai című előadás, illetve innováció tananyagtartalmait.

3.2. Kulcskompetenciák

Anyanyelvi kommunikáció

Célunk, hogy a középiskola tanulói legyenek képesek gondolataik, érzelmeik szabatos kifejezésére szóban és írásban, legyenek képesek továbbá a helyes nyelvhasználatra életük minden területén, munkában, közösségi és magánéletükben egyaránt.

Ismeretek, képességek, attitűdök:

megfelelő szókincs, verbális képesség (élő beszédben és írásban) és nonverbális kommunikáció, a nyelvtani ismeretek készségszintű alkalmazása, életkori sajátosságnak és társadalmi rétegnek megfelelő választékos nyelvi ismeretek, adottságokhoz mérten igényes artikuláció, (hallott és olvasott) szövegértés és szövegalkotás (értő olvasás), különböző típusú szövegekben való tájékozódás, információk feldolgozása,

információforrások és eszközök megfelelő használata (könyvtár, digitális technika, média, stb.), érvelés képessége, vitakultúra, esztétikai érzék, egészséges kíváncsiság, szaknyelv helyes használata, nyelvi, fogalmazási és kommunikációs hibák, helytelen és trágár kifejezések kerülése.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció mellett az idegen nyelvi kommunikáció is kiemelt, azzal koherensen értelmezhető. Elemei hasonlóak: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás, munka, családi élet, lakóhely és környezete, kultúra, szabadidős tevékenységek stb.

Az egyén nyelvtudásának négy dimenziója: hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése, írásképesség - az adott nyelv(ek) és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint változó szinten.

A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (KER) szerinti B1 szintű nyelvtudás elsajátítása a 12. évfolyam végén az első idegen nyelv terén olyan elvárásként jelenik meg, melyre az idegen nyelv belépésének első évfolyamától kezdve tudatosan és szisztematikusan kondicionálni kell a tanulóinkat.

Ismeretek, képességek, attitűdök:

megfelelő szókincs, funkcionális nyelvtan, nyelvi stílusok ismerete, szóbeli interakciók főbb típusainak ismerete, az idegen nyelv nyelvtani szerkezetének és rendszerének ismerete, kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása, szakmaorientált nyelvtudás.

Matematikai-logikai kompetencia

A matematikai-logikai kompetencia lényege: a matematikai gondolkodás fejlesztésének és gyakorlati alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a szakmai és a mindennapok problémáinak megoldására.

E kompetenciában a folyamatok és a praktikumok, tevékenységek éppúgy fontosak, mint a kognitív ismeretek. A matematikai kompetencia része a gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulása, használata, a matematikai modellek alkalmazása (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok).

Ismeretek, képességek, attitűdök:

megfelelő segédeszközök használata, a tények tisztelete, kauzalitás (ok-okozati összefüggések megismerése, alkalmazása), szövegértés, érvényességek megkeresése, a mindennapokban használható tudás, problémamegoldó készség, lényeglátás, egészséges szakmai kíváncsiság, érdeklődés, önálló munka (egyéni, párban és csoportban), analízis – szintézis lényegének megértése és alkalmazásának képesség, matematikai-logikai fogalmak ismerete, alapvető törvényszerűségek ismerete, elméleti modellek igazolása, összefüggések felismerése, érvelés, matematikai alapokon nyugvó indoklás, matematikai bizonyítás, illetve azok megértése, alkalmazott matematikai eszköztudás szerepe, matematikai-logikai kommunikáció.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia olyan készségeket és képességeket foglal magában, melyekkel - a kapcsolódó ismeretek és módszerek felhasználásával - a tanulók érteni és magyarázni tudják a természetben, az ember és a természet közt lejátszódó

folyamatokat. Lényeges, hogy a tanulók ismerjék a prevenciók eljárásokat, és ez a tudatosság irányítsa cselekvéseiket, fejlessze műszaki műveltségüket és a kapcsolódó képességeiket.

Ismerjék tanulóink az emberi tevékenységek által okozott változások megértését, a fenntartható fejlődés érdekében viselt egyéni és közösségi felelősséget.

A természettudományos nevelés és oktatás az elméleti stúdiumok mellett legyen gyakorlatközpontú, a tanulók életkori sajátosságaihoz illeszkedő, eredményezze az arra alkalmas tanulóknál a természettudományi-műszaki életpályára történő szocializációt.

Eredményezze továbbá a felzárkóztatásban és fejlesztésben a komplex eszközhasználatot, a módszertan és az oktatásszervezési formák változatossága révén a természettudományos gondolkodás tanórán és tanórán kívüli környezetben történő fejlesztését.

A tanulók legyenek képesek mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségüket munkájuk során és a hétköznapi életben egyaránt, ismerjék a jelen főbb kutatási irányait, ismereteit, tudják azokat felhasználni az új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, kezeljék kritikával az egyoldalú tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokat.

Ismeretek, képességek, attitűdök:

összefüggések felismerése és értő leírása, lényeglátás, fogalomalkotás, esztétikai érzék, kreativitás, rendszerszemlélet, alkalmazhatóság, logikai képesség, rajzolási készség, tervezés, kivitelezés, kulturális sokszínűség - a nemzetiségek és a nyelvi-vallási etnikumok szerepének értékelése, a másság elfogadása, szakmai kíváncsiság, környezettudatosság, környezet- és természetvédelem, egészséges életvitel, nemzeti tudat megalapozása, európai azonosságtudat, egyetemes kultúra, a közjó fogalmának értéke, elfogadása és értékként történő megjelenése.

Digitális kompetencia

Ismerje és célszerűen, ugyanakkor kritikusan alkalmazza a tanuló az információs társadalom technológiáit, ismerje az információkeresés technikáit, az információk összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok kezelését.

Ismeretek, képességek, attitűdök:

eszközök ismerete, használata, szövegszerkesztési ismeretek, táblázatkezelés, adatbázis kezelés, programozási alapok ismerete, kritikai gondolkodás az innováció területén, kreativitás, munka világában való eligazodás, ismeretek naprakész megújítása illetve – lehetőség szerint – az elérhető végzettségek megszerzése (ECDL modulok).

Hatékony, önálló tanulás

Minden műveltségi területen alkalmazható és alkalmazandó a hatékony, önálló tanulás képessége. Ennek megfelelően a tanuló legyen képes a kitartó és eredményes tanulás technikáit alkalmazni, tudja saját tanulását megszervezni (egyéni és csoportban), tudjon az idővel és az információval hatékonyan gazdálkodni az új ismeretek megszerzésében, feldolgozásában.

Ismeretek, képességek, attitűdök:

motiváció, saját tanulási stratégia megismerése és alkalmazása, önismeret-önértékelés, mások objektív értékelése, figyelem, segédeszközök használata.

Szociális és állampolgári kompetencia

Az értékorientált szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel feltételei, a közjó iránti elkötelezettség felöleli az egyén magatartásának minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, ha szükséges, konfliktuskezelése hatékony és a közösség által is elfogadott. A fiatal állampolgár e kompetencia birtokában legyen képes arra, hogy a társadalmi állapotokról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan és eredményesen vegyen részt a közügyekben.

Ismeretek, képességek, attitűdök:

egészséges életvitel és mentális egészség, a magatartási szabályok hatékony és elfogadott alkalmazása, jó kommunikációs képesség, empátia, problémamegoldó képesség, közösségi tudat, ezen belül a nemzeti öntudat helyes értelmezése, a más népekkel (vallási-nyelvi etnikumok, nemzetiségek) szembeni toleráns és tárgyilagos megítélésen alapuló magatartás, stressz- és frusztrációkezelés, változások iránti fogékonyság, együttműködés, magabiztosság, érdeklődés, előítéletek leküzdése, kompromisszumkészség, cselekvési lehetőség, miszerint a diktatúrák, az elnyomás etikailag vállalhatatlan, a megalkuvó magatartás elítélendő mind a nemzet, mind az emberség ellen.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia szakmai kérdés a középiskola programjaiban és célkitűzéseiben, mely segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkájában is – hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására, kihasználására. A szaktudás, kreativitás, az innovativitás és a kockázatvállalás – mindez azt eredményezi, hogy az állampolgár, a fiatal célkitűzései érdekében értelmesen tervez, azt eredményesen hajtja végre. A kompetencia alapja azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek és a szakmai ismeretek alkalmazása során van szükség.

A kompetencia kiemelt szerepe megnyilvánul abban is, hogy a kötelező szakmai érettségi vizsgára való felkészítés meghatározó eleméről beszélünk, valamint az, hogy tanulóink speciális munkaerőpiaci helyzete szükségessé teszi ezen tudások meglétét.

E kompetencia intézményi szintű fontosságát erősíti, hogy a szakközépiskola (kifutó rendszerű) képzése a 17-es szakmacsoport alapozó képzését jelenti, a gimnázium pedig kötelező fakultációként gazdasági jellegű tantárgyakat és ismereteket kínál.

Ismeretek, képességek, attitűdök:

a személyes, szakmai-üzleti tevékenységhez illeszthető lehetőségek, kihívások felismerése, értelmezése, a gazdaság működésének átfogó, értő megismerése, a pénz világában való tájékozódás, a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeinek ismerete, a gazdasági tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, a felelősség delegálása, elemzés, szakmai kommunikáció, kockázatfelmérés és elemzés, egyéni és csapatban történő munkavégzés.

A fenti kulcskompetenciákat erősítik a TÁMOP 3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája projekt keretén belül a 2013/14-es tanévben a „Gazdasági és pénzügyi ismeretek bővítése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakulását elősegítő intézményi innováció tevékenység” keretein belül kidolgozott és az osztályfőnöki és gazdasági fakultáció

tantárgyaiba beemelt Postai pénzügyi és egyéb szolgáltatások, Öko-tudatos életmód és fogyasztás, A pénz helyes használata a hétköznapi életben, a Tudatos állampolgár - gondnokság alá helyezés és támogatott döntéshozatal, A fogyasztóvédelem alapjai, Az elektronikus ügyintézés lehetőségeinek bemutatása, az E-bankolás, az E-kereskedelem lehetőségeinek bemutatása, az E-környezet biztonsága és az Adózási alapismeretek, személyi jövedelemadó című előadások és kidolgozott oktatási célú innovációk tananyagtartalmi.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Az esztétikai-művészeti ismeretszerzés, tudatosság és kifejezőképesség a középiskola oktató-nevelő tevékenységében szintén sajátos és kiemelt fontosságú. Magába foglalja a művészeti ismeretek megszerzését, a művészeti korok és stílusok rendszerbe foglalt tudását, az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezésének fontosságát, mely minden műveltségterületen komplex módon jelentkezik.

Képességek területei: művészi önkifejezés, műalkotások és művészeti-esztétikai előadások elemzése, saját és mások nézőpontjainak ütköztetése, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése, kiaknázása.

Kiemelt a művészi-alkotói szabadság elfogadása, összhangban mások jogainak, véleményének toleráns, de kritikus elfogadásával, a nemzet és az emberiség elleni magatartás etikai alapú elítélésével (különös tekintettel a XX. századi totális diktatúrákkal kapcsolatban).

Fentiek komplex alkalmazása a magyar és más kultúrák műveltségterületeinek megismerésében - az irodalom, a dráma, a bábjáték, és a többi művészetek vonatkozásában, a zene, a tánc, a vizuális művészetek, a tárgyak, épületek, terek kultúrája, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó s a mozgókép és egyéb médiumok fontosságának elismerésével.

További releváns kompetenciaterületek

Összefoglalva: a fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll a pedagógiai munka középpontjában:

Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg. A gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá szervesen magába foglalja az egészségmegőrzést is.

Környezettudatos magatartásra nevelés, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrál.

Társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek elsajátíttatása.

Tanulásiirányítás – önálló tanulásra való nevelés.

Szabadidő szervezése a környezeti nevelés követelmények figyelembe vételével.

Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), melynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás.

Értékorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák).

Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat (még látens módon sem) a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok diszkriminációjára.

4. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések jegyzéke

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések kiválasztása a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez készült „jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről” előírásai alapján történik (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 2. melléklet).

5. A pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai

A középiskola nevelési-oktatási tevékenységeinek általános jellemzői:

- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az általános iskola cselekvésrendjéből a középiskolai, önálló tanulási és komplex életviteli tevékenységeibe, elősegítve ezzel a felnőtté válás kihívásainak való megfelelést,
- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció (ritmusérzék és a hallás fejlesztésével), a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni,
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását sok más mellett a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani,
- az önismeret alakítását, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával kívánjuk elérni a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- fontos szempont a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük,
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával, helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával, a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével, az önálló tanulás és az önművelés alapozásával, fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

5.1. Kiemelt tanulási területek

Nyelvtanulás

A nyelvtanítás, az idegen nyelvi kompetencia kialakításának célja:

- használható nyelvtudás kialakítása,
- a sikeres érettségi megszerzése legalább egy idegen nyelvből

- a tehetséges fiatalok eljuttatása a „C” típusú középfokú nyelvvizsga szintjére (B 2) – akár mindkét idegen nyelvből, vagy szakmai anyaggal bővített szakmai nyelvvizsga megszerzése.

A 9. NYEK évfolyamon kiemelt fejlesztési terület az idegen nyelv (angol) oktatása. Diákjaink munkaerő-piacra való kerülésének szinte egyetlen lehetősége a használható nyelvtudás, a lehetőségeiket behatároló mozgáskorlátozottság miatt. Az év során emelt óraszámban történik az angol nyelv oktatása, mely az idegen nyelvi kompetencia fejlesztésén túl előnyösen hat egyéb készségekre, képességekre is, pl. kognitív képességek: figyelem, emlékezet, logikus gondolkodás, stb.

Szakközépiskolai képzésben (kifutó jelleggel) - az előrehozott érettségi letételét követően - második idegen nyelvként, gimnáziumban a teljes képzési vertikumban a tanulók választhatják a német vagy orosz nyelvet (a csoportminimum létszámának figyelembevételével).

A gimnáziumi nyelvi előkészítő évében a tanulók megismerkedhetnek az orosz és a németnyelvi kultúrával, és a képzés további 4 évében a választott második idegen nyelvet tanulhatják.

(A második idegen nyelvet is felajánljuk érettségi tárgyként.)

A kerettanterv által biztosított, szabadon tervezhető órakeret egy része a középiskolában az idegen nyelvek elsajátítására fordítódik.

A középiskola valamennyi évfolyamán a nyelvoktatás - lehetőség szerint - képesség szerinti csoportbontásban történik. A tanítási órákon az egyéni képességekhez igazodó munkaformák alkalmazására kerül sor: egyéni és csoportos foglalkoztatási formák tekintetében egyaránt.

Informatika

A 9. évfolyam kiemelt fejlesztési területe az informatika is. Az IKT kompetencia fejlesztése szintén a munkaerő-piacra való kerülést készíti elő. Azoknak a diákoknak, akik tanulmányaikat a 9. NYEK évfolyamon kezdik az intézményben, hangsúlyos feladat a számítógép-használat készség szintű elsajátítása. A gépírás (és annak minden lehetséges, adaptált formája) a súlyos mozgásállapotú tanulók számára - a kézírást helyettesítve - a tanulás nélkülözhetetlen feltétele.

A középiskolában a cél olyan szintű gépi írás elsajátítása, mely lehetővé teszi a munkavállalás előkészítését, illetve a méréseken és a vizsgákon a - lehetőségek szerinti - sikeres megfelelést.

Mind az informatika, mind a gépírás oktatása egyénre szabottan, képesség szerinti csoportbontásban történik, a középiskola valamennyi évfolyamán.

A szakmai tárgyak, a szakmai gyakorlatok megkövetelik a tízujjas vakírás követelményeinek ismeretét.

Az informatikaoktatás kimeneti célja a mielőbb megszerzett ECDL (nemzetközi számítógép kezelői) vizsga minél több modulja, ezért a kerettanterv szerint előírt 1 óra helyett magasabb óraszámban történik az informatika oktatása.

(Az informatikát is felajánljuk választható érettségi tárgyként.)

Kommunikáció

A tágabb értelemben vett kommunikáció az oktatás és fejlesztés teljes időszakán átívelő kiemelt terület, az anyanyelvi kulcskompetencia része. Szolgálja a társadalmi integráció előkészítését, az önrendelkezés, önállóság kialakítását, a társadalmi szerepek gyakorlásának lehetőségét. Az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció (üzleti

kommunikációs gyakorlatok angol nyelven, szakmai tárgyak tanulása – részben – angol nyelven stb.) magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

6. A középiskolai oktatási-nevelési célok eszközzrendszere

6.1. Mérések

A középiskolai mérési rendszer többszintű.

A középiskolába való kerülés feltétele a központi írásbeli felvételi vizsgán, illetve a szóbeli felvételi vizsgán való megfelelés - a mindenkori Felvételi eljárás iránymutatása szerint.

(A középiskola szervez központi írásbeli felvételi vizsgát és érettségi vizsgát is, a mindenkori aktuális igények és törvényi lehetőségek figyelembevételével.)

Ezen túlmenően más helyi, illetve központi (budapesti, illetve országos) mérésekre is sor kerülhet a középiskola évfolyamaiban.

A középiskolába később csatlakozni szándékozónál (kényszerülőknél) a különbözeti vizsga tölti be a bemeneti mérés funkcióját.

Ezen mérések célja a pedagógiai diagnózis (tanulási térkép, tanulói portfólió) bázisa.

A 9. NYEK évfolyam befejezésekor nyelvi évfolyamvizsgán adnak számot a tanulók az előkészítő évben szerzett angol nyelvi tudásukról és kompetenciáikról.

A 10. évfolyam végén (vagy a 11. évfolyam elején) a tanulók – a kötelező érettségi tárgyakból (kivéve a szakközépiskolában a szakmacsoportos alapozás tantárgyat) – a vizsga idejéig elsajátított tananyagtartalmakból – kis-érettségi vizsgát (szakaszvizsgát) tesznek.

Az egyéb kötelező mérésekben (pl.: kompetenciamérés a 10. évfolyamon) a középiskola a jogszabályoknak, illetve előírásoknak megfelelően vesz részt.

A szakközépiskolába első évfolyamára való bekerülés (a középiskola hivatalos felvételi eljárásában deklarált módon) a következő szempontok figyelembevételével történik:

- Az országos központi írásbeli vizsgán elért pontszám (maximum 100 pont) a felvételi összeredményében 50 %-ot jelent.
- Az írásbeli vizsgán (általános tanterv alapján folyó felkészítést nyújtó közép fokú iskolák számára szervezett vizsga) a központi magyar nyelv és matematika feladatlapok eredményei kerülnek figyelembe vételre.
- Az általános iskola 6., 7. tanévének végén, és 8. tanévének félévékor a magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv, földrajz és informatika értékei kerülnek számításba „hozott pontként”, (maximum 105 pont), ami azonban a felvételi összeredményében mindössze 25 %-ot jelent.
- A szóbeli felvételi beszélgetés értékelésének szempontjai:
 - olvasási, szövegértési képesség,
 - logikai képesség,
 - kommunikációs képesség,
 - problémamegoldó képesség.

A szóbeli felvételin szerezhető maximális pontszám 25, ez a felvételi összeredményében 25 %-ot jelent.

Pontegyenlőség esetén – az iskola Házi rendjében szabályozott módon – a felvételi sorrend kialakításánál az alábbi szabályok az irányadók: az eljárásrendben foglaltak alapján egyenlő (%-os) teljesítményt nyújtó jelentkezők esetén a – sajátos helyzetből adódó – prioritás alapján alakul ki a végső sorrend:

- saját általános iskolai tanuló elsőbbsége, egyenlőség esetén a
- szóbeli meghallgatáson jobb eredményt elérő tanuló elsőbbsége, ennek egyenlőségénél a
- magasabb idegen nyelvi teljesítményt nyújtó tanuló elsőbbsége érvényesül.

A NYEK osztályba csak olyan tanuló vehető fel, akinek nyelvi kommunikációs kompetenciái az idegen nyelv tanulását és számonkérését lehetővé teszik (írás, olvasás, beszédértés és kommunikáció-, beszédképesség).

Az intézmény középiskolai képzésére felvételizni szándékozók számára a Nyílt Napok, a már felvételt nyert középiskolások és szüleik számára a beiratkozás és a gólyatábor előtti szülői értekezlet jelenthet ismerkedést, információszerzést, kapcsolatépítést.

A tanév elején a jelentkezőkkel az iskola megírathatja azt az idegen nyelvi tesztet, mely alapja a csoportba sorolásnak (kezdő vagy haladó csoport). Az angol nyelvet még nem ismerő tanuló automatikusan a kezdő csoportba kerül.

Csak megfelelő számú jelentkező (jelölt) esetén indítható idegen nyelvi csoport.

A középiskola nem első évfolyamára való bekerülés (átjelentkezés, átvétel)

A gimnáziumi osztályokba csatlakozni kívánó, a megelőző tanulmányok másik tanintézményben végző tanulók számára az átvétel feltételei: releváns szakértői vélemény, másik intézményben befejezett évfolyam vagy (évközben) az átvételig érvényes tanulói jogviszony, a mi iskolánkban oktatott, de a küldő iskolában nem tanult tárgyakból különbözeti vizsga, lehetőleg az átvételt követő félév végéig, de legkésőbb a tanév lezárásáig.

A szakközépiskola megfelelő osztályokba csatlakozni kívánó, a megelőző tanulmányok másik tanintézményben végző tanulók számára az átvétel feltételei a fentiekén kívül: szakmai tantárgyakból való különbözeti vizsga (minden tárgyból, amennyiben nem a szakmacsoporton belül történik az iskolaváltás), illetve a nyári összefüggő szakmai gyakorlatok pótlása. (Ennek módjáról egyéni egyeztetés szükséges, adott esetben a felmerülő nehézségek a tanuló átvételét is megakadályozhatják).

6.2. Gólyatábor

A középiskola 9. osztályát megelőzően a tanulók és osztályfőnökük, valamint tanáraik a gólyatáborban ismerkednek meg, mely tábor az osztályközösség kialakulásának és későbbi megerősödésének lehetőségét jelentheti.

A 9. évfolyamra lépő diákok számára, a tanév megkezdése előtt szervezi az intézmény, a felsőbb évfolyamos diákok aktív közreműködésével. Célja az újonnan belépő tanulók beilleszkedésének, a közösség kialakításának megsegítése, az iskolai szokások, hagyományok megismerése. A gólyatábor lehetőség az idősebb tanulók, az iskolai élet mindennapjainak megismerésére. Szervezését, lebonyolítását elsősorban a DÖK végzi.

6.3. Elektronikus tanulói portfólió

A tanulók fejlődését az a portfólió mutatja, mely minden diákról átfogó képet nyújtó „adatbázis”, a bekerülés pillanatától az intézmény elhagyásáig tartalmazza a mérések

eredményeit, a fejlesztési terveket, a fejlődés állomásait tükröző produktumokat. A portfólió megmutatja a tanuló fejlődési ívét, lehetőséget biztosít a nyomon követésre, és támpontot ad a további fejlesztéshez abban az esetben, ha a diák más intézményben folytatja tanulmányait.

A portfólió a tanulók személyes fejlődésének nyomon követését segítő eszköz. Alkalmazásának célja, hogy nyomon követhető, sokoldalúan és hosszabb időn keresztül dokumentálható legyen a tanuló fejlődésének folyamata. A benne található dokumentumok segítségével a pedagógus pontosabban, átfogóbban tudja értékelni a tanuló teljesítményét; minden érintett szereplő (tanító, szülő, tanuló) részére nyilvános, az intézmény pedagógiai arculatának megfelelően alakítható és folyamatosan fejleszthető, felhasználható a tanulók szöveges értékeléséhez és érdemjegyes minősítéséhez.

A portfólió-értékelés alternatív értékelési módszer, ami lehetővé teszi, hogy a tanulók, tanárok és szülők átfogó képet kapjanak a tanulók teljesítményének időbeli alakulásáról. A portfólió-értékelés az értékelést inkább a tanulással párhuzamos folyamatnak tekinti, nem pedig egy tanulási szakaszt lezáró eredménynek. A portfólió a tanuló önmaga által, tanárai által megfogalmazott céloknak, különböző produktumoknak (pl. írások, rajzok, dolgozatok, mérések, mozgásfejlődés) és önértékelő feljegyzéseknek gyűjteménye.

6.4. Tanórák

A tanórák eredményességének alapfeltételei: a tanügyi alapidokumentumokkal való koherencia, az átgondolt tervezés, a tanulók kellő motiválása, aktivizálása, a tanulók tevékenykedtetése, a folyamatos ellenőrzés és értékelés, a tantárgyközi koncentráció célirányos alkalmazása.

A folyamatos fejlesztés szem előtt tartásával történő tervezés és a megvalósítás alapját képezik a korszerű oktatási tartalom, a megújult nevelési és oktatási módszerek, a tervezett és tudatos pedagógus-továbbképzésben való részvétel, a jól mérhető ellenőrzési és értékelési eljárások alkalmazása, a minőségi pedagógiai munka anyagi és erkölcsi elismerése a megfelelő minőségi feltételek biztosítása mellett.

6.5. Adaptáció

Az intézmény szakemberei a tanulók adottságainak, készségeinek, képességeinek, illetve speciális szükségleteinek megfelelően adaptálják a tananyagot, a különböző módszereket, eljárásokat és eszközöket.

6.6. Kompetencia alapú oktatás

A kompetencia az ismeretek, azok alkalmazási képessége és az alkalmazáshoz szükséges motivációt biztosító attitűdök összessége. Az intézmény kiemelt hangsúlyt helyez a kulcskompetenciák fejlesztésére.

6.7. Készség-képességfejlesztés

A készségek a tevékenység automatizálódott összetevői. A készség kialakulásának folyamata gyakorlás révén valósul meg. A képességek fejlesztését korai életszakaszban kell elkezdeni. Fontos feladat a sokoldalú személyiségfejlesztés, mindenkinek azonos esély biztosítása. Alapvető feladat a megismerő tevékenységekhez szükséges készségek, képességek fejlesztése, különös tekintettel a sérülésből eredő hiányokra. A hiányosan működő képességek korrekciójára valamennyi területen és osztályfokon törekedni kell különböző tanulási technikák alkalmazásával, egyéni és kiscsoportos formában. A

tanulók számára minden életkorban biztosítani kell annak lehetőségét, hogy adottságaikat, képességeiket a tantárgyak elsajátításában, a sportban, a művészetekben, a tanórán kívüli tevékenységekben fejleszthessék, bemutathassák.

6.8. Kooperatív pedagógia

A nevelés-oktatásban érzékelhető változások következtében a hagyományos ismeretszerzéssel szemben felértékelődik a kompetencia alapú tudás, amelynek elsajátítása természetes környezetben, életszerű tapasztalatok szerzésével történik. A majdani sikeres élethez leginkább szükséges kompetenciák, készségek kialakítása nevelési-oktatási feladatként jelentkezik.

A tanulói tevékenységek során tudatosan tervezett, szervezett vegyes, heterogén vagy homogén csoportok jönnek létre, tekintettel arra, hogy a gyermekek egészségügyi és mozgásállapota, valamint készség- és képességstruktúrája melyiket teszi indokolttá a kitűzött céloknak, feladatoknak és módszereknek megfelelően.

A kooperatív tanulásszervezés a mozgáskorlátozott tanulóknál minden évfolyamon eredményesen alkalmazható.

6.9. Projektpedagógia

Tematikus (projekt) tanítást vagy azon tanulásszervezési formák alkalmazását jelenti, amelyek során

- a tanulók együttműködve,
- érdeklődésük alapján kiválasztott témán,
- fokozott motiváltsággal dolgoznak,
- és eredményeként szélesebb körű érdeklődésre számító produktumot hoznak létre.

A gyermekek egészségügyi és mozgásállapotához igazodva, figyelembe véve képesség- és készségstruktúrájukat a középiskolában rövid és középtávú projektek valósulhatnak meg. A projekt lehetőséget teremt a szülőkkel való szorosabb együttműködésre is, segítve ezzel a gyermek, az iskola és család közötti kommunikációt.

6.10. Drámapedagógia

A drámapedagógia olyan reformpedagógiai szemlélet és módszer, ami az elvontabb összefüggéseket konkrétta teheti, miközben oktatási tartalmat is közvetít a színház eszközeivel. A drámajáték alkalmazható a tanórákba építve és azokon kívül egyaránt.

A gimnáziumi (9-12. évfolyam számára előírt) kerettantervbe a Dráma és tánc, illetve Mozgóképkultúra és médiaismeret alternatívából a 9. évfolyamon a Dráma és táncot, a 11-12. évfolyamon a Művészetek tantárgy szortimentjéből (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgóképkultúra és médiaismeret) szintén a Dráma és táncot illesztettük a helyi tantervbe.

6.11. Szakkörök

A szakkörök a tanulók számára, érdeklődésük, igényeik szerint szerveződnek. Különböző korosztályból és évfolyamból vehetnek részt a tanulók a foglalkozásokon. A szakkörök programjai tudatos fejlesztési lehetőséget biztosítanak az egyes készségek, képességek terén, jól kiegészítve a tanórai ismereteket; segítve az érdeklődés elmélyültebb kibontakozását, az önálló, kutató, felfedező jellegű ismeretszerzést és tevékenykedést.

A szakkörök gondoskodhatnak a tehetséggondozásról és/vagy a produktív szabadidős elfoglaltságokról, a mindennapos testmozgásról.

7. Eljárásrendek

7.1. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

A tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

A diákokat az iskolai életről, az éves munkatervről, az aktuális feladatokról az intézmény, illetve intézményegység vezetője, a diákönkormányzat vezetője, illetve az osztályfőnökök tájékoztatják.

Az információcserére a következő fórumok lehetségesek:

- az intézményegység vezetője évente legalább egyszer részt vesz a diákönkormányzat vezetőségének ülésén (amikor hívják), a diákönkormányzat éves munkatervét eljuttatja az intézményegységek vezetőihez,
- az intézményegység vezetője - lehetőség szerint kötetlen - beszélgetések alkalmával információt cserél az évfolyamok képviselőivel,
- az intézményi diákönkormányzat vezetője folyamatosan, illetve alkalomszerűen - személyesen - tájékoztatja a középiskolásokat,
- a tanulók a középiskolai házirendet, napirendet megismerik minden tanév elején,
- az osztályfőnöki órákon az osztályfőnökök folyamatosan informálják a tanulókat az aktuális feladatokról, illetve a szaktanárok tájékoztatják őket a fejlődésükről, egyéni haladásukról,
- kétirányú kommunikációt biztosít a mentori rendszer, a diák és a mentor folyamatos kapcsolata lehetőséget teremt a folyamatos információcserére,
- a tanulók kérdéseiket, véleményeiket kötetlen formában folyamatosan, vagy választott képviselőik útján juttathatják el az intézmény, illetve az intézményegység vezetője felé.

7.2. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

A szülőkkel, családdal való együttműködés formái

A szülők az intézményi életről, a munkatervről, az aktuális feladatokról, rendkívüli intézkedésekről folyamatosan tájékoztatást kapnak, elsősorban elektronikus formában, közvetlenül az intézmény vezetője, a pedagógusok vagy a szülői munkaközösség képviselőjén keresztül.

Az együttműködésre az alábbi fórumok szolgálnak:

- az intézményegység vezetői az iskolai/ kollégiumi szintű szülői értekezleten, illetve a szülői szervezeten keresztül tartanak kapcsolatot a szülőkkel,
- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítására, a szülők tájékoztatására a szülői értekezletek nyújtanak lehetőséget, illetve a szülők a honlapon és e-mailben is kaphatnak az intézménytől rendszeres tájékoztatást,
- az intézményegység életébe, a nevelési-oktatási tevékenységbe, az osztályközösség, a tanulók munkájába a szülők a nyílt napok során kaphatnak bepillantást,
- egy-egy tanuló egyéni fejlődési útjáról, a fejlesztési folyamat támogatásának lehetőségeiről a szülők a fogadóórákon tájékozódhatnak, az osztályfőnök, a szaktanárok a tanév elején értesítik a szülőket a fogadóóra időpontjáról,
- a diákok tanulmányairól, fejlődéséről, magatartásáról, a mulasztásokról, a különböző programokról, a kiemelkedő teljesítményekről a szülők az e-napló (e-ellenőrző) segítségével tájékozódhatnak, külön írásbeli értesítést (csak a kiskorú tanulók szülei) abban az esetben kapnak, ha valamilyen ügyben írásos nyilatkozat vagy hozzájárulás, tudomásulvétel szükséges, illetve, a tanulmányi eredményekről negyedévenként

(különös tekintettel a tantárgyi bukás veszélye, a gyenge teljesítmény vagy látványos eredményromlás esetében),

- a szülők az intézmény házirendjét, napirendjét minden tanév elején megismerhetik,
- a közös élmények, a kötetlen beszélgetések hozzájárulnak a sikeres együttműködéshez, így a diákönkormányzat rendezvényei (pl. Diáknap), a különböző szabadidős tevékenységek fórumot teremthetnek az információcseréhez,
- a szülők közvetlenül, vagy választott képviselőik útján juttathatják el kérdéseiket, véleményüket az intézményegységek, illetve az intézmény vezetőjéhez,
- a már nagykorú tanulók esetében a szülők tájékoztatásának kötelezettsége az iskola részéről szűkül, a tanulót érintő döntések a nagykorú tanulót illetik (de a döntés lehetőségéről illetve tényéről a középiskola – lehetőségeihez mérten – a szülőt is tájékoztatja),
- a középiskola hagyományos rendezvényeire a szülőket (rokonokat) a mindenkor kialakított egyéni rend alapján meghívhatja (szalagavató, ballagás, fellépések).

A diákok együttműködésének formái

A diákok önállósága, együttműködése érdekében különösen fontos azok különféle megnyilatkozási formáinak támogatása:

- diákönkormányzat a patronáló tanárok segítségével,
- intézményi rádió, újság,
- hirdetőtábla, egyéb írásos emlékeztetők.

A pedagógusok együttműködésének formái

Az intézményi éves munkatervben megfogalmazott feladatok ellátáshoz elengedhetetlen a különböző szakemberek együttműködése. Egy-egy tanév során ennek fórumai a következők:

- tanévnyitó, félévi és tanévzáró értekezletek,
- nevelési értekezlet egy aktuális témáról, esetleg külső előadó bevonásával,
- munkaközösségi megbeszélés az elkövetkező időszak legfontosabb teendőiről, illetve lehetőség egy-egy aktuális téma megvitatására,
- team megbeszélés az egy-egy tanulóval foglalkozó pedagógusok (apartman pedagógus is), pedagógiai munkát segítő személyzet (szükség esetén a szülő) bevonásával, melynek célja a fejlesztési folyamat nyomon követése, esetleg egy-egy probléma megbeszélése,
- osztályozó értekezlet,
- házi továbbképzés egy-egy aktuális témában, belső vagy külső előadóval,
- körlevelek (előnyben részesítve az e-mailt), hirdetőtábla, @napló üzenő fala, egyéb írásos emlékeztetők, honlap, belső zárt, intranet rendszeren keresztül,
- a különböző intézményegységekben (általános iskola, középiskola, kollégium) dolgozó kollégák együttműködése elengedhetetlen feltétele az átmenetből (iskolába lépés, kezdő szakaszból alapozó szakaszba lépés, középiskolába kerülés) adódó problémák megoldásának, illetve a kollégiumban lakó tanulók sikeres iskolai előmenetelének biztosításában.

Együttműködés a belső támogató csoportokkal

Az érdekképviseléssel történő együttműködés elveit az SZMSZ illetve egyéb dokumentumok tartalmazzák.

A tanulók jogainak és érdekeinek képviselésében kitüntetett szerepe van a diákönkormányzatnak. Közreműködik: a demokratikus életformára való felkészítésben, a parlamentarizmus szabályainak elsajátításában, a tartalmas és színes diákélet, diákprogramok szervezésében. A középiskolás tanulók életkoruknak megfelelő formában vesznek részt a diákönkormányzat munkájában, felelős támogató tanári irányítás mellett.

Együttműködés a külső támogató csoportokkal

Szülői munkaközösség

A középiskola a szülői munkaközösség részéről elvárja a nevelő-oktató munka segítségét, az iskola és a szülők között a közös nevelési értékek mentén kialakuló együttműködés, a tanulók és a tanulói közösségek, a szülők és a szülői közösségek érdekeinek érvényesítése érdekében és a szülői közösségeket megillető jogok gyakorlásában.

Zsótér Pál Alapítvány

A középiskola az Alapítvány lehetőségeit igyekszik értelmesen és hatékonyan igénybe venni tanulói életkörülményeinek javítása, az oktatási és nevelési feladatok minél magasabb színvonalú ellátása támogatásának érdekében, a tárgyi és személyi feltételek megteremtésével a gyermekek rehabilitációjának és életkezdésének elősegítésével. Ennek keretében, a lakóotthon program, szabadidős és képzési programok, hagyományteremtő és folytató rendezvények, segédeszköz-ellátottság eléréséhez igényel elsősorban anyagi, de akár egyéb támogatást (pl. kapcsolati tőke lehetőségeinek kihasználása formájában).

Mozgásjavító Diák Sport Egyesület (MDSE)

Az Egyesület céljainak megfelelően a középiskola is részt vesz az Egyesület által felkínált és működtetett sportkörök nyújtotta tevékenységekben, az utánpótlás-nevelés, a versenyeken való részvétel, a parasport utánpótlásának tekintetében.

Mindkét fenti civil szervezet részt vesz a diákok nyári táboroztatásának megszervezésében, színvonalas lebonyolításában.

Az intézményegység kapcsolatai külső szakmai és civil szervezetekkel

Az intézmény hagyományosan működő kapcsolati rendszerén túl a középiskola elsősorban szakmai, képzési kapcsolatokat épít és ápol, a pénzügyi-gazdasági területeken támogatást nyújtó szervezetek tekintetében, a szakmai gyakorlatok, üzemlátogatások, külső előadók bevonása, a duális képzés elvárásainak megfelelően (MNB, NMH SZFI, a pénzintézetek, non-profit és for-profit illetve érdekvédelmi és egyéb támogató szervezetek).

A nemzetközi kapcsolatok tekintetében Európa számos országában lévő, hasonló profilú intézménnyel tart fenn az intézmény szakmai kapcsolatot, ebben a középiskola tanulói is reprezentálják magukat. Az intézményekkel történő együttműködés során célunk a különböző nemzetek kultúrájának megismerése, a tapasztalatcsere biztosítása (munkatársak küldése és fogadása), a tanulók sokoldalú fejlesztésében való részvétel (diákcsereken keresztül), közös programok szervezése, lebonyolítása.

Kiemelt fontosságú ebben a folyamatban a határon túli magyarság megismerését célzó, a középiskolai évek alatt lebonyolított, legalább egyszeri tanulmányi kirándulás lehetőségének megteremtése.

Kiemelt a kötelező közösségi szolgálat révén kialakuló és működő, hatékony kapcsolati rendszer kialakítása és jogszabályok szerinti működtetése, e munka során középiskolánk tanulói is kikerülhetnek a társszervezetekhez és más iskolák tanulói is végezhetik szolgálatukat az intézményben, alkalmazkodva a kapcsolódó protokollok specifikumaihoz.

8. A középiskola helyi tanterve

8.1.A kötelező gazdasági fakultáció (gimnázium), illetve a szakmacsoportos alapozás (szakközépiskola) oktatásának általános céljai

A kötelező gazdasági fakultáció (gimnázium), illetve a szakmacsoportos alapozás (szakközépiskola) célja, hogy lehetőséget adjon a gazdasági ismeretek, a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására, összehangolására, a készségek, képességek fejlesztésére, a kötelező szakmai érettségire való felkészülésre (szakközépiskola), a pályaválasztási döntés, illetve a felsőfokú továbbtanulás előkészítésére. Legyen mód a vállalkozói kompetenciák fejlesztésére, az esetleges érettségi utáni szakképzés megalapozására a szakképesítések központi programjaiban meghatározott ismeretek típusuknak megfelelő elsajátíttatásán keresztül, illetve felkészítsen az önfoglalkoztatással kapcsolatos ismeretek megismerésére.

Feladata továbbá, hogy integrálni tudja azokat a kompetencia-elemeket, amelyek a leendő szakemberek, a piacképes munkaerő képzéséhez, fejlesztéséhez hozzájárulhatnak.

Az alapképzés **alakítsa ki a tanulóknak azokat a kulcskompetenciákat**, amelyek lehetővé teszik az egész életen át tartó tanulás jegyében a jártasságok, készségek, és a személyes kompetenciák fejlesztését, mert csak ezek birtokában lehet szakmát szerezni, folyamatosan megújulni, és sikeres, konstruktív életpályát biztosítani.

Ismerjék meg a tanulók **a fogyasztók jogait, kötelezettségeit**, alakuljon ki a tanulóknak a tudatos vásárlói szemléletmód.

Legyenek képesek az életkori sajátosságoknak megfelelően **felismerni a szakterületek társadalmi-gazdasági kapcsolatait**.

Ismerjék meg az anyag- és energiafelhasználás szerepét, optimalizálásának lehetőségeit. Legyenek tisztában a hulladékok keletkezésével és az újrahasznosítás lehetőségeivel.

Ismerjék meg a **munkavégzéssel kapcsolatos kockázati tényezőket**.

Alakuljon ki az egészség, az emberi környezet, és a természet megóvására irányuló felelősségérzetük.

Fejlődjön ki az igényük a társakkal való együttműködésre, az egyéni érdekek és a közösségi érdekek összehangolására.

A gazdasági fakultáció és a (kifutó) szakmacsoportos alapozó tantárgyak közös feladata a szociális és állampolgári kompetencia, valamint a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia fejlesztése, és a gazdasági nevelés (NAT-ban kiemelt fejlesztési terület).

Fenti célokat segítik a TÁMOP 3.1.4-12/1-2012-0093 A holnap iskolája keretében a 2013/14-es tanévben a „Gazdasági és pénzügyi ismeretek bővítése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakulását elősegítő intézményi innováció tevékenység” keretein belül kidolgozott és az osztályfőnöki és gazdasági fakultáció tananyagtartalmaiba beemelt előadások, illetve innovációk.

Ezen túlmenően, **a fogyatékkal élő tanulók** munkalehetőségeit lényegesen javíthatja, ha a szakmai oktatás egy, az általuk eddig ismert területeken kívüli képzést is biztosít. A szolgáltatás marketing területéhez tartozik a humán erőforrás-, a társadalmi szolgáltatás marketing, pl. hitéleti, közösségi, civil szervezeti, politikai, továbbá a kulturális, szabadidős és egyéb szolgáltatások.

Ezek a területeken, tekintettel arra, hogy kevésbé ismert és alkalmazott a marketingszemlélet, várhatóan növekedni fog a kereslet a marketingtevékenység iránt. Mivel a tanulók további tanulási, elhelyezkedési, vállalkozási kilátásai szempontjából kiemelték a gazdasági-szakmai képzés ismeretei, ezért emelt óraszámokban oktatjuk a szakmai ismereteket a (kifutó) szakközépiskolában, az óraszám emelése minden esetben a gyakorlati képzést érinti.

8.2.A választott kerettanterv megnevezése

A középiskolában az alkalmazott kerettantervek jogi alapja a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló

- 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 3. sz. melléklete, a „Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyama számára”,
- 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 6. sz. melléklet a „Kerettanterv a szakközépiskolák 9-12. évfolyama számára”,
- 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet 7. melléklete a NYEK osztály számára,
- a 14/2013 (IV.05) NGM rendelet 2-6. melléklete a szakképzési kerettantervek tekintetében, melynek alapján a szakmai tárgyakat oktatjuk.

A kerettanterv tantárgyait és kötelező minimális óraszámait az alábbi óratervi táblázatok tartalmazzák.

(A gimnázium a 2015/16-os tanévtől 9. feljövő, a szakközépiskola kifutó rendszerben, párhuzamosan működik.)

A középiskolában választható tantárgyak

A középiskolában a kötelezően választható tantárgyak a körét elsősorban a második idegen nyelv jelenti.

A szakközépiskolások számára akkor választható a kötelező angol nyelv mellett a második idegen nyelv (német vagy orosz), ha - az előrehozott érettségit követően - az angol nyelv tanulása a szakmai idegen nyelvi gyakorlatokra korlátozódik. A második idegen nyelv oktatása is csoportbontásban történik, és csak akkor indítható egy csoport, ha az adott nyelvet tanulni szándékozók száma eléri a minimális csoportlétszámot.

Gimnáziumban a kötelező angol nyelv mellett mindenképpen egy második (német vagy orosz) nyelvet kell választani a tanulónak a nyelvi előkészítő évfolyam végén, melyet a további középiskolai évfolyamokon párhuzamosan tanul a kötelező angol nyelvvel. Ha a tanuló előrehozott érettségi vizsgát tett a tanult idegen nyelvből, az intézményvezető mentesítheti a vizsgával lezárt idegen nyelv tanulása alól.

A szakközépiskolában, a kerettantervi órák körében más választható tantárgyat a középiskola nem ajánl fel, de mindkét iskolatípusban a **választott (ötödik) érettségi tárgyból**, valamint ha a tanulók közül valaki **emelt szintű vizsgát kíván tenni** – az eredményes felkészülés érdekében - **az iskola külön** (tárgyanként, heti egy órában) **szervez felkészítő foglalkozásokat**.

A gimnáziumban a szabad kerettantervi órák terhére a kötelező gazdasági fakultáció tantárgyai találhatóak.

Egyéb foglalkozások csak a szabadidő terhére választhatók, az intézmény által felajánlott (aktuális) lehetőségek közül.

A tanárválasztás jogát az intézmény tiszteletben tartja, a mindenkor érvényes jogszabályok, a humán erőforrások kapacitása és a már működő órarend (tantárgyfelosztás) lehetőségei szerint.

Gimnáziumi óraterv, NYEK-es, 5 évfolyamos

	9.évf.	10.évf.	11.évf.	12.évf.	13. évf.
Magyar nyelv és irodalom		4	4	4	4 + 1
Idegen nyelv I. angol	14	3 + 2	3 + 2	3	3
Idegen nyelv II.	2+2	3+1	3+1	3 + 2	3 + 1
Matematika	2	3	3	3	3 + 1
Történelem és államp.- ism.		2	2	3 + 1	3 + 1
Etika				1	
Biológia-egészségtan			2	2	2
Fizika		2	2	2	
Kémia		2	2		
Földrajz		2	2		3 + 1
Ének-zene		1	1		
Vizuális kultúra		1	1		
Dráma és tánc/Vizuális kult.		1			
Művészetek: dráma és tánc				2	2
Informatika (Tanulásmódszertan)	6 (5 + 1)	1	1		
Gazdasági és pénzügyi kultúra	2	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat					1
Mozgás, rehab./hab.	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Civil társadalmi ismeretek				1	
Szabadon tervezhető	3	4	4	6	6
Összes	30	35	36	35	35
Megengedett túllépés	4	4	4	4	4
Megengedett heti max órasz.	34	39	40	39	39
Rehab. órakeret	10	10	11	12	12
osztályok heti időkerete - Nktv	56	57	57	58	58
Szabadon tervezhető	3	4	4	6	6
Informatika					
Angol		2	2		
II. idegen nyelv				2	1
Matematika					1
Magyar					1
Történelem				1	1
Civil társadalmi ismeretek				1	
Gazdasági ism.	2	2	2	2	2
Földrajz			1		
Osztályfőnöki	1				
Különbség felhasználása	22	22	21	23	23
I. Tanulószo		4	4	4	4
Matematika		1	1	1	1
Történelem		1	1	1	1
Magyar nyelv és irodalom		1	1	1	1
Idegen nyelv		1	1	1	1
II. Csoportbontás összes	20	10	9.5	9	8
Informatika	4	1	1		
Idegen nyelv	16	8	8	8	7
Gazdasági ismeretek		1	0.5	1	1
III. Kiscsop. fogl., érettségi felk.		8	7.5	10	11
Tehetség., felzárk.		1	1	1	1

Óratervező új, 4 évfolyamos, normál szakközépiskolai képzés, 17. szakmacsoport
(kifutó, 2017/2018-ban)

	9.évf.	10.évf.	11.évf.	12.évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4 + 1
Idegen nyelv angol	3	3 + 2	3 + 2	3
Idegen nyelv II.*		2	1	
Matematika	3	3	3+1	3 + 1
Történelem és állampolgári ism.	2	2	3	3
Etika			1	
Biológia-egészségtan		2	2	1
Fizika	2	2	1	
Kémia	2	1		
Földrajz	2	1		
Művészetek: dráma és tánc		1		
Művészettörténet			1	1
Informatika (ECDL)	1 + 3			
Mozgás, rehab./hab.	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Civil társadalmi ismeretek				1
Szakmai alapozás	6	7	8	11
Tanulásmódszertan	1			
Szabadon tervezhető	4	4	4	4
Összes	35	36	35	35
Megengedett túllépés	4	4	4	4
Megengedett heti max órasz.	39	40	39	39
Rehab. órakeret	10	11	12	12
Különbség	18	17	19	19
Osztályok heti időkerete - Nktv alapján	57	57	58	58
Szabadon tervezhető				
Informatika	3			
Tanulásmódszertan	1			
Angol		2	2	
II. idegen nyelv*		2	1	
Matematika			1	1
Magyar				1
Civil társadalmi ismeretek				1
Művészettörténet			1	1
Különbség felhasználása	18	17	19	19
I. Tanulószoba	4	4	4	4
Matematika	1	1	1	1
Történelem	1	1	1	
Magyar nyelv és irodalom	1	1	1	1
Idegen nyelv	1	1	1	1
II. Csoportbontás összes	9	9	11	7
Informatika	4			
Idegen nyelv	3	7	7	3
Szakma	2	2	4	4
III. Kiscso. Fogl., érettségi felk.	5	4	4	8
Tehetség., felzárk.	1	1	1	1

* választható

Óraterv új, 5 évfolyamos, NYEK-es szakközépiskolai képzés, 17. szakmacsoport
(kifutó, 2016/2017-ben)

	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf. 11.A NY	13. évf. 12.A NY
Magyar nyelv és irodalom		4	4	4	4
Idegen nyelv angol	18	3 + 2	3 + 2	3	3
Idegen nyelv II.		2	2	3+1	1+3
Matematika	2	3	3	3+1	3 + 1
Történelem és államp.- ism.		2	2	3	3 + 1
Etika				1	
Biológia-egészségtan			2	2	1
Fizika		2	2	1	
Kémia		2	1		
Földrajz		2	1		
Művészetek: dráma és tánc			1		
Művészettörténet				1	1
Informatika (ECDL)	2 + 1	1			
Mozgás, rehab./hab.	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Civil társadalmi ismeretek				1	
Szakmai alapozás (Szakmai id.ny.)	1	6	7	8	10 +1
Tanulásmódszertan	1				
Szabadon tervezhető	3	4	4	4	4
Összes	30	35	36	35	35
Megengedett túllépés	4	4	4	4	4
Megengedett heti max órasz.	34	39	40	39	39
Rehab. órakeret	10	10	11	12	12
Különbség	22	18	17	19	19
Ösztályok heti időkerete - Nktv alapján	56	57	57	58	58
Szabadon tervezhető					
Informatika	1				
Tanulásmódszertan	1				
Angol		2	2		
II. idegen nyelv		2	2	3	1
Matematika					1
Magyar					1
Történelem					1
Civil társadalmi ismeretek				1	
Szakmai alapozás	1				
Különbség felhasználása	22	18	17	19	19
I. Tanulószoba		4	4	4	4
Matematika		1	1	1	1
Történelem		1	1		
Magyar nyelv és irodalom		1	1		
Idegen nyelv		1	1	1	3
Művészettörténet				1	1
II. Csoportbontás összes		12	11	10	8
Informatika	3	1			
Idegen nyelv	18	7	7	6	4
Szakma		4	4	4	4
III. Kiscso. fogl., érettségi felk.	0	2	2	5	7
osztályfőnöki	1				
Tehetség., felzárk.	1	1	1	1	1

Óraterv régi, 5 évfolyamos, NYEK-es szakközépiskolai képzés, 17. szakmacsoport
(kifutó, 2015/2016-ban)

	9. NYEK	10.	11.	12.	13. 12A NYEK
Magyar nyelv és irodalom		4	4	4	4
Bevezetés a társadalomismeretbe	1				
Történelem		2	2	2	3
Társadalomismeret				1	
I. Idegen nyelv - angol	12	2	3	1*	1*
II. idegen nyelv – német v. orosz				3**	3**
Szakmai idegen nyelv – angol(SZ) ¹				1	1
Matematika		3 + 1	3 + 1	3 + 1	3 + 1
Logikus gondolkodás	2				
Informatika	4	2	2	1	1
Fizika		2	2		
Biológia		1	1	1	
Kémia		2	1 + 1		
Környezeti nevelés	1				
Földünk és környezetünk				2	2
Mozgásnevelés	2 + 1	2 + 1	2 + 1	2 + 1	2 + 1
Alkotás	1				
Művészetiismeret		1	1		
Médiaismeret				0,5	0,5
Művészet				1	1
Életvitel	1				
Tanulás tanítása	1				
Gazdasági környezetünk (SZ)		1	1		
Információkezelés (SZ)		1	1		
Viselkedéskultúra (SZ)		1			
Kommunikáció (SZ)			1		
Közgazdaságtan (SZ)				3	3
Marketing (SZ)				2	2+1
Taniroda – szakmai gyakorlat (SZ)				3	3
Háztartási és vállalkozási ismeretek elmélet	1				
Háztartási és vállalkozási ismeretek gyakorlat	1	2	2		
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1
Óraszám	28	27	27	30,5	29,5
Szabadon felhasználható kötelező óraszám	12	12	13	18	18
Rehabilitációs óraszám (mozgásnevelés)	11	11	11	12	12
Mozgásjavító kötelező óraszám	31	32	32	32,5	31,5
Különbség	3	5	5	2	2
Érettségire felkészítő					5
Megengedett túllépés	4	4	4	4	4
Megengedett heti max órasz.	34	39	40	39	39
Különbség	22	18	17	19	19
Ósztályok heti időkerete - Nktv alapján	56	57	57	58	58
Szabadon tervezhető					
Osztályfőnöki	1				
Informatika	1				
Tanulásmódszertan	1				
Angol		2	2		
II. idegen nyelv		2	2	3	1
Matematika					
Magyar					1
Történelem					1
Civil társadalmi ismeretek				1	
Szakmai alapozás	1				1
Különbség felhasználása	22	18	17	19	19
I. Tanulószoza		4	4	4	4
Matematika		1	1	1	
Történelem		1	1	1	1
Magyar nyelv és irodalom		1	1	1	1
Idegen nyelv		1	1	1	1
Szakma					1
II. Csoportbontás összes		12	11	10	8
Informatika	3	1			
Idegen nyelv	18	7	7	6	4
Szakma		4	4	4	4
III. Kiscsoport, fogl., érettségi felk.		2	2	5	7
Tehettség, felzárk.	1	1	1	1	1

¹(SZ), szakmacsoportos alapozás részeként

(* ha a tanuló nem tett előrehozott nyelvi érettségi vizsgát)

** ha a tanuló tett előrehozott nyelvi érettségi vizsgát)

8.3. A választott kerettanterv feletti óraszám

A választott kerettantervek óraszámai, a szabadon tervezhető órakeret terhére a megemelt óraszámok, a különböző évfolyamok és tantárgyak vonatkozásában az óratervi táblázatokból kiolvashatóak.

Alapvető elképzelés, hogy a gazdasági jellegű tárgyak tantervbe emelésével diákjaink világlátását, vállalkozói, pénzügyi kompetenciáit olyan szintre emeljük, hogy az intézményt elhagyva akár a felsőoktatásban (szakképzésben), akár – alkalmazottként – a munka világában, akár önfoglalkoztatóként, saját vállalkozásukat vezetve eredményesen igazodjanak el a gazdaság és a pénzügyek világában.

Ehhez nyújt segítséget és alapot az MNB Pénzügyi Oktató Programjának tantervbe emelése, a kapcsolódó projektek és tananyagok és a vonatkozó jogszabályok állandó figyelése és a tananyag naprakész aktualizálása.

A cél minden esetben a munkaerőpiaci igények és a sérülésspecifikus oktatás – lehetőség szerinti – optimalizálása.

A 11-12. évfolyamon oktatott civil társadalmi ismeretek az addig tanultak rendszerezésével, az új ismeretek e rendszerbe illesztésével azt a komplex tudást nyújthatják a tanulónak, mellyel az érettségi vizsgákra való sikeres felkészülést segítjük. A több tantárgyat (történelem, irodalom, természettudományok eredmények, művészeti korok) időben párhuzamos tárgyalásával és rendszerezésével tanulóink tudása, rendszerező kompetenciája is fejlődik.

8.4. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Csoportbontás elsősorban a kiemelt fejlesztési területeken valósul meg, ezek a mozgásnevelés, a számítástechnika (informatika), az idegen nyelv, a szakmai gyakorlati képzés és az egyéb fejlesztő foglalkozások.

A képesség szerinti csoportszervezésre (az osztálykeret felbontásával is) a következő területeken kerül sor: mozgásnevelés, a középiskolában elsősorban a fakultációk.

Az egyéni fejlesztés - indokolt esetben és az egyéni szükségleteknek megfelelően - bármely műveltségi területen, illetve a szakszolgálati ellátás keretében történhet (ez lehet: egyéni fejlesztés, egyéni korrekció, egyéni párhuzamos fejlesztés stb.).

Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására illetve a mozgásállapotból adódó hátrányok kompenzálására.

8.5. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az iskolai tankönyvellátás rendjének jogszabályi háttere a köznevelésről szóló törvény, emellett tekintetbe vesszük a családok támogatásáról szóló törvényt, a tankönyvpiac rendjéről szóló törvényt, a mindenkori költségvetési törvényt és a tanulói tankönyvtámogatás és az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló jogszabályokat.

A tankönyvek

- tartalmazzák a tantervben előírt ismeretanyagot,
- feleljenek meg a didaktikai követelményeknek,
- alkalmazkodjanak a korosztály intellektuális fejlettségi szintjéhez.

A tankönyv szolgálja eredményesen az adott osztályok sajátos céljait:

- a tankönyv (és egyéb segédlet) ára ne legyen magas,

- a mozgásállapot miatti fokozott igénybevétel miatt figyelembe vesszük a tankönyvek, és egyéb taneszközök tartósságát és súlyát,
- újabb taneszközt csak indokolt esetben, az oktatás minőségének jelentős javítása reményében, felmenő rendszerben vezetünk be,
- törekszünk a digitális adathordozón rögzített tananyagok minél szélesebb körű alkalmazására,
- törekszünk a tartós tankönyvek beszerzésére, és ezáltal a költséghatékonyság megvalósítására a tankönyvekkel való gazdálkodás terén is.

Tartós tankönyvekre a munkaközösség tesz javaslatot, és a nevelőtestület hoz döntést arról, hogy melyik tanévben milyen tartós könyvek kerüljenek beszerzésre.

Tartós tankönyv alatt elsősorban az „olvasókönyv jellegű” tankönyveket, szöveggyűjteményeket, atlaszokat, albumokat értjük, amelyekben a tanórai foglalkozások során nem kerülnek írásos jelölések. A munkafüzeteket, munkatankönyveket nem tekintjük tartós tankönyvnek, vagyis ezeket mindig újonnan kapják tanulóink.

8.6. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Alapvető elvárás, hogy a tanulóknak minden hónapban, egy adott tantárgyból legalább egy, de egy-egy félév tekintetében minimum a heti óraszámnak megfelelő számú érdemjegye legyen. Az adott tantárgy sajátosságainál fogva, valamint a tantárgyi óraszámok adta lehetőségek szerint törekedni kell arra, hogy a tanulók ne csak írásban, hanem szóban is megmutathassák tudásukat. Ezért, még az alacsony óraszámú tanított tantárgyak esetében is meg kell keresnünk a lehetőséget annak, hogy a tanulók legalább évente kétszer szóbeli feleletet is adjanak.

A rövidebb, diagnosztizáló jelleggel íratott dolgozatok számát a Pedagógiai Program nem korlátozza, alkalmazásukat az adott tantárgyat tanító pedagógus hatáskörébe utalja.

A szummatív jellegű, egy összefüggő téma, vagy akár tanév tananyagegységeit lezáró írásbeli beszámoltatást azonban korlátozza oly módon, hogy kettőnél több írásbeli számonkérés nem eshet egy tanítási napra (de ettől el lehet térni a tanulók többségének kifejezett kérésére).

A szummatív írásbeli beszámoltatások koordinálása az osztályfőnök és az egy osztályban tanító tanárok közösségének a feladata.

Az írásbeli házi feladatok kijelölése a mindenkor szaktanár hatáskörébe tartozik.

A tanulók írásbeli beszámoltatásának formái:

- központi felmérő, füzetekben,
- szaktanár által összeállított felmérés egy adott téma lezárásaként - témazáró dolgozat,
- szaktanár által összeállított rövid tájékoztató mérés a tanulók pillanatnyi felkészültségéről – röpdolgozat,
- írásbeli gyakorló feladatok – valamilyen tananyag, technika, logikai művelet bevésésére, illetve a tanultak megértésének ellenőrzésére (értékelése célszerű csak tájékoztató jelleggel).

A tanulók diagnózisa, mozgás-, illetve fizikai állapota határozza meg, vagy módosítja az írásban való beszámolás lehetőségeit. Ennek következtében differenciáltan, egyénre szabottan kerülhetnek összeállításra a feladatlapok.

A tudásmérők lehetséges formái:

- kiválasztásos alapon (igaz, hamis állítások), teszt, feleletválasztás, kiegészítés,
- kérdésekre egy-egy szó, mondat válaszként,
- egy-egy téma bővebb, esszé-szerű kifejtése.

A tanulók írásbeli beszámoltatásának rendje:

- év eleji, félév eleji felmérés, diagnosztikai, illetve ismétlő jelleggel,
- év végi felmérés, évfolyamdolgozat, próbaérettségi
- év közben:
 - témazáró dolgozatok: az átfogó tudásmérés szorosan a tanmenethez kötődik, egy-egy nagyobb témakör lezárását jelenti, előfordulása egyenletes, szabályozott, mind a két félévre kiterjed, szükség esetén azokon átível,
 - tájékoztató mérések: rövid beszámolók, melyek a tananyagban előforduló kisebb egységek rendszeréhez igazodnak, előfordulásuk – természetükből adódóan – nem egyenletes.
 - írásbeli gyakorló feladatok: ezek alkalmazásának rendjét a tananyag jellege, a tanulók igényei (egyéni is) és a haladás tempója szabályozza.
 - kísérettségi: a kötelező érettségi tárgyakból, olyan felosztásban, ahogyan az a majdani – középszintű – érettségien szerepel, illetve próba-érettségi az igazi érettségit megelőzően, felmérő jelleggel, ezek eredménybe történő beszámítása a szaktanár kompetenciája.

Az írásbeli beszámoltatás korlátai

A beszámolók nem követelhetnek meg olyan készségeket, amelyek megalapozatlanok, nem előzte meg őket a tananyag elsajátítását célzó tevékenység. A beszámolók méretének, az írandó szöveg mennyiségének, a kérdéseknek illeszkednie kell a tanulók osztályszintjéhez, és egyéni képességeikhez. Figyelembe kell venni az írásbeli nehézségekkel küzdő diákok egyéni szempontjait.

Ha a tanulónál a kézi írás nagymértékben nehezített, akkor a beszámoltatásnál kiegészítő módszereket lehet alkalmazni:

- szóbeli feleltetések túlsúlya,
- az írásbeli felmérők felnagyítása (nagyobb hely a válaszok leírásához),
- speciális vonalazású füzetek használata,
- gépi írás, számítógép vagy egyéb IKT eszköz használata.

A diákok tempója általában lassú, ezért egy-egy dolgozat elkészítése akár két tanórát is igénybe vehet.

Munkaközösségenként, a munkaközösségen belül, a különböző tantárgyakra vonatkozóan egységesen kerüljön meghatározásra a dolgozatok száma, jellege, értékelésének módja.

A tanulót a szorgalmi időszakban az osztályozó értekezletekig (félévi, év végi) megilleti az osztályzat javításának joga/lehetősége. (A javítási lehetőséget kikényszeríteni, követelni nem lehet, megadásáról a szaktanár pedagógiai szempontok alapján dönt.) Az osztályozó értekezleteket megelőző utolsó 5 napban féléves/egész éves anyagból beszámoltatni, témazáró dolgozatot íratni csak a tanuló kifejezett kérésére lehet.

Az előre bejelentett írásbeli témazáró dolgozatot minden tanulónak meg kell írnia. Ha a tanuló a dolgozatírás napján indokoltan és igazoltan hiányzik, legkorábban a hiányzás megszűnését követő második napon pótló dolgozatot köteles írni, (a dolgozat nehézségi foka azonos az osztály által megírt dolgozattal). Ha a tanuló neki felróható okból hiányzik az előre bejelentett dolgozatírásról, a pótló dolgozatot a szaktanár által kitűzött időpontban köteles megírni; ez esetben a feladat nehézségi foka lehet magasabb, (a szaktanár döntésétől függően.)

Javító dolgozat íratása a szaktanár belátásától függ, ez csupán lehetőség a tanuló számára. A javító dolgozat megírásának időpontját, a tantárgyi követelményt, a szaktanár jelöli ki, amiről a dolgozat íróját tájékoztatni köteles. A javító dolgozat javítási lehetőség, az itt szerzett érdemjeggyel rontani a tantárgyi átlagon nem lehet.

A tanuló joga, hogy a tanév első napjaiban megismerkedjen a tantárgyi követelményekkel, az értékelés alapelveivel, hiszen az ezeknek való megfelelés mértékét fejezik ki a minősítő félévi/év végi osztályzatok. A szaktanár maga dönti el, hogy a követelmények ismertetésnek milyen módját választja, de az ismertetést dokumentálni kell (az e- naplóban).

Az írásbeli beszámoltatás szerepe, súlya

A központi felmérők és a témazáró dolgozatok eredményei súlyozott (dupla, évfolyamdolgozatok esetén akár tripla) értékkel szerepelhetnek a félévi és év végi értékeléskor, az osztályzatok megállapításánál.

A rövid tájékozódó beszámolók (röpdolgozatok) és az írásbeli gyakorló feladatok rávilágítanak a tanulók erősségeire, gyengeségeire, képet adnak az addig megszerzett ismereteikről, és ezen információk birtokában meghatározhatók a fejlesztés további feladatai, irányai.

A tanár az összefoglaló (témazáró) dolgozatok idejét legalább egy héttel előbb közli a tanulókkal.

Egy napon két témazárónál több beszámolót íratni nem lehet (indokolt esetben legfeljebb a tanulócsoporthoz minden tagjának önkéntes beleegyezésével).

A témazárók kijavításának ideje maximum 10 munkanap. (Ezt követően a diák döntheti el, hogy az adott jegy bekerüljön-e a naplóba). Kijavítatlan témazáró esetén – ugyanabból a tantárgyból – újabb témazárót íratni nem lehet.

A nagydolgozatok pótlása – hiányzás esetén – kötelező, módja, ideje, helyének meghatározása a szaktanár kompetenciája, annak szem előtt tartásával, hogy a mulasztás oka mi volt és a hiányzás mekkora időszakot ívelt át. A nagydolgozatok értékelése (ponthatárok) munkaközösségenként szabályozottak. Az érettségi szintű feladatsorok javítása és osztályozása az adott szintű érettségi pontozásának megfelelően történik.

A tantárgyi követelményrendszer és számonkérés módját, szabályait a szaktanár az első tanítási órán (szeptemberben) közli a tanulócsoporthoz.

Szóbeli értékelés:

Érdemjegyet kaphat a tanuló szóbeli feleletre (lehet részletes számadás és összefoglaló, tételszerű), írásbeli munkára (röpdolgozat, esszé, házi dolgozat, témazáró nagydolgozat), önálló kiselőadásra, óráközi, tanórai tanulmányi munkára, tantárgyi tanulmányi versenyen való eredményes részvételre. A tanulói szóbeli feleletek/teljesítmények értékelése a teljesítéssel egyidejű, nyilvános és indokolandó.

8.7.Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az iskola pedagógusai törekednek arra, hogy a tanulók az ismeretanyagot – lehetőség szerint – a tanórákon minél nagyobb mértékben és mélységben sajátítsák el.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások szerepe és súlya a tanulók tudásának értékelésében elsősorban abban érhető tetten, hogy segít a tanulókat rendszeres munkára nevelni, segít a megtanulandó anyagok, ismeretek elmélyítésében, rendszeres munkával az összefüggések felismerésében, az ismeretek készség szintre hozásában.

A nehezebben megtanulható anyagrészek esetében táblai vázlatok füzetbe másolt képei segítik az otthoni felkészülést, ha pedig – kivételes esetben – erre nem kerül sor, a szaktanár segíthet a tankönyvből kiszűrni a megtanulandó lényegét, esetenként másolt anyagot juttathat a diákoknak.

Írásbeli házi feladatokat bármely tárgyból kaphatnak a tanulók. A középiskolában az ismeretszerzés a saját tanulásra, önképzésre támaszkodik.

Az írásbeli és szóbeli házi feladat a mindenkori törzsanyag részeként kérhető számon. A szaktanárok törekednek arra, hogy a számonkérés során megvalósuljon az írásbeli és szóbeli számonkérés helyes aránya.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk.

Az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) a tantárgy jellegéből adódóan tanulónként nagyobb mértékben is eltérhet.

8.8.A tanulmányok alatti és az azt lezáró vizsgák vizsgaszabályzata

A vizsgaszabályzat hatálya, célja

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- felvételi vizsgára,
- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javító- (indokolt esetben pótló) vizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira, akik felvételüket vagy átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő, továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A helyi vizsgaszabályzat nem tartalmazza az állami (érettségi) vizsgákat, azokra egységesen magasabb jogszabályok vonatkoznak.

8.7.1. A felvételi vizsgák

A középiskola a tanulói jogviszony létesítését - a köznevelési törvénnyel összhangban – tanulmányi követelmények teljesítéséhez és életkor feltételhez köti.

A középiskola a kezdő évfolyamra való megalapozott felvételi döntéséhez a sikeres helytállást valószínűsítő képesség- és ismeretfedezet meglétéről jogszabályban rögzített feltételek megléte esetén felvételi vizsga keretében győződhet meg.

A felvételi vizsgákról, azok követelményeiről - a pályaválasztók számára - az iskola köteles (a jogszabályokban előírt módon és időben) korrekt tájékoztatást adni – lásd Felvételi eljárás, illetve a középiskolába való bekerülés feltételeit.

Az intézmény középiskola intézményegységében azok a tanulók folytathatják tanulmányaikat, akik a központi felvételi, illetve az intézmény által szervezett felvételi eljárás (szóbeli felvételi vizsga) követelményeinek megfelelnek. Bekerülésre az általános iskola (beleértve a Mozgásjavító Általános Iskolát is) elvégzése után az érettségi megszerzéséig van lehetőség. (A bekerülés feltétele: indokolt mozgásállapot, középiskolai képzésbe kerülés esetén az adott szakmacsoportos középiskolai képzésben való részvétel, indokolt esetben különbözeti vizsga.) A felvételi eljárásban azok a tanulók is részt vesznek, akik általános iskolai tanulmányaikat ebben az intézményben fejezték be. Az intézmény azoknak a súlyos mozgásállapotú tanulóknak is esélyt nyújt a középfokú oktatásra, akik mozgáskorlátozottságuk súlyossága miatt más esetben csak magántanulóként tudták a tankötelezettségüket teljesíteni.

8.7.2. A tanulmányok alatti vizsgák rendje

Továbbhaladás a középiskolában

A középiskolában a továbbhaladás feltétele: minden tantárgyból érvényes osztályzat megléte és a szakközépiskolai képzésben a nyári összefüggő szakmai gyakorlat teljesítése.

Kivételt képez, aki előrehozott osztályozó vizsgát, elismerhető, illetve beszámítható egyéb vizsgát tett, vagy az adott tárgyból mentesítésről vagy értékelésről szóló, releváns és érvényes szakértői véleménnyel rendelkezik

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát tesz az a tanuló, akinek éves hiányzása összességében a jogszabályban előírt mértéket meghaladja (így a tanuló csak eredményes osztályozó vizsga letételével folytathatja tanulmányait magasabb évfolyamon), illetve az a tanuló, akinek hiányzása egy adott tárgyból a tantárgy óraszámának előírt mértékét meghaladta és érdemjegyei nem teszik lehetővé az osztályozást az adott tárgyból.

Osztályozó vizsgát tesz továbbá az, aki vendégtanuló, illetve, aki tanulmányait magántanulóként végzi, aki előrehozott érettségire kíván jelentkezni, de még nem teljesítette a helyi tantervben előírt követelményeket és nem szerezte meg az előírt osztályzatot, vagy akinek tanulmányi idejének megrövidítését engedélyezte az intézményvezető.

Alapesetben félévkor és év végén lehet osztályozó vizsgát tenni, indokolt esetben a vizsga más időpontban is letehető (pl. műtét esetén).

A félévi osztályozó vizsgán szerzett osztályzat (vizsgajegy) tájékoztató jellegű. A tanulónak év végén az egész év tananyagából kell vizsgáznia, ha félévi vizsgajegye elégtelen volt, illetve félévkor nem kívánt vizsgázni. Ha tanév közben megszűnik a magántanulói jogviszony, pl. félévkor, akkor ezt követően az első félév anyagából osztályozó vizsgát kell tennie. Osztályozó vizsga nem ismételhető meg, sikertelen osztályozó vizsga esetén a tanulónak a következő vizsgaidőszakban javítóvizsgát kell tennie.

Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesz az a tanuló, aki tanulói jogviszony átvételével való létesítéséhez más iskolatípusból kéri felvételét, eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott és azonos vagy magasabb évfolyamra jelentkezik, aki tanulmányait valamely tantárgyból a már működő emelt szintű csoportban kívánja folytatni (pl. idegen nyelvi csoport esetén). A vizsga minden tekintetben megegyezik az egyéb tanulmányok alatti vizsgákkal. A tantárgyi követelményeket a szakmai munkaközösségek jelölik ki.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tesz az a tanuló, aki tanév végén valamely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, aki osztályozó, különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időpontig nem tette le, és aki az osztályozó-, pótló vizsga követelményeinek nem felelt meg. (Javítóvizsga a hivatalos tanév végén (augusztus 31-ig), egy esetben tehető, ugyanabban az időszakban, a vizsgáról való igazolt távolmaradás esetén az intézményvezető dönti el, hogy az érintett tanuló megismételheti-e a vizsgá(ka)t (pótló javító vizsga).

Pótló vizsga

Pótló vizsgán vehet részt az a tanuló, aki neki fel nem róható ok miatt nem tudott osztályozó vagy javítóvizsgát tenni.

Az osztályozó és a pótló vizsgákon szerzett elégtelen érdemjegy javítóvizsgán javítható.

Vizsgaformák, vizsgarészek (írásbeli, szóbeli, gyakorlati)

Vizsgatárgy	írásbeli	szóbeli	gyakorlati
Magyar nyelv	x	x	
Irodalom	x	x	
Történelem	x	x	
Matematika	x	x*	
Idegen nyelv	x	x	
Informatika	x		x
Biológia	x	x	
Fizika	x	x	
Kémia	x		
Szakmacsoportos alapozás (tantárgyanként különböző módon)	x	x	x
Földrajz	x	x	
Civil társadalmi ismeretek		x	
Művészetek		x	

*elégtelen, de legalább 15 %-os eredmény esetén az elégséges eredmény elérése céljából

Vizsgaidőszakok

Javítóvizsga, pótló vizsga, különbözeti vizsga: augusztus 15. – augusztus 31. (A korrepetálás idejéről az érintett tanuló az évfázón tájékoztatást kap.)

Osztályozó vizsga: általában a félévi vagy az év végi osztályozó konferenciák előtt, illetve indokolt esetben, a szorgalmi időszakban bármikor.

Az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a fentiektől eltérő időpontban tegyen vizsgát.

Jelentkezés a vizsgákra

Javítóvizsga

A tanuló a bizonyítványa átvételével egy időben jelentkezési lapot és írásos tájékoztatót kap a vizsga időpontjáról, helyéről, a vizsgarészekről, továbbá a vizsgával kapcsolatos jogorvoslati lehetőségről (felülbírálati kérelem, törvényességi kérelem, független vizsgabizottság előtti vizsga) és a korrepetálás(ok) idejéről.

A bizonyítvány átvételét követő 15 napon belül kell a kérelmet benyújtani az iskola igazgatójához.

Független vizsgabizottság előtti vizsga

Osztályzat megállapítás céljából a tanuló – kiskorú tanuló gondviselője aláírásával – a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig, illetve, ha engedélyt kapott osztályozó vizsgára, akkor az engedély megadását követő 3 napon belül jelentkezhet az intézményvezetőnél.

A tanulmányok alatti vizsgák rendje

Az érintett tanuló a tájékoztatási kötelezettségnek megfelelően a vizsgák témaköreit írásban kapja meg az osztályfőnöktől, illetve a szaktanártól, osztályozó vizsgák esetén az első félév anyagából októberben, a 2. félév anyagából februárban, javítóvizsga esetén júniusban, a bizonyítvány átvételével egy időben, az egyéb ok miatt vizsgázó (pl. mulasztás miatt) a vizsgalehetőség megajánlásával egy időben.

A szaktanár a témakijelölést 2 példányban készíti el: a diák és az intézményegység-vezető részére, utóbbit elektronikus formában.

A szóbeli vizsgák rendje

A szóbeli vizsgák 3 tagú vizsgabizottság előtt történnek. A szóbeli vizsgán a tanulók 3-5 fős csoportokban folytatólagosan, szünet közbeiktatása nélkül vizsgáznak. A tanuló a kérdező tanár által kiadott kérdések megválaszolására legalább 15 perc gondolkodási időt kap. Ezt követően válaszát 10-15 percen önállóan fejti ki. A saját, a felkészülési idő alatt készített jegyzeteit használhatja.

Amennyiben csak szóbeli vizsgát tesz a tanuló az adott vizsgatárgyból, egy esetben póttételt húzhat – ekkor az osztályzata nem lehet jobb közepesnél.

A szóbeli vizsgák eredményének kihirdetése az adott vizsganapon történik.

Az írásbeli vizsgák rendje

A vizsgateremben - egy időben - padonként 1 tanuló vizsgázhat. Az ülésrendet a felügyelő tanár jegyzőkönyvben rögzíti. A tanulók csak az iskola bélyegzőjével ellátott papíron dolgozhatnak.

A rajzokat és minden egyéb munkát tollal kell elkészíteni. Az íróeszközzel a tanulók maguk gondoskodnak. A piszkozati lapra írt eredmények nem számíthatnak a vizsga eredményébe.

Az írásbeli feladatok megoldásához rendelkezésre álló idő - vizsgatárgyanként - maximum 60 perc. (Az évfolyamvizsgák esetére ez a limit nem vonatkozik.)

Az elégtelen írásbeli vizsgaeredmény a tantárgyaknál leírt esetben szóbeli vizsgán javítható.

A vizsgákon – amennyiben rendkívüli esemény történik - jegyzőkönyvet kell felvenni.

A vizsgák helye, ideje és magatartási szabályai

A vizsgák az iskola épületében, az intézményegység-vezető által kijelölt vizsgatermekben és időpontokban zajlanak.

A vizsgázók kötelesek az előre kifüggesztett vizsgabeosztás szerint pontosan megjelenni, az alkalomhoz illő öltözékben. Javító- és pótló vizsga esetén a középiskolai bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni a vizsgáztatóknak.

A tanulók a vizsgateremben meg nem engedett segítséget nem vehetnek igénybe, egymással nem beszélgethetnek és a vizsga rendjét nem zavarhatják meg.

Szabálytalanság esetén a vizsgabizottság elnöke – jegyzőkönyv felvétele mellett, az érintett tanuló tekintetében - a vizsgát felfüggesztheti.

A vizsgán esetlegesen használható segédeszközöket a szaktanár a témakijelölésnél felsorolja.

A vizsgáztató tanárok megbízása és a vizsgák dokumentálása

A vizsgáztató tanárokat és a vizsgabizottság tagjait az intézményvezető bízta meg, mely tényről az érintett pedagógust - a vizsgát megelőzően legalább 1 héttel - az intézményegység-vezető (szóban) értesíti.

Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A dolgozatok egy év múlva selejtezhetők.

A vizsgákon a tanuló osztályfőnöke tanácskozási joggal vehet részt. A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában 5 évig meg kell őrizni! A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei.

A javítóvizsga, pótló vizsga, különbözeti vizsga, osztályozó vizsga eredményét a törzslapba és a bizonyítványba - a megfelelő záradékkal - be kell vezetni.

8.7.3. Helyi tantervi vizsgák

Helyi szakaszvizsga („kisérettségi”) letétele kötelező a középiskola valamennyi 10. évfolyamos tanulója számára az alábbi érettségi tantárgyakból: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv I. (angol), utóbbi alól felmentést jelent az előrehozott érettségi ténye. A tanulók a 9-10. évfolyam anyagából vizsgáznak.

A vizsgaformák, vizsgarészek

- magyar nyelv: írásbeli, szóbeli
- matematika: írásbeli (szóbeli: lásd vizsgaformák táblázatánál)
- irodalom: írásbeli, szóbeli
- történelem: írásbeli, szóbeli
- idegen nyelv: írásbeli, szóbeli.

Vizsgaidőszakok:

1. forduló: a tavaszi szünetet követően az érettségi szünet végéig bezáródóan, vagy a következő évfolyam megkezdése után szeptemberben (ha a csoport, osztály tagjai magas arányban tesznek előrehozott érettségi vizsgát)

2. forduló: a javító – pótló szakasz májusban

A helyi szakaszvizsgákon nyújtott írásbeli teljesítmény minősítése

90 - 100% → jeles

70%-tól → jó

50%-tól → közepes

30%-tól → elégséges

0-29,99% → elégtelen, matematika tantárgy esetén 15 %-tól szóbelizhet, de csak - átlagában - közepes eredmény esetén kap elégséges minősítést, póttétel itt már nem húzható, 0-14,99% elégtelen, javítási lehetőség nincs.

A helyi szakaszvizsgán nyújtott szóbeli teljesítmények minősítése a tantárgyi útmutatók alapján történik. A szakaszvizsgán elért eredmény (érdemjegy) bekerül a naplóba, s az adott tanév minősítésekor a témazáró dolgozatnál nagyobb súllyal (háromszorosan) számít be az év végi osztályzat megállapításába. Az első forduló eredménytelensége esetén (amennyiben az osztályzatok lezárásáig a második fordulóra sor kerül) javító szakaszvizsga tehető.

8.7.4. Évfolyamdolgozat

Bármelyik évfolyam végén előírható, ahol az adott éves tananyagban az elért tudásszint, az ismeretek alkalmazása, összefüggések meglátásának mérése történik. Az íratás szándékáról a szaktanárnak legkésőbb április végéig értesíteni kell az érintett tanulócsoportot és az intézményegység-vezetőt.

Az évfolyamdolgozat megírásának ajánlott időszaka: május harmadik-negyedik hete.

Az évfolyamdolgozaton nyújtott írásbeli teljesítmény minősítése megegyezik a helyi szakaszvizsga értékelésével. Az elért eredmény (érdemjegy) bekerül a naplóba, s az adott tanév minősítésekor a témazáró dolgozatnál nagyobb súllyal (legfeljebb háromszorosan) számít be az év végi osztályzat megállapításába. Javító dolgozat írásának lehetőségéről a szaktanár dönthet, a pótló dolgozat lehetőségét kötelező megadni.

8.7.5. Próba-érettségi

A rendes, vagy előrehozott érettségi vizsgát megelőző próba-vizsga, a kötelező, illetve választott érettségi tantárgyakból, csak írásbeli formájában.

A próba-érettségi megírása lehetőségének időszaka az éves munkatervben van rögzítve, a megíratás a szaktanár döntése (ajánlott ideje az érettségit megelőző félév), a döntéséről (írat vagy sem, kötelezővé tesz-e vagy sem) az érintett tanulókat köteles - legkésőbb az érettségire történő írásbeli jelentkezés időpontjáig – értesíteni, és erről az intézményegység-vezetőt tájékoztatni. Hogy az elért eredmény (érdemjegy) bekerül-e a naplóba, szintén a szaktanár döntésétől függ.

8.7.6. A nyelvi előkészítő vizsgái

9. NYEK évfolyam

A NYEK-es tanulónak kötelező az idegen nyelvi írásbeli és szóbeli vizsga a tanév végén. Elégtelen, illetve elégséges osztályzat esetén a szaktanár(ok) és az osztályfőnök a szülők bevonásával beszél meg, hogy milyen – további, optimális – megoldás kínálkozik a tanuló számára (évismétlés, nem nyelvi előkészítő osztályba kerülés, stb.).

Közepes, jó és jeles osztályzatok esetén a tanuló a következő évfolyamba léphet.

10. évfolyam

Írásbeli próbaérettségi vizsga (angol nyelvből), május hónap folyamán, a rendes írásbeli érettségi után, lehetőség szerint az érettségi, vagy ahhoz hasonló feladatokkal, a teljesítmény minősítése megegyezik az érettségi javítási útmutatóban leírtakkal. Az eredmény beleszámít (témazáróként) a nyelvi osztályzatba.

11. évfolyam

Előrehozott érettségi vizsga (angol nyelvből), emelt vagy középszinten, ha ez nem javasolt, akkor komplex évfolyamvizsga, majd a szaktanár(ok) és az osztályfőnök a szülők bevonásával beszél meg, hogy milyen további optimális megoldás kínálkozik a tanuló számára (évismétlés, vagy a tanuló nem NYEK-es osztályba kerülés, stb.).

12. évfolyam

Ha a tanuló már a másodiknak választott idegen nyelvet tanulja, akkor évfolyamvizsga javasolt, ha még az angolt (első idegen nyelvet) tanulja, próba írásbeli érettségi vizsga, a teljesítmény minősítése megegyezik az érettségi javítási útmutatóban leírtakkal (amennyiben a tanuló nem tesz előrehozott érettségi vizsgát). Az eredmény beleszámít (témazáróként) a nyelvi osztályzatba.

8.9. Tantárgyi és vizsgakövetelmények a tanulmányok alatti számonkérések és vizsgák esetében (értékelési útmutató)

A vizsgák tantárgyi tételsorait (témaköreit) a szakmai munkaközösségek készítik el, és az intézményvezető hagyja jóvá. A tantárgyi vizsgák témaköreit a munkaközösségek vezetői kötelesek tanévenként kétszer, a félévi vizsgákhoz október 10-ig, az év végi vizsgákhoz február 5-ig a tanulók tudomására hozni. A nyilvánosságra hozatal helyi megoldása lehet az iskolai számítógépes hálózat, illetve levelezőrendszer használata.

Az írásbeli vizsgák és a szóbeli felkészülések ideje – releváns szakértői javaslat alapján – indokolt esetben, ésszerű mértékben, kérelemre hosszabbítható.

A Helyi Tantervben rögzített némely tantárgy vonatkozásában az érdemjegyek helyett megfelelt/nem megfelelt értékelés is adható, a megfelelt minősítés finomítható megfelelt és kiválóan megfelelt értékekre (tanulásmódszertan, civil társadalmi ismeretek). Ezekből a tárgyakból a nem megfelelt minősítés évfolyamismétlést von maga után.

Irodalom

Írásbeli vizsga időtartama: 60', műelemzés a tanult szempontok szerint.

Szóbeli vizsga időtartama 5- 8 perc, a szaktanár által megjelölt téma önálló szóbeli kifejtése.

Az értékelés szempontjai: a témakifejtés elvárható színvonala, az elemzés minősége, nyelvi megformálás (stílus, szerkesztés, elrendezés, nyelvhelyesség, helyesírás).

Magyar nyelv

Írásbeli vizsga időtartam: 45', egy nyelvi feladatlap megoldása.

Szóbeli vizsga időtartam: 6-8', a tanév anyagból húzott tétel önálló kifejtése.

Értékelés szempontjai: folyamatosság, a kifejtés minősége, nyelvi színvonala, szakkifejezések helyes használata.

Értékelés: a vizsgázó két végső osztályzatot szerez (irodalom-magyar nyelv), amit az írásbeli és a szóbeli vizsgarészek jegyeinek átlagából ajánl meg a szaktanár, és hitelesíti a vizsgabizottság, százalékos értékelése a helyi tantervi vizsgáknál írottakkal megegyezik.

Történelem

Írásbeli: 60 perces teszt jellegű feladat. Az értékelés megegyezik a szakaszvizsga írásbeli dolgozatainak értékelésével.

A szóbeli vizsga során a tanuló tételt húz és min. 15 perces felkészülési idő után kb. 10 perces felelet formájában ad számot tudásáról.

Értékelés: végső minősítést az írásbeli és a szóbeli vizsgarészek jegyeinek átlagából ajánlja meg a szaktanár, és hitelesíti a vizsgabizottság, százalékos értékelése a helyi tantervi vizsgáknál írottakkal megegyezik.

Matematika

Osztályozó- és javítóvizsga: 60 perces írásbeli feladatsor az adott évfolyamon/időszakban tanult tananyagból.

Értékelés: az írásbeli eredménye alapján, melynek százalékos értékelése a helyi tantervi vizsgáknál írottakkal megegyezik (15-29,99% szóbeli vizsgán javíthat, de póttétel itt már nem húzható, 0-14,99% elégtelen, javítási lehetőség nincs).

Idegen nyelv

Írásbeli: 60 perces, teszt jellegű feladat, mely nyelvtani, lexikai jellegű gyakorlatokat tartalmaz az adott szintnek és időszaknak megfelelően.

Szóbeli: felkészülési idő nincs, 15 perces időtartamban társalgás a vizsgáztató tanárral az arra az évfolyamra, csoportra előírt témaköröknek megfelelően (5-7 perc). Az adott anyagrész szintjének megfelelő szöveg olvasása, fordítása, kérdések szerkesztése, esetleg történet elmondása. Egy képleírás (tankönyvi kép alapján). Lehetőség van az írásbeli egy-két problémás részének megbeszélésére, szóbeli korrigálás lehetőségére.

Értékelés: végső minősítést az írásbeli és a szóbeli vizsgarészek jegyeinek átlagából ajánlja meg a szaktanár, és hitelesíti a vizsgabizottság, százalékos értékelése a helyi tantervi vizsgáknál írottakkal megegyezik.

Fizika

Írásbeli, időtartama 45 perc, a vizsgázó számolási feladatokat, majd az elméleti anyagból fogalmazott választásos, eldöntendő- és esszékérdéseket tartalmazó feladatlapot old meg, önállóan.

Értékelés: az írásbeli eredménye alapján, melynek százalékos értékelése a helyi tantervi vizsgáknál írottakkal megegyezik (15-29,99% szóbeli vizsgán javíthat, de póttétel itt már nem húzható, 0-14,99% elégtelen, javítási lehetőség nincs).

Informatika

Időtartama: 90 perc. A vizsgaanyag elméleti tananyagból készített feladatlapból, valamint számítógép használatával megoldandó összetett, gyakorlati feladatból áll.

Értékelés:

90 – 100% jeles, 80– 89% jó, 60 – 79% közepes, 40 – 59% elégséges, 0 – 39% elégtelen.

Biológia

Időtartama: 45'. Az elméleti anyagból fogalmazott választásos, eldöntendő, és esszékérdéseket tartalmazó feladatlapot old meg, önállóan.

Értékelés: az írásbeli eredménye alapján, melynek százalékos értékelése a helyi tantervi vizsgáknál írottakkal megegyezik (15-29,99% szóbeli vizsgán javíthat, de póttétel itt már nem húzható, 0-14,99% elégtelen, javítási lehetőség nincs).

Kémia

Időtartama: 45'. A vizsgázó számolási feladatokat, majd az elméleti anyagból fogalmazott választásos, eldöntendő, és esszékérdéseket tartalmazó feladatlapot old meg, önállóan.

Értékelés: az írásbeli eredménye alapján, melynek százalékos értékelése a helyi tantervi vizsgáknál írottakkal megegyezik (15-29,99% szóbeli vizsgán javíthat, de póttétel itt már nem húzható, 0-14,99% elégtelen, javítási lehetőség nincs).

Földrajz

Írásbeli: 60 perces, teszt jellegű és kifejtős kérdéseket, elemzéseket, jelenségeket értelmező feladatlap.

Értékelés: az írásbeli eredménye alapján, melynek százalékos értékelése a helyi tantervi vizsgáknál írottakkal megegyezik (15-29,99% szóbeli vizsgán javíthat, de póttétel itt már nem húzható, 0-14,99% elégtelen, javítási lehetőség nincs).

Szakmai alapozó tantárgyak

Vizsgák módja: tantárgyanként másként értelmezendő.

Írásbeli 60 perc, a szóbeli vizsga időtartama: maximum 10 perc, felkészülés minimum 15 perc.

Értékelés: végső minősítést az írásbeli és a szóbeli vizsgarészek jegyeinek átlagából ajánlja meg a szaktanár, és hitelesíti a vizsgabizottság, százalékos értékelése a helyi tantervi vizsgáknál írottakkal megegyezik.

Érettségi vizsgára való felkészítés

A középiskolában a kötelező érettségi tárgyak: magyar nyelv- és irodalom, matematika, történelem, első idegen nyelv, középiskolában a jogszabályi előírás szerinti időponttól a szakmacsoportos alapozás.

A földrajz (földünk és környezetünk), informatika és a második idegen nyelv tantárgyak a felajánlott, választható érettségi tárgyak, mindegyik közép-, illetve emelt szinten is választható.

Ha egy diák az öt kötelező érettségi tárgy valamelyikéből - a szakértői bizottság által javasoltak szerint - felmentést kér, s ezt az intézményvezető (illetve érettségi elnök) elfogadja, akkor a választható tantárgyakból annyit kell megjelölnie, hogy az öt érettségi tantárgy meglegyen. Ha a diák olyan tantárgyból szeretne érettségi vizsgát tenni, melyet az intézmény nem ajánl fel, akkor az érintett tárgyból – másik intézményben, vendégtanulóként – tehet érettségi vizsgát.

A középiskola alapvetően középszinten készíti fel diákjait az érettségi tantárgyakból, ha egy diák emelt szinten kíván érettségizni, a fent megjelölt tárgyakból igényelheti az intézményben a felkészítést.

8.10. A tanulók értékelése

8.9.1. A tanulók magatartásának értékelése

Példás: az a tanuló, aki a tanítási órákon és az órákon kívül is fegyelmezett, folyóson, udvaron, kiránduláson, múzeumban, ünnepélyeken. A közösség vagyonára vigyáz. Felnőttekhez, társaihoz való viszonya udvarias, segítőkész, a kulturált viselkedés

szabályainak megfelelő, a közösségért tesz, munkát végez, kezdeményez, problémákat megold vagy arra építő jellegű javaslatot tesz (osztály és egyéb csoportok).

Jó: az a tanuló, aki a közösség érdekében a helyes döntések mellé áll, de nem kezdeményez. Magatartására a példás érdemjegynél felsoroltak a jellemzők.

Változó: az a tanuló, akit a házirendben foglaltak betartására több esetben figyelmeztetni kell. Meggondolatlan magatartásával esetenként kárt okoz. Befolyásolható, megbízhatatlan, lusta, tetteit nem mindig vállalja.

Rossz: az a tanuló, aki az iskola felnőtt dolgozóit tiszteletlen viselkedésével gyakran megsérti, kötelességeit vétkesen és súlyosan megszegi, társaival durva, goromba, verekszik. Más tulajdonában kárt okoz. Ez a fokozat első osztályban is lehetséges. Az a tanuló, akinek az adott évben (félévben) több óra igazolatlan hiányzása van, illetve igazgatói intéseben részesült változónál jobb jegyet nem kaphat.

8.9.2. A tanulók szorgalmának értékelése

Példás: az a tanuló, aki a képességei szerint a tanulásban igényes és pontos. Ha tudása ezt megengedi, szaktárgyi versenyen is indul. A tanórákon figyel, gyűjtőmunkái színvonalasak, érdeklődési körének megfelelően többlet- és szorgalmi feladatot is vállal.

Jó: az a tanuló, aki képességei szerint halad, az órákon aktív. Házi feladatot mindig készít, felszerelése mindig van.

Változó: az a tanuló, aki nem törekszik a képességeinek megfelelő eredmények elérésére. Gyakran figyelmetlen és pontatlan. Felszerelése hiányos. Feladatai elvégzésére óra közben is figyelmeztetni kell. Szétszórt, nem érdeklődő.

Hanyag: az a tanuló, aki munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen. Eredményei jóval elmaradnak képességeitől, érdektelenség, közömbösség jellemzi. Házi feladatot gyakran nem készít, felszerelése gyakran nincs. Egy vagy több tantárgyból bukik.

Tantárgyi bukás esetén – amennyiben a tantestület ezzel többségében egyetért – ha a tanuló képességei szerint ennél jobb teljesítmény nem várható tőle, és mindent megtett a jobb eredmény elérése érdekében, változó minősítés is adható.

8.9.3. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A nevelőtestület pedagógusai a tanuló cselekedeteit és magatartását értékelik a cselekedet és viselkedés komolyságának arányában.

Jutalmazás

A jutalmazás célja az elismerés, ösztönzés. A büntetés célja a cselekedet megismétlődésének megakadályozása, és egyfajta értékrend, precedens közvetítése.

Azt a tanulót, aki a tanulmányi munkáját képességeihez mértén kiemelkedően végzi, aki kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, például versenyeken való részvétellel, az

iskola dicséretben részesíti, illetve jutalmazza, év végén - lehetőség szerint - oklevéllel vagy jutalomkönyvvel.

A jutalmazás alapvető formái: osztályfőnöki és igazgatói írásbeli dicséret, illetve szóbeli dicséret az iskola nyilvánossága előtt.

A jutalmazottak kikerülhetnek az iskola honlapjára is.

Az egész évben kiemelkedő munkát végző tanulók a tanév végén könyvvel és oklevéllel jutalmazhatók. A jutalmak odaítéléséről a nevelőtestület, vagy az osztályfőnökök javaslata alapján a tanulót oktató tanárok döntenek az intézményegység vezetője vagy az intézményvezető bevonásával.

Az a tanuló, akinek kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi verseny győztese, kulturális tevékenységben eredményes, jó sportoló, az iskoláért kiemelkedő társadalmi munkát végzett, nem hiányzott a tanévben, stb.), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan kapja meg. Az iskola nyilvánossága előtti jutalmazásra az osztályfőnök vagy szaktanár terjeszti elő a tanulót.

A versenyző tanulók munkájának irányítása a szaktanár feladata, a kiemelkedő teljesítmény értékelhető szóbeli dicsérettel vagy érdemjeggyel

8.11. Fegyelmi intézkedések

Az iskolai rendtartásban, házirendben foglaltak megsértése fegyelmi intézkedést von maga után.

Fegyelmi fokozatok:

- írásbeli osztályfőnöki figyelmeztetés, 2 eset után (félévenként) a magatartás jegy csak jó lehet (további esetekben ennél rosszabb),
- osztályfőnöki megrovás, a magatartás jegy csak jó lehet (további esetekben ennél rosszabb),
- igazgatói megrovás, a magatartás jegy csak változó lehet.

Annak a tanulónak az esetében, akinek osztályfőnöki megrovása, vagy igazgatói megrovása van, az osztályfőnök mérlegelheti annak lehetőségét, hogy a tanuló nem vehet részt az osztályközösséget érintő rendezvényeken, iskolai szervezésű táborokban, kirándulásokon.

Az iskolai rendtartás súlyos megsértése, komoly kihágás (az iskola bármely dolgozójának vagy diákjának szóbeli, írásbeli, netán tettleges bántalmazása, s ehhez súlyosságban mérhető esetekben) a magatartás érdemjegy azonnali csökkentése is elképzelhető, a tantestület véleménye, illetve döntése alapján.

A tanulók a tanév folyamán bármikor kaphatnak dicséretet vagy elmarasztalást (a jutalmazás elvei, ill. a fegyelmi intézkedések alapján). Mindezeket az ellenőrző könyvbe és az e-naplóba is bejegyzi az osztályfőnök.

EGYMI - MÓDSZERTANI KÖZPONT PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1. Az EGYMI tevékenységrendszer

A Módszertani központ tevékenységrendszere szerteágazó:

- megszervezi az intézmény ellátási körébe tartozó mozgáskorlátozott tanulók egészségügyi, pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátását függetlenül attól, hogy a gyermek, tanuló az intézmény vagy valamely együttnevelést vállaló intézmény beíratott tanulója;
- koordinálja az intézmény tanulóinak logopédiai ellátását;
- ellátja a tanulók gyógypedagógiai pszichológiai ellátását;
- gondoskodik a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók többi gyermekkel, tanulóval együtt történő nevelésének, oktatásának támogatásáról, a pedagógiai szakmai feladatok ellátásáról.

A Módszertani központ tevékenysége minden olyan mozgáskorlátozott gyermekre (szüleire, pedagógusaira, a befogadó közösségre) irányul, aki Budapesten vagy az ország bármely köznevelési intézményében integrált keretek között részesül nevelés-oktatásban, továbbá rendelkezik a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Mozdagsvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye javaslata által készített szakértői javaslattal.

Életkor vonatkozásában a Módszertani központ tevékenysége kiterjed az óvodai, általános és középiskolai nevelésben-oktatásban részesülő mozgáskorlátozott gyermekekre, továbbá igény szerint utógondozás keretében a felsőfokú képzésben részt vevő, illetve munkavállaló fiatalokra is.

Mozdagsállapot vonatkozásában egyetlen kritérium, hogy a szakorvosok által regisztrált diagnózis mozgáskorlátozottságot okozó kórforma legyen.

Ennek megfelelően az intézmény Módszertani központja gyűjti össze és szintetizálja az intézmény valamennyi szervezeti egységében felhalmozott tudást, tapasztalatot, és forrásközpontként, tudásbázisként funkcionál a mozgáskorlátozott gyermekek fejlesztése, nevelése-oktatása, ellátása területén.

1.1. Célok

A mozgáskorlátozott gyermekek sajátos nevelési igényéből eredő hátrányait csökkenteni annak érdekében, hogy a különböző típusú ellátási formákkal a mozgáskorlátozott gyermekek, tanulók önállóságra nevelése, ezáltal társadalmi beilleszkedése elérhetővé váljon.

A különböző ellátási formák megszervezéséről gondoskodni, az ellátási formákat elérhetővé tenni, az intézményi tapasztalatok megosztását biztosítani.

A mozgáskorlátozott gyermekek nevelés-oktatásában közreműködő szakembereket személyes kapcsolatok építésével közelíteni egymáshoz, a tanulók esélyegyenlőségének javítása érdekében.

Ennek során

- Meg kell szervezni a mozgáskorlátozott tanulók egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátását annak érdekében, hogy a sajátos nevelési igényükből eredő hátrányaik csökkenjenek.
- Meg kell teremteni a kapcsolatot a tapasztalatcserére, a közös alkotás lehetőségére azok között az intézmények között, amelyekben megjelennek a mozgáskorlátozott gyermekek.
- Szakmai felkészítések, továbbképzések lehetőségét kell biztosítani a mozgáskorlátozott gyermekek habilitációjában-rehabilitációjában, együttnevelésében résztvevő pedagógusok számára.
- Meg kell szervezni az intézmény intézményegységeiben felhalmozott tudás összegyűjtését és szintetizálását annak érdekében, hogy az a mozgáskorlátozott tanulók nevelését-oktatását, sérülésspecifikus ellátását szolgálja (belső továbbképzések szervezése, mérési-értékelési tevékenységben való részvétel, stb.)
- Széles körben kell terjeszteni - a mozgáskorlátozott tanulók automatikus felmentése helyett – az egyénre szabott fejlesztés fontosságát, ennek érdekében szakmai együttműködést kell kialakítani a mozgáskorlátozott gyermekeket, fiatalokat ellátó köznevelési intézményekkel, a felsőoktatás releváns képviselőivel, valamint a köznevelési fejlesztéseket generáló, illetve végrehajtó szakmai közreműködőkkel.

1.2.A mozgáskorlátozott gyerekekre irányuló tevékenységek

A mozgáskorlátozott gyermekek habilitációs, rehabilitációs ellátása az intézményen belül a következő tevékenységek során jelenik meg:

- mozgásnevelés;
- egyéni fejlesztés (mozgásfejlesztés és egyéni képességfejlesztés egyaránt);
- logopédiai ellátás.

A többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelt, oktatott mozgáskorlátozott gyermekek, tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátása utazó gyógypedagógiai szolgáltatás keretében valósul meg.

A habilitációs, rehabilitációs ellátást gyógypedagógusok, gyógytornászok, ergoterápiában, mozgásterápiában jártas szakemberek végzik, akik szükség esetén igénybe vehetik más szakterületek (pl. szakorvosok, technikusok, gyógyászati segédeszköz-gyártók stb.) képviselőinek tudását is.

A gyermekek sérülésspecifikus ellátása csapatmunkában (team munkában) valósítható meg – a különböző szakemberek (pedagógus, gyógypedagógusok, ortopéd szakorvos, neurológus, gyermekgyógyász és egyéb szakemberek), illetve a család együttműködésében.

A logopédiai ellátás többnyire az intézményen belül, az intézménybe beíratott tanulók által vehető igénybe. Logopédia, augmentatív, alternatív kommunikációs tanácsadás, kommunikációs eszközök kölcsönzése a befogadó intézmények, illetve más gyógypedagógiai intézmények által is lehetséges.

A gyógypedagógiai pszichológiai ellátást az intézmény beíratott tanulói, a pszichológusok által nyújtott támogató tevékenységet az intézmény munkatársai, illetve az intézmény tanulóinak szülei vehetik igénybe.

1.2.1. A többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelt, oktatott mozgáskorlátozott gyermekek ellátásával kapcsolatos feladatok

Fontos, hogy a gyermekkel kapcsolatos fejlesztéseket, történéseket egy szakember, az utazó gyógypedagógus koordinálja, ennek megfelelően feladatai igen sokrétűek.

A gyakorlatban ez a következőket jelenti (időrendben haladva):

- Előnyös, ha a gyógypedagógus már a szakértői vizsgálat időpontjában kapcsolatban áll a családdal.
- A gyógypedagógus a szülővel együtt készül fel a Szakértői Bizottság által javasolt óvodába, iskolába való felvételre.
- Felkeresi a leendő csoportvezetőt, osztályfőnököt/mentorpedagógust, s tájékozik a tárgyi és személyi feltételekről.
- Tájékoztatja a pedagógust, sokszor a nevelőtestületet is a gyermek fogyatékosságával kapcsolatos ismeretekről, törvényekről – ösztönzi a nevelőtestületet a team-munka kialakítására, illetve a család fejlesztésbe történő bevonására.
- Folyamatosan konzultál a pedagógusokkal, felhívja figyelmüket a vonatkozó szakirodalomra.
- Figyelemmel kíséri a gyermek csoportba/osztályba történő beilleszkedését. Részt vesz a pedagógiai munkát segítő szakember, illetve szükség esetén a személyi segítő felkészítésében.
- Támogatja a pedagógus(oka)t az egyéni fejlesztési terv kidolgozásában, a differenciálás módszertani elemeinek tanítási folyamatba történő beépítésében, ösztönzi a pedagógusokat egyéni átvezetési tervek kidolgozására, amellyel támogatható az óvodából az iskolába, alsóból a felső tagozatba, általános iskolából a középiskolába, valamint a munkaerőpiacra történő átlépés mind a gyermek, mind a környezete számára.
- Részt vesz a mozgáskorlátozott tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátásában. A sérülésspecifikus fejlesztés lehet mozgásfejlesztés, komplex fejlesztés, logopédia/kommunikációfejlesztés, tanulási folyamat megsegítése, úszás.
- Állandó kapcsolatot tart a szülővel, s a felmerülő nevelési, életviteli kérdésekben tanácsal látja el őket.
- Ha szükségesnek látja, megfelelő szakorvosi vizsgálatra küldi a gyermeket, pl. állapotváltozás vagy segédeszköz-használat eldöntése miatt.
- Tanácsal segíti a továbbtanulást, pályairányítást, pályamódosítást optimális lehetőségeinek megkeresését.
- Támogatja az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó gyermekek tehetségének kibontakoztatását.
- A megfelelő bútorzat, segédeszköz, illetve a tanulást segítő eszközök kiválasztásában tanácsot ad, és ezek beszerzésében is segédkezik (ez az ergoterápiás szakember területe). A szükséges speciális eszközöket elfogadtatja és megtanítja használatukat. Az eszközellátást a Módszertani központ az eszközkölcshözön keresztül is segíti.

1.3.A befogadó intézményre, közösségre, a mozgáskorlátozott gyermekeket nevelő családokra irányuló tevékenységek

A tevékenységeket olyan szakemberek végezhetik, akik végzettségük és szakmai tapasztalatuk alapján kellő ismerettel rendelkeznek a mozgáskorlátozott gyermekek

neveléséről, oktatásáról, gondozásáról, ellátásáról (szomatopedagógusok, mozgásterápiában jártas szakemberek, logopédusok, ergoterapeuták, pályairányítási szakemberek, pszichológusok, ortopéd orvosok, neurológusok stb.).

A mozgáskorlátozott gyermekek/fiatalok rehabilitációján túl fontos feladata a Módszertani központnak a családok támogatása.

Ennek formái:

- tanácsadás;
- családi délután tanévente két alkalommal;
- családi tábor tanévente egy alkalommal (3 nap két éjszaka, külső helyszínen).

Tanácsadás, szaktanácsadás

Oktatási, pedagógiai, gyógypedagógiai, egészségügyi, életviteli, ellátási, gondozási módszerek, eljárások, terápiák, eszközök megismertetésére, terjesztésére irányul, továbbá magában foglalja a pályairányítási tanácsadást, pályakorrekciót, utógondozást.

Céljait, feladatait, eljárásrendjét a TÁMOP-3.1.6-11/3-2011-0003 azonosítószerű projekt keretében kidolgozott protokoll tartalmazza.

Sajátos szolgáltatási formát kínál az intézmény interaktív tanácsadója (<http://tanacsado.mozgasjavito.hu/>), melynek célja a mozgáskorlátozott gyermekek szüleinek, a velük foglalkozó szakembereknek segítséget nyújtani a nevelés-oktatás során felmerült kérdésekkel, eszközválasztással stb. kapcsolatban (fejlesztése a TÁMOP-3.1.6-11/3-2011-0003 azonosítószerű projekt keretében valósult meg).

Felkészítések, képzések

„Érzékenyítő programok”, képzés, továbbképzés, önképzés segítése, szervezése befogadó gyermekközösségnek, többségi pedagógusoknak, szülőknek, fenntartónak. A pedagógus felkészítések, továbbképzések tárháza széles körű:

- Mozgáskorlátozott gyermekek együttnevelését támogató, akkreditált pedagógus-továbbképzés (55 órás, modulrendszerben kidolgozott; fejlesztése a TÁMOP-3.1.6-08/1-2008-0005 azonosítószerű projekt keretében történt).
- Az egésznapos mozgásnevelést támogató megújult eszközrendszer használatára való felkészítés – nem akkreditált, ugyanakkor a gyógypedagógia, szűkebb körben a szomatopedagógia területén hiánypótló képzés a mozgáskorlátozott személyek ellátása, habilitációja-rehabilitációja során használható eszközökről (fejlesztése a TÁMOP-3.1.6-11/3-2011-0003 azonosítószerű projekt keretében valósult meg).
- Augmentatív, alternatív kommunikációs technikák, eljárások, eszközök használata a nevelés-oktatás során – nem akkreditált felkészítés a nem- vagy aligbeszélő gyermekek nevelésének-oktatásának támogatása érdekében, megismertette az AAK eszközöket, technikákat (fejlesztése a TÁMOP-3.1.6-11/3-2011-0003 azonosítószerű projekt keretében valósult meg).

A mozgáskorlátozott gyermekek nevelése-oktatása során megszerzett, illetve kifejlesztett tudás átadásának megszervezése intézményen belüli továbbképzések megtartásával. A TÁMOP 3.4.2. során kidolgozott és az intézményi együttműködések révén, a hálózati tanulás szintjén továbbfejlesztett tevékenység: „belső” munkatársak-továbbképzés hozzáférhetőségének biztosítása a partnerintézmények számára.

A célzott felkészítések, továbbképzések mellett az intézmény nagy gondot fordít a szakemberek informálisabb együttműködésére, lehetőséget biztosít a horizontális tanulás lehetőségének biztosítására:

- szakmai konferenciák szervezése;
- szakmai fórumok szervezése – általában a gyógypedagógia és egyéb tudományterületek együttműködésének lehetőségét is hangsúlyozva (a szakmai fórumok szervezése külön protokoll szerint történik, melynek fejlesztése a TÁMOP-3.1.6-11/3-2011-0003 azonosítószámú projekt keretében valósult meg).

Információs szolgáltatás

A vonatkozó törvényi szabályozásokról (köznevelési törvény, esélyegyenlőségi törvény stb.), értelmezésükről, a nevelési-oktatási intézmények alapidokumentumainak követelményeiről, az elérhető szolgáltatásokról, az ellátórendszerről összegyűjtött információk megosztása szervezett keretek között.

Kapcsolatépítés kezdeményezése, segítése

Intézmények, szervezetek, szülők, szakemberek együttes érdekérvényesítése, együttműködése, konkrét problémák megoldása érdekében (nevelés, oktatás, fejlesztés, ellátás, érdekképviselő területéről), eseti vagy folyamatos együttműködés, utóbbinál Együttműködési megállapodás keretében.

Résztétel az együttműködő intézményekkel közös projektekben, tanulmányi, kulturális, és sporteseményeken.

A szakmai hálózat kialakítása érdekében együttműködés a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Mozgásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézményével, valamint a mozgáskorlátozott gyermekek ellátásában résztvevő szervezetekkel, szakemberekkel (a budapesti szakmai hálózat kiépítése a koragyermekkori – 0-6 éves – életkorra a TÁMOP-3.1.6-11/3-2011-0003 azonosítószámú projekt keretében valósult meg).

Kiadványok, módszertani füzetek készítése

Egy-egy kórforma, diagnózis ismertetéséről, a hozzájuk kapcsolódó egészségügyi teendőkről, alkalmazott terápiás eljárásokról, módszertani lehetőségekről, alkalmazható gyógyászati segédeszközökről, vonatkozó aktuális jogszabályokról stb. készített kiadványok támogatják a szakemberek munkáját. Eddig megjelent kiadványok:

- Kékesiné János Rozália: Gépírás-, gépi írás tanítás
- Sárközi Judit: Utazótanári tapasztalatok az inklúziós környezet megteremtésére (TÁMOP-3.1.6-08/1-2008-0005 azonosítószámú pályázat keretében)
- Bartos Adél: A húzható járókeretek használata a járástanítás során (TÁMOP-3.1.6-11/3-2011-0003 azonosítószámú pályázat keretében).

A fenti, nyomtatott formában megjelent kiadványokon kívül számos elektronikus formában rendelkezésre álló kiadvány készült az intézmény szakemberei által.

Támogató tevékenység: pályairányítás, pályaválasztás, pályakorrekció, utógondozás

A pályairányítást támogató munkatárs feladata – igény és megkeresés szerint – a pályaválasztás, a pályakorrekciók segítése, tanácsadása, szervezése. E tevékenység irányulhat az intézmény tanulóira, de az integrációban tanuló fiatalokra is. Utógondozói feladatokat a Módszertani központ elsősorban az intézmény volt tanulóival kapcsolatban végez.

Az utógondozói tevékenységet támogatja az egyéni átvezetési terv munkaerő-piaci átvezetésre vonatkozó része.

Pályairányítás

A szakemberekből álló team [a gyermek kezelőorvosa (pl. ortopéd szakorvos), a társuló fogyatékoságokat kezelő szakorvos (pl. szemész, kardiológus), neurológus szakorvos (epilepsziával valaha is kezelt esetben alapvető a véleményének kikérése), pszichológus, pedagógusok, konkrét továbbtanulás vagy szakmaválasztás esetén a vonatkozó készségtárgyakat tanító (technika, rajz) kolléga] és a család véleménye nélkülözhetetlen a lehető legmegfelelőbb pályairányításhoz.

Az integrációba történő pályairányítás során kiemelt cél – a lehetőségek, igények figyelembevételével – a tanuló lakóhelyén vagy közelében történő beiskolázás. Amennyiben ez nem oldható meg, fontos olyan kollégium választása, ahol a mozgáskorlátozott fiatal elhelyezhető, ahol „élni” tud (akadálymentes, illetve szándék van az akadálymentesítésre).

Utógondozás

A kialakult gyakorlat szerint az utógondozás az első munkába állásig, vagy öt évig, de igény szerint tovább is tart. A középiskolába lépés után egyre ritkább a megkeresés. Ez – jó esetben – azt jelenti, hogy megtalálta a fiatal a helyét az új környezetben.

A nyolcadik évfolyam tanévének végén a szülőknek, a gyermeknek, a befogadó intézménynek felajánlja az intézmény a további kapcsolattartást.

Megkeresések leggyakrabban az érintettektől érkeznek, ezen kívül a szülők és a befogadó intézmények, ritkábban a lakókörnyezet jelentkezése jellemző.

Iskolaváltáskor, munkába álláskor vagy bármilyen pályakorrekció esetén lényeges a gyermekekről (fiatalról) szerzett minden ismeret, információ, speciális oktatási, nevelési, gondozási eljárás, módszer, eszköz átadása a befogadó iskola (intézmény, munkahely) pedagógusai (alkalmazottai) számára.

A mozgáskorlátozott gyermekek rehabilitációját szolgáló eszközök használatának tanítása, kölcsönzése

A mozgáskorlátozott gyermek (ember) életében számtalan indokoltsággal, céllal és funkcióval bíró különböző segéd- és segítő eszköz alkalmazására kerülhet sor. Az eszközök alkalmazásának közös célja a minél önállóbb mozdulatok, mozgások, tevékenységek végzésének segítése, támogatása, ezáltal az életminőség pozitív irányú befolyásolása. Az eszközök használatának tanítása egyben kiemelt nevelési feladat a mozgáskorlátozott gyermekek rehabilitációjában.

Az eszközök kölcsönzönként keresztül a következő eszközfajták kölcsönözhetők:

- korrektív, kompenzáló speciális eszközök;
- hely-, helyzetváltoztatást segítő speciális eszközök;
- speciális fejlesztő eszközök;
- speciális taneszközök;
- infokommunikációs eszközök.

Az eszközök kölcsönzése az eszköztípusonként kifejlesztett protokollok szerint történne (a protokollok kidolgozására a TÁMOP-3.1.6-11/3-2011 azonosítószámú projekt keretében került sor).

Az intézmény egyénre szabott tanácsadással segít a funkció szerinti segédeszköz, vagy segítő eszköz kiválasztásában, beszerzésében, a használat betanításának metodikájában.

Koragyermekkorai ellátási formák

A célcsoportra irányuló tevékenységek egyrészt a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálattal történő együttműködésben, részben az intézmény által szervezeten történnek. Az intézmény által szervezett, kínált ellátási formák célja, hogy minél korábbi időszakban kialakuljon az együttműködés az intézménybe kerülő mozgáskorlátozott gyermekek családjával, az ellátásukat végző szakemberekkel. Ellátási formák ebben az életszakaszban (fejlesztésük a TÁMOP-3.1.6-11/3-2011-0003 azonosítószámú projekt keretében történt):

- családi játszóház szervezése (Csemete program), amely közös játéktevékenységet biztosít a mozgáskorlátozott gyermeket nevelő családoknak;
- információs előadások szülők részére (Útmutató útravaló), melyhez elektronikus kiadvány is rendelkezésre áll a 0-6 éves korosztály fejlődésének mérföldköveiről;
- játékgyűjtemény olyan játéktevékenység-adaptációkkal, amelyek biztosítják a mozgáskorlátozott gyermekek aktív részvételét a tevékenység során.

A korai életszakaszban kínált ellátások külön protokoll szerint szerveződnek.

A feladatellátás formái, színterei

- Nyílt napok az intézmény munkájának bemutatására (szülők, pedagógusok részére)
- Szakmai konferenciák, szakmai és szülői fórumok, tájékoztató előadások, módszertani bemutatók (szülőknek, pedagógusoknak, más szakembereknek, fenntartónak)
- Tanfolyami képzés, felkészítés (elsősorban többségi pedagógusoknak, hogy a napi pedagógiai gyakorlatban alkalmazható ismereteket szerezhessenek a mozgáskorlátozott gyermekekről és a velük való foglalkozás sajátosságairól)

A KOLLÉGIUM INTÉZMÉNYEGYSÉG PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1. Törvényi háttér

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (a továbbiakban: Nkt.)

2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról

59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról

110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról (a továbbiakban: Nat)

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

2. A kollégium alapfeladata

Az intézmény kollégiumi intézményegységében azok a mozgáskorlátozott diákok kapnak lakhatást, akik a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Mozdulásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye javaslata alapján kollégiumi ellátásra javasoltak.

A kollégium alapfeladata, hogy biztosítsa a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek a lakóhelyén nincs lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való jog érvényesítésére, a nemzetiségi oktatásra, illetve akiknek a családja nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

A kollégiumi intézményegység az „ép értelmű” mozgáskorlátozott tanulók nevelését – oktatását – mozgásfejlesztését támogatja, országos felvételi körzettel rendelkezik, folyamatos (24 órás) ellátást biztosít.

Az egészségügyi ellátást biztosító betegszobai háttér lehetővé teszi, hogy a súlyosan mozgáskorlátozott diákok családjaiktól, lakóhelyüktől távol is minden egészségügyi ellátást megkaphassanak a szűrővizsgálatoktól, a különböző szakrendelésekig való eljuttatáson át (busszal való szállítás - kísérés) egészen a segédeszköz-ellátásig (helyszínre szállítás, kísérés).

A felső tagozatosok számára kialakított tréninglakás program során az önálló életre nevelés szervezett formában 2-6 hetes időszakokat felölelve valósul meg integrált nagyvárosi környezetben.

Az önálló élet program a középiskolás diákok számára nyújt lehetőséget, mely során életkoruknak, mozgásállapotuknak megfelelő módon egyre jobban megtanulhatják az önálló életvezetés különféle módjait.

A kollégiumban lakó diákok számára megvalósul az egésznapos mozgásnevelés, amely során az ADL funkciók fejlesztésével, illetve egyéb kiegészítő terápiákkal tesszük az egész napot átfogó rendszerré mozgásfejlesztést – együttműködve az intézmény óvoda, illetve iskolai intézményegységeivel.

2.1. Egyéb ellátási formák

A kollégium intézményegységben lakó valamennyi diák számára elérhetők további szolgáltatások, elsősorban az intézmény civil szervezetein keresztül.

A Zsótér Pál Alapítvány segíti a tanulók önállóságának fejlesztését (tréninglakás program működtetése), gyógyászati segédeszközökkel való ellátását, illetve kulturális, nyelvi és egyéb programok megszervezésében nyújt anyagi támogatást stb.

A Mozdulásjavító Diák Sport Egyesület (MDSE) a sport (sportkörök, versenyeken való részvétel stb.), valamint a tehetséggondozás területén segíti a pedagógusok munkáját, és nyújt sportolási lehetőséget mozgáskorlátozott diákok számára.

3. A kollégium intézményegység tanulói

A kollégium tanulói olyan mozgáskorlátozott gyermekek és fiatalok, akiknek a mozgáskorlátozottság súlyossága miatt nem adatik meg, hogy lakóhelyükön többségi iskolában, integrált körülmények között tanuljanak, ugyanakkor nem szorulnak állandó/rendszeres kórházi ellátásra.

A gyermekek, diákok a kollégiumban 5 éves kortól a középiskolai tanulmányok végéig kaphatnak lakhatást, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat, Mozdulásvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye javaslata alapján.

A kollégiumi egységek, az apartmanok (12-14 fős) közösségeinek kialakítását befolyásolja a tanulók nemek, életkor és mozgásállapot szerinti megoszlása.

A diákok mozgásállapota befolyásolja a nevelési-oktatási, mozgásfejlesztő, egészségügyi és gondozó munkát. A pedagógiai tevékenység során arra törekszünk, hogy minden gyermek számára megtaláljuk az egyéni képességeinek legmegfelelőbb és leghatékonyabb fejlesztést, habilitációs-rehabilitációs ellátását.

4. A kollégiumi nevelő-oktató munka értékei, alapelvei, céljai, feladatai

4.1. A kollégium értékei

Kollégiumi pedagógiai munkánkat a humanista erkölcsi értékek, a nemzeti tudat, a demokratikus célok, a tanulók személyiségének fejlesztése, a korszerű technikai-technológiai szemlélet alapján határozzuk meg.

Az apartman rendszerben működő szervezeti egységeink, melyek kialakítása során az esztétikum, a személyes tér biztosítása mellett az akadálymentesítés szempontjai is érvényesültek, teret adnak a mindennapos tevékenységek elvégzéséhez, a tanuláshoz és a szabadidő eltöltéséhez egyaránt.

4.2. Alapelvek

Legfontosabb alapelv a diákközpontúság, a diák individuumként történő kezelése, mely a fejlesztés során a sérülésspecifikus adottságokat figyelembe veszi.

A rugalmasság elvét középpontba helyezve a nevelés- oktatás különböző színterein a tanulók aktuális szintjéhez igazíthatók az elsajátítandó ismeretek. Az értékelés, önértékelés folyamatára jellemző a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

Alapvető mind pszichés, mind pedig egészségügyi és fizikai szempontból a biztonság és állandóság megteremtésének elve, olyan szeretetteljes és motiváló légkör kialakítása, melyben a tanulók szívesen együttműködnek a pedagógusokkal és más szereplőkkel.

4.3. Célok

A kollégiumi nevelés céljai:

- segíteni a tanulók szocializációját, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődését, tanulását, a sikeres életpályára való felkészülését, személyiségük fejlesztését, kibontakoztatását;
- a mozgáskorlátozott diákok számára olyan környezetet biztosítani, amelyben az önállóság fejlődése, az önérdek-érvényesítés megvalósulhat;
- a tanulás során a szomatopedagógiai elveket is figyelembe véve nevelni, oktatni, támogatni és fejleszteni a mozgáskorlátozottságból származó tanulási nehézségekkel küzdő diákokat;
- a felső tagozatos és a középiskolás kollégisták számára szaktanári támogatást nyújtani a tantárgyi ismeretek elsajátításához, a készség- és képességfejlesztéshez;
- olyan körülményeket biztosítani, amelyben lehetőség nyílik a helyes énkép és pozitív attitűd kialakítására (figyelembe véve a jelentős életkori eltérést);
- szervezett keretek között olyan biztonságos ellátást nyújtani, amely során a gyermekek, tanulók méltóságukat megőrizve és önállóságukat fejlesztve, a mindennapos tevékenységek során életkoruknak és mozgásállapotuknak megfelelő mértékben legyenek megsegítve;
- az egyénnek és közösségnek olyan szabadságot kínálni, amellyel képessé válik a szabadidő hasznos és tevékeny eltöltésére, a felelős gondolkodás kialakítására.

4.4. Feladatok

A kollégium feladata olyan környezet létrehozása, ahol az ellátás, az öntevékenység és önállóság a gyermekek állapotát tekintve differenciáltan, de maximálisan, biztonságosan és szervezeten megvalósul.

Különböző programok szervezésével és kapcsolatok létrehozásával a társadalomba való integrálódás elősegítése.

Család és életvezetési modell nyújtása, mely a diákok szocializációját, önálló életre való felkészítését nagymértékben támogatja.

Egyénre szabott kapcsolat kialakítása, a gyermekek, tanulók készség-, képességstruktúrájának, elképzeléseinek megismerése alapján, a különböző szakemberek együttműködésével, amely a tanulásban, később a pályaorientációban válik támogató tényezővé.

Megfelelő szabadság biztosítása a minőségi, hasznos és tevékeny szabadidő eltöltéséhez.

5. A kollégium tevékenységrendszer

A kollégium – belső életének szabályozása során – biztosítja a diákok optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, beleértve a rendszeres és egészséges étkezést, a tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást. Figyelembe veszi a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi hagyományokat, szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai – a jogszabályi keretek között – a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak. A kollégium a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását.

Mozgáskorlátozott kollégistáink ellátása, oktatása, nevelése akadálymentes környezetben történik. Berendezéseink lehetővé teszik a méltóságteljes, balesetmentes ellátás módját. A mindennapos tevékenységek során speciális támogató technológiákkal tudjuk segíteni az önállósá válnak.

Az oktatási feladatok ellátása során biztosítjuk a speciális, tanulást segítő eszközöket.

Az eszközök, berendezések lehetővé teszik a szabadidő hasznos eltöltését, illetve az arra való nevelést.

6. A tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei

A kollégiumi csoportok kialakításának alapját egy-egy apartmancsoport adja, de egyes tevékenységek során a csoportalakítást más szempontok is befolyásolhatják (életkor, érdeklődési terület, osztályfok stb.). Egy-egy apartmanban különböző korú gyermekek is lakhatnak, kihasználva az egymástól való tanulás pozitív hatásait. A kollégiumi életrendje igazodik az intézményi Házi rendben, valamint az SZMSZ megfogalmazottakhoz.

A kollégiumban, egy-egy apartmanban négy asszisztens és egy pedagógus látja el a nevelési és gondozási feladatokat. Az oktatási feladatokat kollégiumi csoportonként egy kollégiumi nevelőtanár végzi.

A kollégiumi nevelőtanár munkáját a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.

A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása jellemzi. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényezőként hat a kollégisták mindennapjaiban.

Egy-egy csoporton belül a kollégiumi nevelőtanár koordinálásával valósulnak meg a kollégium pedagógiai céljai. A kollégisták mozgásállapotából adódó személyes gondozási feladatok és az önállóságra nevelés kiemelt feladat. A kollégium munkatársainak ismeretekkel kell rendelkezniük a mozgáskorlátozottsággal járó kórképekről, az azokból eredő hátrányokról, valamint azok leküzdésének módszereiről, terápiáiról, segítő eszköztárról.

A kollégium minden kollégájának segíteni kell az önálló életvezetés kialakítását, életkornak és a mozgásállapotnak megfelelően.

Az apartman életrendje támogatói háttérrel biztosít a tudatos, tervezett életvitel kialakításához, a feladattudat és tudatosság erősítéséhez, az időbeosztás

megtervezéséhez, betartásához. Önállóságra nevel, szocializál, kapcsolatokat-kapcsolódási pontokat hoz létre, empátiára és türelemre nevel, valamint a szomatopedagógia elveit figyelembe véve fejleszt. Ez a rend kifejezésre kerül a reggeli ébresztőtől kezdve, az öltözködésen át a közös reggeliig és iskolába készülődésig, a délután folyamán a tanulás, a saját környezet rendben tartása, a tervezett vacsorakészítés, a szabadidős tevékenységek, és tisztálkodás során egyaránt.

6.1.A kollégiumi tanulás rendje

A kollégium a foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyel a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodik a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordít a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

Tanulást segítő foglalkozás

A kollégium alapfeladata a tanulási tevékenység figyelemmel kísérése, segítése az egyénre szabott feltételek, nyugodt körülmények biztosításával, megteremtve a feltételeket az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához és a világban való eligazodáshoz.

6.2.A kollégiumi nevelés fejlesztési területei

Tanulás tanítása:

A tanulási módszerek tanításának célja az egyedi, egyéni tanulási, információfeldolgozási, gondolkodási és munkastílus megismertetése, az önismeret fejlesztése, mely hozzásegíti a tanulókat a nekik legmegfelelőbb önálló tanulási körülmények, technikák és módszerek megismeréséhez, alkalmazásához.

Az intézmény egyik fő célja a szocializáció támogatása, fejlesztése. A mozgáskorlátozott diákoknak gyermekként és felnőttként is az „ép emberek világában" kell boldogulniuk. Elengedhetetlen, hogy olyan tanulás-módszertani kompetenciákat tudjanak magukénak, melyek segítik őket a világban eligazodni, a fontosat a lényegteltől elkülöníteni, a problémák megoldásához praktikus megoldási utakat választani. Minden pedagógus feladata - a Nat-ban megfogalmazottak szellemében - a tanulók megtanítása az egyéni, önálló tanulásra. Ezzel lehetőség nyílik a tanulók tanulásának módszertani segítésére, hatékony tanulási stratégia megválasztására, a helyes időbeosztás kialakítására, a célszerű rögzítési módszerek, valamint az önművelés igényének kialakítására, mely az élethosszig tartó tanulás alapja.

Erkölcsi nevelés

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, valamint ezen normák beépülésének segítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségükbe. Az erkölcsi nevelés életszerű helyzetekben készíti fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, valamint azok kezelésére a tanulókat. Segít választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira. Feladatunk kialakítani azokat a készségeket, melyekkel a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítő készség, a tisztelő és a tisztesség, a korrupció

elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység elérhető.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégium, az iskolai tanulmányokra alapozva, azt kiegészítve segíti a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Elsajátítják azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén kialakítjuk bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzését, és azt a felismerést, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége (mozgáskorlátozott diákjaink esetébe a hazafias eszmék tudatosítása). Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve megismertetjük a történelmét, sokszínű kultúráját.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is segíti a diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemző képesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a diákönkormányzati rendszer

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanulók helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása. Elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődésüket, készségeik optimális alakulását, tudásuk és kompetenciáik kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

Családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről. Kiemelt feladat – megfelelő életkori és érettségi szinten – a szexuális nevelés is.

Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözi a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. A tanulók legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítik a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. A kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus környezetet biztosít, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely együttal fejlesztí ízlésüket, igényességüket.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása. A segítő magatartás fejlesztí a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulóknak meg kell tanulniuk, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. A kollégiumi nevelés során felkészítjük a tanulókat a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekszünk arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá segítjük, hogy bekapcsolódjanak a közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

A kollégiumnak – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) biztosítunk, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Fejlesztjük az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A kollégium – a kollégium pedagógiai munkájával kapcsolatban álló iskolával együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segítí a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégium – a bentlakásos köznevelési intézmény sajátos adottságaiból adódóan – segítí, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát, világosan lássák a rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. A kollégium a diák-önkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segítí az autonóm, felelős, a

közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás, és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetjük a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

7. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A mozgáskorlátozott diákok egészségfejlesztése során a mozgáskorlátozottságból adódó egészségügyi ismerteket életkorhoz és személyiséghez igazított formában, az egyéni bánásmódot figyelembe véve tanítjuk meg. Az ismeretek nyújtásában részt vesz a pszichológus, mozgásnevelő, az intézményegységek pedagógusai, a kollégiumi nevelőtanárok és a szakorvosok, valamint a betegszoba dolgozói.

A megvalósulás szinterei:

- egyéni és/vagy csoportos foglalkozások;
- célzott tréningek az étkezés, közlekedés, tisztálkodás, öltözködés területein;
- az apartmanokban a mindennapi tevékenységek során.

A diákok szakember által vezetett önismereti tréningeken vehetnek részt, ahol stresszoldó módszereket, konfliktuskezelési technikákat sajátíthatnak el. Lehetőségük nyílik az emberi játszmák elemzésére, szituációs játékok során megtanulják a helyes és erőszakmentes kommunikáció alapjait. Felvilágosítást kapnak, melyek a devianciához vezető út állomásai, a drogok természetéről, emberi közösségbe való beszivárgásáról, elidegenítő hatásáról, ezzel elejét vehetik a szenvedélybetegségek kialakulásának.

Alapvető ismereteket szereznek a testi egészség és a mentálhigiéne összefüggéseiről, a betegségek és balesetek megelőzésének módjáról és az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzéséről.

Az egészségnevelés és környezeti nevelési során kiemelt fontosságú az egészséges táplálkozás kialakítása a diákok számára.

Feladatunk, a mindennapos mozgás keretén belül, felkelteni az érdeklődést a mozgás iránt, a mozgás rendszerességének kialakulásával a mozgásállapot romlásának megelőzése, és az egészséges életmód fontosságának tudatosítása.

A kollégiumi élet feladata a mindennapos testi és szájhigiéniai szokások és a megfelelő öltözködési kultúra kialakítása, továbbá a segédeszközök rendszeres karbantartása, tisztántartása a fertőzések megelőzése érdekében.

A katéterezés és egyéb egészségügyi okok következtében kialakuló fertőzések, betegségek megelőzése minden érintett tanuló esetében kiemelt feladat.

A környezettudatosság kialakítása a szűkebb és a tágabb környezetünkben, védve a természeti kincseinket, a szelektív hulladékgyűjtés, az újrahasznosítás a mindennapi tevékenységek szerves része. A rend és tisztaság igényének kialakítása és fenntartása, a megfelelő étkezési és tisztálkodási szokások, a szobatisztaság kialakítása, a baleset és fertőzésveszély tudatosítása szintén a gyakorlatban valósul meg.

A kollégium hozzájárul az intézményi egészségfejlesztési terv megvalósulásához.

7.1. Habilitációs-rehabilitációs tevékenységek

A kollégium diákjai az intézményegységek alapelveihez igazodva egésznapos mozgásnevelés során komplex rehabilitációban vesznek részt, melynek fontos színtere a kollégium.

Az egésznapos mozgásnevelés célja kialakítani a mozgás-szervrendszer működőképességének optimális szintre emelését, a változó környezeti adottságokhoz igazodó – az életkornak, az állapotnak, a személyiség sajátosságainak megfelelő – legmagasabb szintű mozgásos alkalmazkodó készséget.

Területei:

- Diagnosztika
- Fizioterápia (gyógytorna) – különböző terápiás eljárások, módszerek alkalmazásával
- Adaptált sport
- Mindennapos tevékenységre nevelés
- Ergoterápia
- Gyógyászati és rehabilitációs segédeszköz-ellátás
- Önálló életvezetésre felkészítés

A megvalósulás színterei:

- Sporttevékenység (úszás, boccia, művészi torna, görlabda stb.)
- Mozgásfejlesztés - a kollégiumi tevékenységek során is
- Mozgásfejlesztés az egyéni igényekhez igazodva (egyéni fejlesztés, egyéni korrekció, adaptáció)

8. A tanulók fejlődését támogató tevékenységrendszerek

8.1. Tehetséggondozás a kollégiumban

A kollégiumi nevelés során kiemelt feladat a tehetséggondozás, együttműködésben az intézmény iskolai intézményegységeivel, illetve más szervezetekkel. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy a különböző szociális és családi körülmények közül érkező, vagy iskolai kudarcokkal, tanulási zavarral küzdő tanulóknak is legyen esélye tehetségét kibontakoztatni.

8.2. Felzárkóztatást segítő foglalkozások

Az iskolai intézményegységekkel való szoros együttműködés lehetővé teszi a mérések eredményeinek megosztását a bekerülés, illetve a rendszeres kontrollok alkalmával. A tanulók képességeinek, meglévő tudásának, egyéni szükségleteinek, motivációinak, érdeklődési körének, pszichológiai és érzelmi sajátosságainak, egészségügyi és szociális állapotának ismeretében lehetővé válik a differenciált egyéni fejlesztés a kollégiumi nevelés során is.

8.3. A pályaválasztást, az önálló életkezdést elősegítő foglalkozások

A pályaaorientáció területe, a sikeres pályaválasztás előkészítése a kollégium kiemelt feladata. Egy jól megválasztott pálya meghatározza az emberi életminőséget, ezért nagyon fontos a megfelelő támogatás és tájékoztatás. Ebben a folyamatban meghatározó szerep jut a kollégiumnak, hiszen itt zajlik a közösségi élet, szabadidős tevékenységek, iskolai felkészülés, szakkörökön való részvétel személyre szóló fejlesztő tevékenysége,

amelynek révén a diákok tapasztalatokat gyűjthetnek saját személyiségvonásaikról, kialakulhat érdeklődési területük.

Az önálló életkezdést elősegítő tevékenységek

A kollégium csoportok tevékenységének szervezése során törekszünk arra, hogy a mozgáskorlátozott diákok számára olyan élethelyzeteket, körülményeket biztosítsunk, amellyel támogatjuk az önálló életkezdéshez szükséges kompetenciák kialakulását.

A **tréninglakás program** során a 7. és 8. osztályos tanulók 2-6 hetes turnusokban tapasztalhatják meg a gyakorlatban az önálló életvezetést.

Önálló élet program

Azok a kollégista, középiskolában tanulmányokat folytató diákok, akik elsajátították mindazt, ami az életkezdéshez szükséges, részt vehetnek az önálló élet programban. A program során az önállóság kiteljesedik, segítségnyújtás kizárólag a mozgásállapotból adódó nehézségek következtében történik.

9. A kollégiumi közösségi élet

A kollégiumi közösségi élet alakítására a kollégiumi csoportonként szerveződő, illetve a teljes kollégium közösségét is megmozgató rendezvényeken keresztül kerül sor.

Csoportonként az adott közösség életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélése, értékelése történik. Kollégiumi szinten általában egy-egy hagyományt jelentő rendezvény lebonyolítása támogatja a közösséghez tartozás élményének megélését.

A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások:

- az intézménnyel közös diákönkormányzat működésének támogatása;
- kollégiumi diákfórumok (kollégiumi gyűlés, kisebb közösségek szerinti megbeszélések).

A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:

A foglalkozásokon (tanulói vagy pedagógusi, gondozói kezdeményezésre) a diákok feltárhatják egyéni problémáikat ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus, gondozók tanácsaira, segítségére.

9.1. Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások

A szabadidő eltöltésének három helyszíne van: a kollégiumon belüli, iskolai épületen belüli és házon kívüli. A kollégiumon belül lehet egyéni és csoportos program, ahogy a házon kívül szintén. Ezek lehetnek kisebb séták és nagyobb kirándulások, táborok, kulturális programok (színház, mozi, cirkusz, jutalomkirándulás, stb). A kollégiumi szabadidős tevékenységek minden esetben csoportokban valósulnak meg: szakkörök, tehetséggondozás, illetve iskolai termek használata a tanulószobai foglalkozások után, filmclub, zenei programok, disco, sportesemények, sportfoglalkozások, stb.

Az épület elhagyása felnőtt kíséret nélkül kimenő engedélyhez kötött.

A kollégium szorosan együttműködik az intézményegységekkel a szabadidős programok szervezése, lebonyolítása során. Állandó, vagy adott eseményre szerveződő kollégiumi diákcsoportok számára szervezett - irodalmi, képzőművészeti, zenei, tánc, vizuális

képességeket fejlesztő művészeti, természettudományos, műszaki, vállalkozói, gazdasági ismereteket bővítő szakmai, egészséges életmódra nevelést, a rendszeres testedzést szolgáló sportcélú, a hasznos gyakorlati ismeretek megszerzését, az önellátás képességének fejlesztését célzó, a pályaaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordozó szakkörök, szakmai, művészeti foglalkozások, kollégiumi sportkörök, rendezvények, versenyek, vetélkedők szerveződnek a diákok számára a szabadidő hasznos eltöltése érdekében.

A sportolási lehetőségeket az óvodai és iskolai intézményegységekkel és a Mozgásjavító Diák Sport Egyesülettel közösen szervezzük.

10. A kollégium hagyományai

A kollégium egyre gazdagodó hagyományrendszerrel rendelkezik. Az intézmény életében különös fontossággal bír a hagyományok ápolása, őrzése és továbbfejlesztése, illetve új hagyományok teremtése.

A hagyományok érték- és normaközvetítő szerepük mellett az örömszerzést is szolgálják. Szerepük megnő a tanulók beilleszkedésének segítésében, kötődésük erősítésében. A hagyományok ápolása nemcsak intézményi szinten történik, hanem az események színterei az apartmanok, ezáltal válnak a működő közösségek, apartmanok a kollégium hagyományrendszerének alkotóelemeivé.

A kollégiumi hagyományai

- Családi ünnepek – egyéni apartman programok
- Születésnap, névnap
- Mikulás, karácsony, húsvét
- Tanulmányaik befejezése után elballagó diákok búcsúztatása - búcsúvacsora
- Közös kollégiumi rendezvények
- Népi ünnepek, jeles napok – évadnyitó szüreti bál
- Búcsú a ballagóktól – évváró kerti parti
- Állami és nemzeti ünnepek (az iskolával karöltve)
- Gasztronómiai vetélkedő sorozat – „nemzetek ízei projekt”
- Nyári táborok

Azonos korosztálynak, vegyes korosztálynak, családoknak szervezett hagyományos programok

- Kirándulások
- Kulturális intézmények látogatása (színház, hangversenyterem, múzeum, stb.)

Hagyománnyá válható programok:

- Nyílt Napok
- Szülőklubok
- Az elballagott diákok beszámolóival tapasztalataikról, életútjuk alakulásáról

A fejlesztési feladatok megvalósítását megkönnyíti a hagyományos rendezvények fotó- és videofelvételeinek korszerű technikákkal történő archiválása, bevonva az ez iránt érdeklődő diákokat is a munkába. Ezek a felvételek az intézmény honlapján is megjelennek.

11. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel (közösségekkel), a fenntartóval, a működtetővel, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település – a tanulók nevelésében érintett – intézményeivel, nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy gyermekotthonával, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, érintettség esetén a helyi nemzeti önkormányzatokkal, továbbá minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelés céljainak megvalósítását elősegítheti. A kapcsolatok kialakításában, gazdagításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező. A kollégium kapcsolatot tart az óvoda, az általános iskola és a szakközépiskolai intézményegységekkel, azokkal szakmai közösséget alkot. Az intézményegységek kollégáival szoros együttműködésben napi kapcsolatot tart, amelyeknek színterei a team megbeszélések, hospitálások, esetmegbeszélések, konzultációk.

A szülőkkel való kapcsolattartás

A szülők folyamatos és rendszeres tájékoztatást kapnak a szakemberektől, a diákok kollégiumi munkájáról, eredményeiről, problémáiról, fejlődéséről. A kollégiumi nevelőtanár folyamatosan nyomon követi és ellenőrzi a diákok iskolai teljesítményét, fejlődését, sikereit és tájékoztatja a szülőket, illetve az apartmanban dolgozó többi felnőttet.

A tanulók – a szülők közreműködésével és felelősségvállalásával – igénybe vehetik az intézmény külső kapcsolatai révén elérhető szolgáltatásokat: segédeszközök beszerzése, javítása, egészségügyi ellátás, szakorvosi hálózat, pszichológus, közép- és felsőfokú intézmények megismerése.

A szülők a rendszeresen elvégzett elégedettségi vizsgálatok során adhatnak visszajelzéseket, javaslatokat az intézmény – így a kollégium – által nyújtott ellátási formákkal kapcsolatban.

A szülőkkel való kapcsolattartás színterei

- A Barátkozó találkozón az intézménybe kerülő gyerekek és szüleik vesznek részt. A találkozón lehetőség nyílik arra, hogy a szülők és a kollégium leendő diákjai megismerkedjenek az intézménnyel, a szakemberek pedig megismerjék a tanuló mozgásállapotát, képességeit.
- A kollégiumi Nyílt napok lehetővé teszik, hogy a szülők láthassák gyermeküket a kollégiumi élet keretein belül. A szülők kérdésekkel, kérésekkel fordulhatnak a kollégium dolgozóihoz.
- A szülői értekezletek (az intézményi rendhez igazodva) félévente lehetőséget nyújtanak a szülőknek, hogy a pedagógusokkal és az intézmény szakembereivel felvegyék a kapcsolatot.
- A családlátogatások során a gyerekek otthoni szokásainak és életrendjének feltérképezésére kerül sor.
- A szülőklub lehetőséget biztosít arra, hogy a szülők megbeszélhessék problémáikat, kölcsönösen segíthessenek egymáson.

- A szülői tréningek során a szülők különböző szakemberek segítségét vehetik igénybe (pszichológus, ergoterapeuta), akik segítséget nyújtanak a diákok otthoni gondozását, eszközhasználatát illetően

12. A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszama

TÉMAKÖRÖK	1-8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	13-14. évf.
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2	1
Erkölcsei nevelés	2	2	2	2	1	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1	2
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1	1
Családi életre nevelés	1	1	2	2	3	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1	1
ÖSSZESEN	22 óra	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra

INTÉZMÉNYI MELLÉKLETEK

1. Diákönkormányzat

Az intézményben működő diákönkormányzat munkáját, működését három (kollégium, általános iskola, középiskola) pedagógus közvetlenül, továbbá az intézmény vezetése és a dolgozói köre közvetve segíti.

A működés célja

A demokrácia és a parlamentarizmus szabályainak elsajátítása, a tanulók személyiségének fejlesztése, a közösségi szellem erősítése, a közösségi szerepek, funkciók gyakorlása, az önállóságra nevelés elősegítése annak érdekében, hogy a tanulók felnőttként felelős állampolgárokká váljanak.

A DÖK döntési jogköre

Saját működéséről és szervezeti hatásköréről, illetve egy tanítás nélküli munkanap programjáról az intézményi diákönkormányzat önállóan dönt.

A DÖK egyetértési jogköre érvényesül:

- az intézményi szintű ünnepélyek, megemlékezések, alkalmainak, programjának kialakításában,
- az intézményi versenyek és vetélkedők kialakításában.

A DÖK véleményezési jogköre kiterjed:

- a tanév rendjének, munkatervének, házirendjének, napirendjének kialakításában,
- a tanulókat is érintő kérdések (pl. sporteszközök használata, a szakkörök, illetve a könyvtár működési rendje, stb.) során,
- a házirend, napirend kialakításában, tartalmában,
- a tanulók kitüntetése, jutalmazása, illetve elmarasztalása, „fegyelmi” ügyében.

A DÖK javaslattevő jogköre érvényesül:

- az intézményi élettel kapcsolatos valamennyi kérdésben (pl. házi versenyek).

A DÖK feladata

- az osztályok, apartmanok DÖK felelőseinek segítése, irányítása, vezetése
- a DÖK éves munkatervének elkészítése, illetve jóváhagyatása
- az aktuális DÖK programok megszervezése, lebonyolítása
- a tanulók jogainak és érdekeinek képviselése az intézményi testületekben és az Iskolaszék előtt
- pályázatokon való részvétel (az intézményi Diákönkormányzatot különböző pályázatokon a DÖK felnőtt és gyerek/fiatal tagjai képviselik, ezzel is gyarapítva a DÖK erkölcsi elismertségét és anyagi helyzetét)
- a diákönkormányzati ülések rendszeres lebonyolítása, ahol a diákok választott képviselői vesznek részt.

A Diákönkormányzat működése

A DÖK vezetők (kollégium, általános és középiskola) - a támogató pedagógusok segítségével - a tanév elején elkészítik az éves munkatervet, mely alapján a DÖK működik.

A kész munkatervet az intézmény nevelőtestülete és vezetősége is jóváhagyja.

A képviselők minden évfolyamon (3. osztálytól) az osztályfőnöki órákon, az apartmanok képviselői az apartman közösségi teamen beszámolnak havi munkájukról, eredményeikről, illetve tájékoztatják társaikat a hónap aktuális feladatairól. Társaik javaslatait, módosításait, ötleteit, problémáikkal kiegészítve terjesztik elő a havi értékelő megbeszéléseken.

A DÖK szükség szerinti gyakorisággal ülésezik, ahol az előző hónap/időszak munkájának értékelése, illetve az aktuális programok előkészítése, a felvetődő közösségi problémák megbeszélése, értékelése, a segítségkérés lehetőségeinek megtárgyalása a feladat.

Működteti az intézményi rádiót, szerkeszti az intézmény újságját.

A DÖK képviselői munkájuk alapján, év végén dicséretben részesíthetők. A nem megfelelő munkát végző képviselők azonban az osztályközösségük, képviselt apartmanjuk által év közben is „visszahívhatók”.

Diákönkormányzathoz kapcsolódó programok

- Rádió, újság
- Disco, apartman-bál
- Papírgyűjtés
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Madáretetés
- Kimenőengedélyek
- Farsang
- Diáknap

2. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermekvédelmi intézkedéseknek – a mindenkor hatályos – 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint a 2011. évi CXCV. törvény A Nemzeti Köznevelésről előírásainak való megfelelés mellett – intézményi szinten **célja**:

- a gyermekek, a fiatalok jogainak biztosítása
- a gyermek, a fiatal egészséges óvodai, iskolai (általános- és szakközépiskola), kollégiumi és családi környezetben való felnevelésének biztosítása;
- a gyermek, a fiatal környezetének befolyásolása a gyermekkel, a fiatallal szembeni káros magatartások megváltoztatására;
- szükség szerinti kapcsolattartás a lakóhelyi önkormányzattal, a családsegítő szolgálattal;
- súlyosabb veszélyeztetettség esetén gyámhatósági segítségkérés;
- a gyermek, fiatal hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetének feltérképezése és javítása.

Az intézmény fő gyermek- és ifjúságvédelmi feladatai:

- statisztikai adatok szolgáltatása a törvényi előírásoknak megfelelően;
- a tanulók veszélyeztetettségének megelőzése;
- lehetőségekhez mérten a veszélyeztetett helyzet megszüntetése;
- az érintettek segélyezése (a szülő által az önkormányzathoz benyújtott segélykérelmek véleményezése és az igazolások kiadása), óvodai, iskolai és otthoni életük alakulásának nyomon követése, az esetleges pályázati, ösztöndíj lehetőségekről információ nyújtása, segítség azok elkészítésében;
- pályairányítás támogatása (szociális tanulmányi ösztöndíj);
- a 18. életévüket betöltött fiatal felnőttek segélyezésének nyomon követése;
- prevenció és felvilágosítás (balesetvédelem: balesetmentes közlekedés; egészséges életmód; drog, alkohol, szexuális élet);
- kapcsolattartás, team beszélgetések, pszichológusi segítségkérés kezdeményezése

Az intézményi gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásáért az intézmény vezetője a felelős, aki kialakítja a megfelelő szemléletet, megfelelő személyt bíz meg a szakmai feladatok koordinálásával, valamint folyamatosan ellenőrzi és értékeli az elvégzett munkát.

A szakmai munka koordinálása, a külső és belső kapcsolatok ápolása az **intézményi gyermek- és ifjúságvédelmi felelős** feladata.

Minden pedagógus, kiemelten az óvodai csoportvezetők, az osztályfőnökök, az apartman pedagógusok feladatai:

- minden gyermekre és fiatalra való odafigyelés, személyiségük megismerése
- közreműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokban, a fejlődést veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában;
- a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek figyelemmel kísérése, felzárkóztatásuk biztosítása;
- a családi házzal történő kapcsolattartáson keresztül a családban jelentkező problémákra történő felfigyelés;

- az iskolai eszközökkel megoldhatatlannak látszó problémákról a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tájékoztatása, aki az intézményvezetővel együtt gondoskodik a megfelelő lépésekről.

A gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység célcsoportjai:

- gyermekek, fiatalok
- szülők, család
- pedagógusok és pedagógiai munkát segítők
- külső intézmények, szervezetek, szakemberek: házi- és gyermekorvosok, szakorvosok, Rendőrség, Nevelési Tanácsadó, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Jegyzők stb.)

Tevékenységi területek

- Felderítés: a tanulók, gyermekek személyiségének, egészségi állapotának, családi hátterének, baráti és kortársi kapcsolatainak megismerése – a pedagógiai jellemzés és környezettanulmány elkészítésén keresztül.
- Feltárt káros hatások megelőzése, ellensúlyozása:
 - családlátogatás, életvezetési tanácsadás
 - fejlesztő, felzárkóztató nevelési-oktatási program
 - nevelési tanácsadóhoz való irányítás
 - szabadidős tevékenységek szervezése
 - közreműködés az egészségnevelésben
- Amennyiben a feltárt veszélyeztetettséget nem lehet pedagógiai eszközökkel megoldani, abban az esetben jelzéssel kell fordulni az önkormányzatok, illetve gyermekjóléti szolgálatok felé.
- A nagykorú tanulók saját jogon történő ellátottságának elősegítése.

3. Belső támogató csoportok

Szülői munkaközösség

Az óvoda, az iskolai osztályok, valamint a kollégium szülői munkaközösségei alkotják az intézményi szülői munkaközösséget. Az intézményi szülői munkaközösség élén a választmány áll. A választmány a szülői munkaközösség legfőbb döntéshozó, véleményező, javaslattevő fóruma. A választmányba az osztály szülői munkaközösségei, valamint az óvoda és a kollégium szülői csoportjai saját döntésük alapján 1–1 képviselőt delegálnak. A képviselők az osztályban tanuló diákok, valamint az óvodás és kollégista gyermekek szüleit képviselik.

Az intézményi szülői munkaközösség feladata a nevelő-oktató munka segítése, támogatása, az intézmény és a szülők közötti együttműködés előmozdítása, részvétel a gyermekek, tanulók és a tanulói közösségek, a szülők és a szülők közösségei érdekeinek érvényesítésében, a szülői közösségeket megillető jogok gyakorlásában.

Zsótér Pál Alapítvány

Az intézmény tantestülete által alapított Zsótér Pál Alapítvány feladatául tűzte ki a mozgáskorlátozott gyermekek életkörülményeinek javítását, az oktatási és nevelési feladatok minél magasabb színvonalú ellátásának támogatását, a tárgyi és személyi feltételek megteremtésével a gyermekek rehabilitációjának és életkezdésének elősegítését. Ennek érdekében az intézménnyel együttműködésben segíti az önálló életvitel kialakítását a lakóotthon programmal (fenntartja a helyszínről szolgáló oktatólakást), támogatást nyújt szabadidős programokhoz (színház, koncert, múzeum, mozi, egyéb szabadidős tevékenységek), segíti a gyermekek segédeszköz-ellátottságát (pl. szemüveg, gyógyászati segédeszközök vásárlása, ahhoz anyagi támogatás nyújtása).

Mozgásjavító Diák Sport Egyesület

Az egyesület feladata a mozgáskorlátozott gyermekek egészséges életmódra nevelése, a rendszeres testedzés és sportolás megkedveltetése, a sportos, egészséges életmód népszerűsítése, a szabadidő sporton keresztül történő hasznos eltöltésére nevelés.

A céloknak megfelelően, az intézménnyel történő együttműködés értelmében sportköröket szervez a tanulók számára. Nagy hangsúlyt kap az utánpótlás-nevelés, a versenyeken való részvétel, a parasport utánpótlásának megteremtése.

Mindkét civil szervezet részt vesz a diákok nyári táboroztatásának megszervezésében, színvonalas lebonyolításában.

4. Az intézmény kapcsolatai külső szakmai szervezetekkel

Az intézmény a minél sikeresebb szakmai munka megvalósítása érdekében kapcsolatokat ápol különböző szakmai szervezetekkel.

A Magyar Gyógypedagógusok Egyesületének munkájában a nevelőtestület aktívan részt vesz, a szomatopedagógiai szakosztály működésének a bázisát alkotja.

Az intézmény az ország különböző pontjain lévő nevelési-oktatási intézményekkel tart szakmai kapcsolatot, mely segíti a diákok továbbtanulásakor jelentkező problémák megoldását, tapasztalatcserére, jó gyakorlatok átvételére ad lehetőséget.

A kapcsolatrendszer kialakítását és fenntartását segíti az Önfejlesztő Iskolák Egyesülete, melynek az intézmény alapító tagja.

Aktív és szoros a kapcsolat a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségével, valamint a MEOSZ Továbbképző- és Távmunka Intézettel.

A Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet szakmai rendezvényein aktívan közreműködik a nevelőtestület (pedagógiai napok, EGYMI munkaközösség stb.)

A budapesti és vidéki társintézményekkel (gyógypedagógiai intézmények) folyamatos az együttműködés és a tapasztalatcserék – az intézmény alapító tagja az EGYMI Egyesületnek.

A szakmai tapasztalatcsere megvalósítása (elsősorban a kompetencia alapú fejlesztés, valamint a kooperatív tanulásszervezési eljárások területén) érdekében az intézmény aktív kapcsolatot ápol más nevelési-oktatási intézményekkel, referencia-intézményként megosztja tudását az érdeklődőkkel.

A nemzetközi kapcsolatok sokrétűek. Európa számos országában (Németország, Belgium, Hollandia, Csehország, Lengyelország, Dánia, Észtország, Észak-Írország) lévő, hasonló profilú intézménnyel tart fenn az intézmény szakmai kapcsolatot. (Comenius, Socrates program). A külföldön szerzett tapasztalatok hatással vannak a szakmai munkára, sok, ma már bevezetett jó gyakorlat származik a partnerintézményekből. A regensburgi Pater-Ruppert-Mayer-Zentrum az intézmény testvériskolája. A két intézmény megkötött együttműködési szerződési célja, a két nemzet kultúrájának megismertetése, a tapasztalatcsere biztosítása (munkatársak küldése és fogadása), a tanulók sokoldalú fejlesztésében való részvétel (diákcseréken keresztül), közös programok szervezése, lebonyolítása.

Az intézmény kapcsolata a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal

Az együttműködés elveit, formáját a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

Az intézmény kapcsolata a működtetést támogató szervezettel

A Gyógypedagógiai Intézmények Gazdasági Szervezetével való együttműködést külön együttműködési megállapodás rögzíti.

5. Környezeti nevelési program

A környezeti nevelés fogalma

Az intézményi környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekek felkészítésére kerül sor a környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.

Ezért a környezeti nevelés:

- megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő és élettelen környezettel;
- kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére;
- felkelti az igényt, képessé tesz:
- a környezet változásainak, jelzéseinek felfogására
- a problémák megkeresésére, okainak megértésére
- a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre

Alapelvek, célok

- a természetnek mint létező értéknek tisztelete és megőrzése
- a Föld egészséges folyamatainak megőrzése/visszaállítása – harmóniára törekvés
- a bioszféra és a biodiverzitás megőrzése

Fontos cél a szemléletváltás, a környezeti nevelés során megértetni a tanulókkal, hogy minden élőlény egyenlő – legyen az növény, állat vagy ember – mind a környezet része! Ez a fajta gondolkodás segít a sérült gyerekeknek egy egészségesebb énkép kialakításában, a másság elfogadásában és tolerálásában.

Másik lényeges célkitűzés, hogy rá kell ébreszteni a diákokat az élőhely minőségének fontosságára (vizek, levegő, talaj tisztasága), a természetes és az épített környezet megóvására, a fenntarthatóságra.

Hosszú távú pedagógiai feladatok

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- a másik élőlény szabadságának tiszteletben tartása, önkontroll kialakítása
- tolerancia kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása (VEGYES)

Feladatok, tevékenységek, színterek

- hagyományok ápolása
- erdei iskola
- szelektív hulladékgyűjtés
- intézménylátogatások
- intézményi újság biológia rovata
- madáretetés

- táborok, kirándulások
- energiatakarékosság
- kollégiumi aktív programok: felelős vagyok környezetemért

A környezet adta további lehetőségek:

- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában
- megemlékezés a környezetvédelmi szempontból jeles napokról (Madarak, fák napja; Víz napja; Föld napja, Takarékoság napja stb.)
- illatkert kialakítása
- az udvaron található fás szárúak táblával való ellátása
- kollégiumi apartmanok és apartman kertek gondozása
- kerekesszékekkel megközelíthető ágyások kialakítása
- a szabadban történő oktatás helyének és feltételeinek kialakítása

Szaktárgyi feladatok (vagy tevékenységek)

- minden alkalom megragadása a szakórákon a környezeti nevelésre – minden tantárgyban
- a napi környezeti problémák megbeszélése (például környezetszennyezés)
- természetvédelmi versenyek szervezése
- a NYEK évfolyamon tantárgyként tanult környezeti nevelés tantárgy projektjei, tananyagtartalmai
- a szakmai képzésben a környezettudatosság, a globalizáció problémakörei, a fenntartható fejlődés témaköreinek hangsúlyos ismertetése, tananyagba emelése

6. Egészségnevelési program

Az egészségnevelés fogalma

Az intézményi egészségfejlesztés az intézmény egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok, pedagógiai munkát segítőik és tanulók egészségről alkotott ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktató-nevelő tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

Az egészségnevelés kiegészül a tanulók önállóságra, önellátásra nevelésével. Képességeikhez, állapotukhoz mérten a legnagyobb fokú önállóság elérése a cél. Ehhez elengedhetetlen, hogy a mozgáskorlátozott diákok tisztán, pontosan lássák és elfogadják önmagukat és lehetőségeiket, azért, hogy tanulni, megújulni képes személyiséggé váljanak.

Célok

Az intézményi egészségnevelés célja, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást kapjanak egy személyes és környezeti értelemben ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Értsék és fogadják el az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát, az ezzel kapcsolatos beállítódásaik szilárdak, konkrét tevékenységekben megalapozottak legyenek.

Az elsajátított ismeretek birtokában legyenek képesek egészségük megőrzésére, egészséges személyiség kimunkálására, a helyes magatartás kialakítására.

Feladatok

- a legalapvetőbb egészségügyi ismeretek elsajátíttatása
- az orvostudomány eredményeiből levonható helyes magatartásra, tevékenységre történő aktivizálás
- az életkorral és egészségügyi, illetve mozgásállapottal járó biológiai- pszichológiai - higiénés életmódbeli tennivalók megismertetése és elsajátíttatása
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek kialakítása, erősítése, fejlesztése
- az egészségre káros szokások (alkohol és drogfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás) biológiai- élettani-pszichés összetevőinek megismertetése
- a társas kapcsolatok egészségi és etikai kérdéseinek, szabályainak elsajátíttatása
- a speciális, egyéni sérülésekből adódó problémák kezelésére, enyhítésére, megoldására alkalmas segítség keresése, kiválasztása, alkalmazásuk megtanítása
- figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló, aktivizáló szerep vállalása az egészség=érték tudatosításában.

Az egészségnevelési program megvalósulását segítik: gyermekorvos, védőnő.

6.1. Komplex intézményi mozgásprogram

Az egészséges életmód és a közlekedéstréningek épüljenek be a kötelező iskolai programokba (sport- és egészségnap, részvétel a sportprogramokon).

A mozgásos tevékenységek a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően épüljenek be az óratervi órákba.

Az egésznapos iskolai (szabadidős), napközis és tanulószobai foglalkozásokon a foglalkozási programban (tervben) foglaltak szerint, míg a különféle szabadidős tevékenységekben azok időkeretének minimum 30 %-a erejéig a testmozgás különféle formái domináljanak a tematikai-tárgyi jelleghez igazodóan.

Az egyéb foglalkozásokon – a tantárgyfelosztás keretei között – nagyobb időkeretben és változatosabb programok keretében képviseltessék magukat a sportfoglalkozások (tömegsport, sportszakkör, sportkör stb.).

Az intézmény horizontális kapcsolatrendszerének keretében az iskolai sportegyesülettel, illetve az országban működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá az iskolai működést támogatni hivatott alapítvánnyal alakuljon ki stratégiai együttműködés az iskola tanulóinak mozgásfejlesztését hivatott programok támogatása céljából.

A tanulmányi kirándulások és az erdei iskolai programok egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.

A pályázati és a központi költségvetési források kimerítésével, az ezekre épülő anyagi alapokra támaszkodva a legkülönbélebb sportprogramok kerüljenek megszervezésre.

A komplex intézményi mozgásprogram adott tanévre aktualizált feladatterve az éves munkaterv mellékleteként kerül kidolgozásra.

7. Fogyasztóvédelmi oktatás

Jogi háttér

A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. tv. első része 5. fejezetének 17. paragrafusa rendelkezik a fogyasztók oktatásáról. A köznevelési törvényben megjelenik a fogyasztóvédelem oktatása.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja

A tanulók - mint leendő fogyasztók – sajátítsák el a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, és legyenek képesek azok gyakorlati alkalmazására.

A fogyasztóvédelmi oktatás feladatai

- a fogyasztói kultúra fejlesztése: környezettudatos és kritikus magatartás kialakítása
- a fogyasztói tájékozódás képességeinek kialakítása, a helyes döntésekre való felkészítés
- a reklámok szerepének tudatosítása, és a köztük való eligazodás képességének segítése
- a minőség és takarékoság jelentőségének felismertetése, alkalmaztatása
- a fogyasztói jogok érvényesítésére való képesség folyamatos alakítása, fejlesztése

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei

- tanórai foglalkozások (környezetismeret, természetismeret, technika-életvitel, mozgókép- és médiaismeret)
- tanórán kívüli foglalkozások (rendezvények, vetélkedők, napközis foglalkozások, kirándulások, táborozások)
- a szakmai képzésben a vásárlói tudatosság problémaköreinek és témaköreinek hangsúlyos ismertetése, tananyagba emelése

Módszerek

- információk gyűjtése, feldolgozása
- megfigyelés
- beszélgetés, viták
- szituációs játékok
- szemléltetés (újságok, filmek)

A fogyasztóvédelem a középiskolai oktatásban tananyagként szerepel a marketing, a gazdálkodási ismeretek tananyagtartalmainak tekintetében.

8. A végrehajtásához szükséges eszközök, felszerelések jegyzéke

Szemléltető eszközök

Az intézmény tanulóinak oktatásához a többségi iskolák számára készült, valamennyi műveltségi területre kiterjedő, a funkcionális taneszköz-jegyzékben összefoglalt általánosan használt eszközök nélkülözhetetlenek. Emellett a diákok hatékonyabb fejlesztéséhez, állapotukhoz adaptált, a megértést segítő eszközökre is szükség van, melyek összességét a mozgáskorlátozott tanulók fejlesztéséhez készített funkcionális taneszköz-jegyzék tartalmaz. Ezt kiegészíti még a logopédia és az augmentatív kommunikáció eszköztára is. Az eszköztár tartalmazza a kompetenciafejlesztést segítő eszközöket is: tanulói számítógépek, interaktív tábla, digitális tananyagok, a tanulói munkáltatást segítő eszközök.

Gyógyászati, rehabilitációs és oktatási segédeszközök

A tanulók fejlesztésében, ellátásában jelentős szerepet kapnak az oktatási segédeszközökön kívül a gyógyászati és rehabilitációs, testközeli és test-távoli segédeszközök is. A gyógyászati segédeszközök az egészségügyi ellátásban és a mozgásnevelésben jutnak vezető szerephez, de az önállóságra neveléshez, és a diákotthoni/kollégiumi élethez is szükségesek. Az iskolai előkészítő szakaszon és néhány műveltségi területen (mozgásnevelés, életvitel, technika, anyanyelv) elképzelhetetlen a fejlesztés speciális eszközrendszer nélkül. Az intézményben használt rehabilitációs segédeszközök különböző csoportjai más-más területeken jutnak jelentős szerephez:

- a kultúrtechnikák elsajátítását segítő eszközök az olvasás, írás, matematika tanulásában,
- a kommunikációt segítő eszközök elsősorban az anyanyelvi műveltségi területen és a mindennapi életben
- az önkiszolgálást segítő eszközök leginkább az apartmanokban, valamint életvitel, tankönyhai foglalkozások során,
- a szabadidős tevékenységet segítő eszközök az apartmanok életében továbbá a sport, játék területén elsődlegesen.

Sajátos szerepe van az intézményben a számítógép használatának, mely a kézírást, esetleg beszédet helyettesítő eszköz azon mozgáskorlátozott gyerekek számára, akiknél a kézmozgás illetve a beszéd erősen akadályozott.

A speciális eszközöket az intézményi eszközkatalógus (eszkoztar.mozgasjavito.hu) mutatja be.

9. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek - intézményi terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni;
- ismerjék meg a mozgáskorlátozottságból adódó speciális elsősegély-nyújtási helyzeteket.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén életkoruknak és mozgásállapotuknak megfelelő szinten;
- az elsősegély-nyújtás alapismereteinek bemutatása a tanulónak – életkornak megfelelő szinten;
- a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében az elsősegély-nyújtási helyzetek megismerése, a legfontosabb alapismeretek elsajátítása.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében

- az intézmény kapcsolatot tart az Országos Mentőszolgálattal
- a védőnői hálózaton, valamint az intézményi betegszobán keresztül a tanulók megismerkednek az alapvető elsősegély-nyújtási ismeretekkel

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
biológia	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés
kémia	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
fizika	- égési sérülések - forrázás
mozgásnevelés	- esések, segédeszközök viselése, alkalmazása

Az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az intézményi betegszoba (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele évente egy alkalommal egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

LEGITIMÁCIÓ

A pedagógiai program érvényességi ideje

A pedagógiai program 2015. szeptember 01. napjától, felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

A pedagógiai program érvényességi ideje 2020. augusztus 31. napjáig szól.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

Az iskola pedagógiai programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetheti be. (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 26. § (5))

A pedagógiai programot a nevelőtestület sz. határozattal, a 2015. március 24-én tartott nevelőtestületi értekezleten elfogadta.

Az intézményvezető a pedagógiai programot jóváhagyta.

Budapest, 2015. március 31.

.....
intézményvezető